

Mücadeleyi şiddetli bir içerikte sürdürme isteği 1 Mayıs gündemiyle daha da güçlenecektir. Üniversitelerde de daha hareketli bir süreç örülmeye çalışılmakta, öğrenciler yoğun bir arayış içinde yol açma çabasındalar.

özgür gelecek için
Yeni Demokrasi

9 NİSAN - 23 NİSAN • SAYI: 184 • FİYAT: 20 TL • ISSN: 2630-5526

gazetesi

Cüret Edenler ÖRGÜTLENECEK, KAZANACAK

GÜNCEL

9

**BİR KİTLE EYLEMİ OLARAK
BOYKOT**

Bugün kitlelerde hissettiğimiz hareketlilik, süreçte rol oynama hissi bu bakımdan değerlidir. Tam da bu değerli olanı görerek boykotun aynı zamanda bir çıkmaz olduğunu, kitleleri düzene bağlayacağını vurgulamamız gerekmektedir. İçinde olduğumuz süreç daha çok kitlelerin tarihsel rolüne, dolayısıyla üretimden gelen gücüne yoğunlaşmamız gereken bir süreçtir.

DÜNYA

16

**TRUMP'TA ŞEKİLLENEN YENİ
SÜREÇTE ABD POLİTİKASI**

Emperyalistler arasındaki dalışın gün geçtikçe derinleştiği günleri yaşıyoruz. Kapitalist üretim ilişkilerinin yarattığı aşırı üretim krizi ve pazar daralması emperyalist güçleri sürekli bir rekabete ve çatışmaya sürüklemektedir. Ekonomik sorunların yarattığı iç çelişkilerin dış müdahalelerle örtbas edilmesi çabası çatışmaları ve rekabeti daha da körüklemektedir.

SAYFA 12-13

KOLEKTİF DOĞRULTU

Saraçhane Sürecinden ve Ayağa Kalkan Kitlelerden Öğrenelim

Dokuz Eylül Üniversitesi Hastanesinde işçiler eylemde

Toplu iş sözleşme (TİS) talepleri için eylemlerine devam eden Sağlık-İş üyesi Dokuz Eylül Üniversitesi (DEÜ) Tıp Fakültesi Hastanesi işçileri bir saatlik ve yarım gün iş bırakma eylemleri yaptı.

DEÜ Hastanesi yönetimi ile hastanede örgütlü bulunan Türk-İş'e bağlı Sağlık-İş Sendikası arasında süren TİS görüşmelerinde arabulucu aşamasına gelindi.

Ocak'ta başlayan ve bin 245 işçiyi ilgilendiren TİS'te kazanılmış haklardan taviz isteyen hastane yönetimi, görev tanımları, terfi komisyonu, refakat izni vb. kazanılmış TİS maddelerine aykırı

olarak keyfi şekilde işçiyi her alanda çalıştırma anlayışında ısrar ediyor.

Poliklinikler girişi önünde kalabalık bir şekilde toplanan işçiler, "Birleşe Birleşe Kazanacağız" sloganları attı, halaylar çekti. Başhekimin, "Ben işçileri ya yemek kuyruğunda ya da bankamatik kuyruğunda görüyorum" sözlerine tepki gösteren işçiler, kartlarını basıp yemek yemeden sloganlarla yemekhaneden çıktı.

Ardından DEÜ Çocuk Hastanesi önünde toplanan işçiler, "Kurtuluş Yok Tek Başına Ya Hep Beraber Ya Hiçbirimiz",

"Emek Bizim Söz Bizim", "Vur Vur İlesin Yönetim Dinlesin" sloganları ile poliklinikler önüne yürüdü.

DEÜ Hastanesi işçilerinin eylemine TEKSİF'e üye oldukları için işten atılan DIGEL Tekstil işçileri ile TEKSİF İzmir şube yöneticileri ve iş yeri temsilcileri, Tez-Koop İş, TÜMTİS İzmir şube başkanları, Sağlık-İş'in Ege Üniversitesi Hastanesi iş yeri temsilcileri, DEÜ Hastanesi asistan hekimleri ile HEPSEN yönetimi de katılarak destek verdi.

Sağlık-İş Sendikası İzmir şube yöneticileri eylemde yaptıkları konuşmada,

hastane yönetiminin iş bırakan işçiler için "tutanak tutun" talimatı verdiğini belirterek bu gibi yöntemlerle taleplerinden vazgeçmeyeceklerini vurguladı.

"Gerekirse rektörlüğe yürüyeceğiz. Bu sözleşme masada ya bitecek ya bitecek" diyen sendikacılar, başhekimin yine işçiler için "3 gün eylem yaparlar sonra susarlar" içerikli sözleri için de "Başhekim yeni geldi bizi tanımıyor" diyerek, eylemlerinin haklarını alıncaya kadar süreceğini belirtti.

Kızıldere'de katledilen 10 devrimci anıldı

Kızıldere'de katledilen 10 devrimci için Mahir Çayan'ın mezarı başında anma yapıldı.

Kızıldere Katliamının 53. yılında, Karşıyaka Mezarlığında bir araya gelindi. Katledilen devrimciler Mahir Çayan, Sinan Kazım Özdoğan, Hüdayi Arıkan, Ertan Saruhan, Saffet Alp, Sabahattin Kurt, Nihat Yılmaz, Ahmet Atasoy, Cihan Alptekin ve Ömer Ayna anmak için mezarlık girişinden Çayan'ın mezarı başına yüründü.

"Kızıldere Son Değil Direnişte Mahirleşiyor Devrime Yürüyoruz" pankartının açıldığı yürüyüşte, "Mahir, İbo, Deniz Sürüyor Sürecek Mücadelemiz", "Yaşasın Devrim ve Sosyalizm" ve "Devrim Şehitleri Ölümsüzdür" sloganları atıldı.

Mezarlığa karanfiller bırakıldıktan sonra saygı duruşunda bulunuldu.

"UNUTMAYACAĞIZ, UNUTTURMAYACAĞIZ"

Daha sonra konuşan Devrimci 78'liler Federasyonu Başkanı Hüseyin Esentürk,

"Bugün bizi yönetenler, 6. Filo'yu kible yapanlardır. Kanlı Pazar'ı yaratanlar bizi yönetiyor. Maraş'ı, Çorum'u, Sivas'ı yaratanlar bizi yönetiyor. 53 yıl sonra Mahir olmanın tam zamanıdır. Yarın için direnenlere, yarınlara gidenlere selam olsun. Unutmayacağız, unutturmayacağız" diyerek, mücadelelerini sürdüreceklerinin sözünü yineledi.

Anma sloganlarla son buldu.

Berkin Elvan'ın anne ve babasına hapis cezası verildi

Gazi İsyanında polisin biber gazı fişegiyle katlettiği Berkin Elvan'ın annesi Gülsum Elvan ile babası Sami Elvan hakkında "Cumhurbaşkanı'na hakaret"ten açılan davada karar çıktı. Gülsum Elvan 11 ay 20 gün ile babası Sami Elvan 1 yıl 2 ay 17 gün hapse çarptırıldı. Hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verildi.

"Berkin Elvan davası" sonrası adliye

önünde yaptıkları açıklamalar gerekçe gösterilerek Gülsum Elvan ve Sami Elvan hakkında "Cumhurbaşkanı'na hakaret" iddiasıyla açılan davanın 10. duruşması İstanbul 43. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görüldü. Savcının mütalaasını açıkladığı duruşmada, Gülsum Elvan'ın "Cumhurbaşkanı'na alenen hakaret"ten, Sami Elvan'ın ise "zincirleme şekilde Cumhurbaşkanı'na alenen hakaret"ten cezalandırılması istendi.

"FERYADIM, İSYANIM"

Mütalaaya karşı savunmasını yapan Gülsum Elvan, "Ben bunu hakaret diye görmüyorum. O benim feryadım, o benim isyanım" dedi.

Anne Elvan hâkime dönerek "Empati kurma şansınız var mı? Benim yerimde olsanız ne yapardınız? Çocukluğunu aldılar elinden. Onun yaşındaki çocukları görünce benim neler yaşadığımı biliyor musunuz? O hastanenin önünden her geçtiğimde neler yaşadığımı biliyor musunuz İsyanıma kaleme söylesem kalem kör olur yazmaz, taşa söylesem taş çatlar. Bana ceza verirken önce bunu düşün. Önce benden alınanı bana geri versinler. Ondan sonra benden hesap sorsunlar. Ben de buradan çıkınca azmettiriciden, hakarettten ben de dava açıyorum. Umarım bunu göz önüne alır aynı şekilde yargıolarsınız. Ben sizden 'Beraat istiyorum' demeyeceğim" dedi.

SAMİ ELVAN DURUŞMA SALONU TERK ETTİ

Savunmasını yaparken mütalaaya tepki olarak salonu terk eden Sami Elvan ise "Sizler bu ülkenin kaderini belirleyecek insanlarsınız. Benim çocuğum daha

14 yaşındaydı. Dönemin Başbakanı şimdiki Cumhurbaşkanı çıktı dedi ki 'Emri ben verdim'. Eşimi yuhallattı. Biz de ona istinaden adliyedeki hukuksuzluğu gördüğümüz için bunları söyledik. Biz sözlerimi inkâr etmiyoruz. Sonuna kadar arkasındayız" dedi.

KARAR AÇIKLANDI

Verilen aranın ardından kararını açıklayan hâkim, Gülsum Elvan'ın alt sınırdan 11 ay 20 gün ile Sami Elvan'ın ise 1 yıl 2 ay 17 gün cezalandırılmasına karar verdi. Hükmün açıklanması geri bırakıldı.

"ADALETİ BULANA KADAR SOKAKTAYIM"

Kararın açıklanmasının ardından elini masaya vurarak tepki gösteren Gülsum Elvan, "Ben adalet bulmadım. Adaleti bulana kadar sokaktayım" dedi.

POLİTİK
GÜNDEMEMPERYALİZMİN KRİZİNDE
POLİTİK SAFLAŞMAYI
GÜÇLENDİRELİM!

“Yeni” başkan Trump’la birlikte ABD emperyalizmi hem ittifaklarını hem hasımlarını ekonomik gücünü ve elindeki etkili askerî aygıtları kullanarak istediği noktaya getirmek için tutuşmuş durumda. Bu çoğunlukla açık bir saldırganlık biçiminde gerçekleşmektedir. Hem özel olarak ABD’de hem de genel olarak dünyada ekonomik krizi örten tüm perdeler parçalanırken egemenler arasındaki mücadele çok saçaklı bir şekilde devam etmektedir. Trump’ta somutlaşan bu politikalar en son gümrük duvarlarının yükseltilmesiyle gündem oldu. Özellikle mali piyasalarda yaşanan çalkantılardan sonra, katıldığı golf turnuvasında konuyla ilgili bir soruyu “ekonomi değil piyasalar çöküyor”, “bazen ilaç almanız gerekebilir” diyerek karşıladi Trump. Söz konusu mali çöküşü hazır olunduğu duygusu veren bu serinkanlı cevap ABD ekonomisinin “ciddi bir çıkış” aradığını göstermektedir. Bu yaklaşım hiç kuşkusuz neoliberal birikim modelinin derin kriziyle ilgilidir. Baş edilemez seviyedeki borçlanma krizine mevcut sınırlar içinde çözüm bulamayanlar tekeller ve devletler arasındaki rekabeti körüklemek pahasına yeni sınırlar aramaktalar. Trump, uygulanacak gümrük vergilerini duyururken asıl hedefin Çin olduğunu açıkça ortaya koymuştur. Bu süreçte, Amerikan siyasetinin Çin’e yönelen saldırganlığı belirgin biçimde derinleşmektedir. Söz konusu siyaset, Batı emperyalist ittifakını disipline etme ve Rusya ile görece bir denge kurma stratejisi doğrultusunda şekillenmektedir. Ancak bu yönelim, sürekli bir gerginlik üretmekte, başlıca çelişkileri keskinleştirmekte ve kriz koşullarında çıkar çatışmalarını görünür kılmaktadır.

ABD emperyalizminin bu saldırgan yönelimi, özellikle Ukrayna ve Orta Doğu’da süregiden yeni denge arayışlarında askerî müdahale ve tahkimat biçiminde somutlaşmaktadır. Ukrayna’da savaşı sonlandırma girişimi siyasal sınırların yeniden şekillendirilmesinden ihtilaflı birçok alandaki güçlerin konumlanmasına kadar bir dizi planlamanın kaldırıcı durumundadır. Ukrayna’da Rusya’ya taviz vermeye hazır ABD siyasetine karşı Rusya bu siyaseti yeterli görmüyor. ABD burada taviz verirken Orta Doğu’da

İngiltere-İsrail ile birlikte Yemen, Gazze, Lübnan’da yıkıcı faaliyetlerine hız vermiş durumda. ABD son 10 günde CENTKOM’a durmaksızın askerî güç ve teçhizat yığarak, İran’ı daha açık hedef göstererek savaş tamtamlarını daha tok duyurmaktadır. Orta Doğu’nun yeniden biçimlendirilmek istendiği bir periyottayız. Bu biçimlendirmede İsrail ve Türkiye arasındaki gerginlik de etkin bir şekilde canlandırılmaktadır. Suriye’de gücü olanın emperyalizmin işlevli aparatı olacağı öngörüsüyle iki uşak arasında bir mücadele yaşanmaktadır. İsrail her fırsatta Suriye’deki hava üslerini imha ederken işgal ettiği toprakları da genişletmektedir. Mücadele Orta Asya’dan Kıbrıs’a, Akdeniz’den Kuzey Afrika’ya kadar yeni dengelere ve ilişkilere tanıklık etmektedir. Özellikle enerji geçiş yollarını, ekonomik koridorların rotasını belirlemeyi de içeren kapsamlı bir kapışma söz konusudur.

CÜRETİLİ HAREKET EGEMENLERİ
ÜRKÜTTÜ

Türk hâkim sınıfları bu kapsamlı kriz ortamında tüm bölgeyi etkileyen Kürt meselesinde yönetebileceği bir koşul yaratma çabası verirken aynı zamanda egemenler arasındaki güç mücadelesi eşyanın tabiatına uygun şekilde keskinleşmektedir. Birinci meselede tüm klikler bir ortaklık yakalamaktadır. Bu ortaklığı AKP-MHP bloku CHP kliğini zayıflatmanın bir manivelasına çevirmiştir. Tüm halkı kuşatma ile boğma noktasında getiren, hem ekonomik hem siyasî hem de demokratik haklardan yoksunluğa sürükleyen AKP-MHP bloku tüm rakiplerini de politik olarak felç etme amacına demirlemiştir. Bölgesel şartların, emperyalistlerle kurduğu ilişkilerin yarattığı imkânlarla yaslanarak kitleleri de yönetme becerisine olan güvenle bu blok CHP’yi kapsamlı bir kuşatma altına almıştır. Ekrem İmamoğlu’nun önce diploması iptal edilerek seçilme sınırlılığı sonra da “yolsuzluk-terör” soruşturmasıyla hapse atılma süreci örgütlenmiştir. Egemenler arasında cereyan eden bu mücadele halk kitlelerinin öfkeli ayağa kalkışıyla bambaşka bir çehreye büründürmüştür.

Çok yönlü yoksunluk yaşayan halk kit-

leleri ve geleceğe umutsuzlukla bakan öğrenci gençlik bu saldırıya çok sert bir karşılık vermiştir. Halkın ve özellikle öğrencilerin birikmiş öfkesi sokaklara, meydanlara ve kampüslere eylem olarak yansımıştır. AKP-MHP’nin öngöremediği bu tepki, saldırıya uğrayan CHP’nin de hiç kuşkusuz beklemediği bir düzeyde gerçekleşmiştir. Kitlelerin günlerce süren eylemi zaman içinde gerilese de, coşkunluk yaratan ilk dönemdeki beklenmedik yükseliş ivmesini kaybetse de özellikle başlatıcıları tarafından halen politik bir içerik edindirilmekte, çeşitli planlarla farklı eylem biçimleri oluşturulmakta, özellikle de boykotlarla diriliğini korumaktadır. Kitlelerin harekete geçme, mücadeleyi büyütme eğilimi henüz canlı ve güçlü. Bu eğilimi, AKP-MHP bloku polis-yargı-medya desteğini kullanarak sindirmeye ve baskılamaya çalışmaktadır. Bir yandan elindeki medya aracılığıyla eylemleri ve gerçekleşen tüketim boykotunu “terör”, “vandallık”, “vatana ihanet”, “ekonomiye saldırı” gibi bilindik argümanlarla tecrit etmeye çalışırken diğer yandan eylemlere polis copu, soruşturmalar, gözaltı ve tutuklamalarla saldırarak kitleleri korkutma, yıldırma yoluna başvurmaktadır. Azgın ve pervasız bir kuşatmayla faşizm gemi aza almış durumdadır. CHP ise kitlelerin ve bilhassa kontrol dışına çıkmış ve sistemden beklentisi kalmamış bir şekilde hareket eden öğrenci gençliğin radikal eğilimini törpüleyip kendi gemisinin yelkenlerini doldurma uğraşı içindedir. Kitlelerin, düzen dışı eğilimlerden arındırılmış hareketi CHP için işlevli bir mücadele aracı haline gelmiştir. Öne çıkan bir figür olarak Özgür Özel şahsında CHP kendisine yönelen bu pervasız saldırıyı öfkeli kitleleri kendine yedekleyerek kul lanma çabası içindedir. “Erken Seçim, Hemen seçim”, “Adayımı Yanımda, Sandığı Önümde İsterim” “Hükümet İstifa” gibi sloganlarla önce kitlenin öfke yüklü eylemlerini mitinglere çevirmiş ve devamında “erken seçim” için imza kampanyası örgütlemiştir. Sürece dair tüm yoğunlaşmasını bu sınırlılığa tutmuş, demokrasiyi sandıktan çıkarma yoluna gitmiştir. Kitlelerle bütünleşme çabasının bir parçası olarak, yoğun tepki çeken bazı medya organları ve bu organların şirketlerine yönelik boykot

çağrılar yapılmaktadır. Ancak bu durum, mücadele eğiliminde olan kitleleri iki yönlü bir kuşatma altına sokmaktadır. Nihai amaç, sistemle halk kitleleri arasında oluşabilecek politik saflaşmayı bastırmak ve etkisizleştirmektir.

KİTLELERİN BAĞIMSIZ EYLEMİ
İÇİN ÖĞRENELİM

Halkın giderek artan öfkesinde iki temel eğilim öne çıkmaktadır. Birincisi, egemen sınıfların yoğunlaşan faşist saldırganlığına karşı sessiz kalmama yönünde gelişen mücadele arayışları. Bu arayış, CHP’li ya da CHP dışı hedef ve mücadele biçimlerinde ifadesini bulmaktadır. İkinci eğilim ise, faşizmin saldırılarına karşı daha radikal, sistem dışı tepkilere yönelme ve bu doğrultuda devrimci fikirlere yakınlık gösterme eğilimidir. Devrimci düşüncelere ve müdahaleye açık olma hali, dönemin karakteristik bir özelliğidir. Buna karşılık, devrimci müdahale kapasitesinin ve örgütsel yapının zayıflığı da aynı ölçüde belirleyici bir gerçekliktir. Bu iki durum arasındaki uçurum hareketin organize, bütünlüklü ve bağımsız bir karakter kazanmasını ciddi biçimde engellemektedir. Mücadeleyi şiddetli bir içerikte sürdürme isteği 1 Mayıs gündemiyle daha da güçlenecektir. Üniversitelerde de daha hareketli bir süreç örülmeye çalışılmakta, öğrenciler yoğun bir arayış içinde yol açma çabasındalar. CHP’nin kontrollü ve vadeye yayılmış planlama stratejisi, toplumsal mücadelenin yatay biçimde yayılmasını ve derinleşmesini sınırlandırarak süreci kendi denetimine alma çabasının bir aracı haline gelecektir. Mücadele şimdiden öğretici deneyimler, yeni ufuklar, daha güçlü devrimci arayışlar oluşturmıştır. Devrimci güçlerin harekete geçen ve geçmek isteyen bu kesimlerle hızlı, etkili ve yaygın şekilde ilişkilenebilir, arayışlarına yanıt olacak şekilde onlardan öğrenme çabası hayati önemdedir. Tepkinin ve öfkenin yaygınlığı, demokratik istemlerin kuvveti örgütlenmeye, sorunları doğru mücadele biçimi ve araçları oluşturarak ele almaya zemin sunmaktadır. Bağımsız eylem ve örgütlenme, daha çoğunu isteme bilincini oluşturma çabası içinde kitlelerin eğilimleriyle birleşmeye odaklanalım.

İKTİDARIN HUKUKSUZ SALDIRILARI VE SENDİKALARIN DERİN SESSİZLİĞİ

Türkiye’de 2025 itibarıyla MHP destekli AKP iktidarında otoriter yönetim anlayışı derinleşmiştir. Kuşkusuz bu, onun tarihsel sürecinde ilk kez karşılaşılan bir durum değil. Farklı zamanlarda; ama ortak özellik olarak ekonomik krizin daha da yoğunlaştığı ve bölgesel değişimlerin söz konusu olduğu zamanlarda zaten otoriter bir yapısı olan TC halk üzerindeki baskısını artırır ve bu “muhalif” düzen partilerini kapsayacak denli genişler. İçinden geçtiğimiz dönemin temel özelliğine bakıldığında de aynı durumları görmek mümkün. Sürekli borç krizindeki Türkiye’de ciddi bir enflasyon sorunu ile birlikte ekonomik durgunluk söz konusu ve bölgede yeni denge arayışlarına dayanan bir kaos yaşanmakta. Bu koşullarda dümeninde AKP’nin bulunduğu iktidar hemen tüm “muhalif” kesimlere yönelik baskılarını artırmış durumdadır. Ekonomik ve siyasî krizin göbeğindeki iktidar pervasızca krizin yükünü halk kitlelerinin sırtına bindirirken aynı zamanda dünden bugüne egemen sınıfların diğer kılığı olan düzen partisinin temsilcilerini de faşist yargının pençesine atmış durumda.

Önümüzdeki Cumhurbaşkanı seçiminin adaylarından Ekrem İmamoğlu tutuklandı. Genelde “olağanüstü” bir durum olarak uygulanması istisnai olması beklenen kayyım saldırısını AKP-MHP iktidarı 2016’dan itibaren Kürt yurtsever hareketinin belediyelerdeki başarısına engel olmak için sıklıkla kullanırken en son hedef CHP’nin elindeki İstanbul Büyükşehir Belediyesi oldu. Kayyım daha önce “tek parti iktidarı” döneminde uygulanırken özellikle Kürt illeri hedeflenmiştir. Yerel yönetimlerin kısma “özerk” olan yapısına TC gerçek anlamda hiçbir zaman “tahammül” edememiştir. Bunun nedeninin “iktidardaki şahıslar” olmadığı açıktır. Bunun nedeni Türk hâkim sınıflarının zayıflığı, ancak uşaklıkla ayakta kalabilmesi ve çağ dışı feodal zorbalıkla tahakküm kurmasıdır. Bugün “arttığına” tanıklık ettiğimiz otoriterlik hâkim sınıfların genel olarak “yönetmeme” sorunundan kaynaklanmaktadır.

İmamoğlu’nun 19 Mart 2025’te gözaltına alınması ve ardından 23 Mart’ta tutuklanması, iktidarın 2028 Cumhurbaşkanlığı seçiminde en güçlü rakip-

lerinden birini tasfiye etme çabasının da kaynağında bu genel yönetememe sorunu, hâkim sınıfların güçsüzlüğü vardır. Uzun bir zamandır devrimci ve yurtsever harekete karşı çok yoğun biçimde kullanılan ve burjuva hukukunda esasta bir karşılığı olmayan, mevcut yasalarca dahi desteklenmeyen “gizli tanık” uygulamasına dayanan bu süreç açık bir zorbalık olarak geniş kesimlerin tepkisini çekmiştir. Buna karşı büyüyen tepki Saraçhane mitingleri, üniversite öğrencilerinin Beşiktaş ve Saraçhane yürüyüşleri, Taksim’e çıkma girişimleri gibi kitlesel eylemlerle somutlaşmış; öğrenciler, emekliler, yoksullar, kadınlar ve çeşitli demokratik kurumlar bu harekete geniş bir taban sağlamıştır.

Ancak bu güçlü toplumsal dalganın karşısında, işçi ve memur sendikalarının konfederasyonları zayıf, etkisiz ve edilgen bir tutum sergilemiştir. Genel grev çağrılarının cılız kalması, iş bırakma ve yavaşlatma eylemlerinin neredeyse hiç gündeme gelmemesi sendikaların bu tarihsel dönemde sınıfta kaldığını açıkça ortaya koymaktadır.

SENDİKALAR NEFES ALIYOR AMA YAŞAMIYOR

Türkiye’de işçi ve memur sendikalarının konfederasyonları, uzun süredir bürokratik bir yapıya hapsolmuş ve özellikle bu iktidarla, zorbalığa boyun eğerek uzlaşmacı bir ilişki geliştirmiştir. Türk-İş, Hak-İş ve Memur-Sen gibi büyük konfederasyonlar, AKP’nin, seleflerinden devralıp sürdürdüğü neoliberal politikalarla karşı etkili bir direnç gösterememiş, hatta çoğu zaman bu politikaları dolaylı olarak destekleyen bir çizgi izlemiştir. Türk-İş’in 2025’teki asgari ücret görüşmelerinde hükümetin önerdiği düşük zam oranlarının karşısında güçlü görünen ama zayıf etkisi, Hak-İş’in iktidar yanlısı açıklamaları ve Memur-Sen’in memur maaş zamlarında sessiz kalması, bu konfederasyonların işçi ve emekçi sınıfların çıkarlarından ziyade kendi bürokratik varlıklarını koruma kaygısı taşıdığını göstermektedir. DİSK gibi görece daha mücadeleci bir geçmişe sahip konfederasyonlar ise halkın ve gençliğin yoğun isteğine rağmen genel grev çağrısı yapamadı; çünkü DİSK işçi temsiliyeti bakımın-

dan zayıf ve etkisiz bir konfederasyon. DİSK'e bağlı oldukça cılız işçi tabanına sahip birkaç sendika genel grev dese de bu çağrılar tabanda yeterince karşılık bulmamış ve somut eyleme dönüşmemiştir. Söz konusu yetersizliğin temel nedenlerinden biri, sendikaların sınıf mücadelesinden uzaklaşarak bürokratik birer aygıt dönüşmesidir. Sendika yöneticileri, işçilerin ve memurların günlük yaşam mücadelelerinden kopmuş, kendi pozisyonlarını koruma ve iktidarla pazarlık yapma önceliğine odaklanmıştır. Örneğin, Saraçhane mitinglerinde yüz binlerin sokağa döktüğü bir ortamda, sendikaların bu enerjiyi iş yerlerine taşıyarak genel grev veya iş yavaşlatma gibi eylemler örgütleyememesi, tabanla bağlarının zayıflığını ve stratejik vizyon eksikliğini gözler önüne sermektedir. Ayrıca, sendikaların büyük bir kısmı, 12 Eylül 1980 darbesinden bu yana devam eden depolitizasyon sürecinin etkisiyle politik bir duruş sergilemekten kaçınmakta ve yalnızca ekonomik taleplerle sınırlı bir mücadele anlayışını benimsemektedir. Bu bağlamda, sendikaların politik bir mücadele hattı geliştirememiş olması, onların tarihsel rollerini yerine getiremediğini kanıtlamaktadır. Toplamda 2 buçuk milyon sendikalı işçi olsa da bunların üye olduğu sendikalar nefes alan ama yaşama emaresi göstermeyen ve asıl işlevini oynamayan bir organizmaya dönüşüyor.

SENDİKALARDA TUZ KOKUYOR

2025 Mart'ında başlayan kitlesel protestolar, Türkiye'nin son on yılında görülen en geniş tabanlı halk hareketlerinden biridir. Üniversite öğrencilerinin eylemlerin nitelikli olan yönüne öncülük etmesiyle başlayan eylemler, Beşiktaş'tan Saraçhane'ye, yürüyüşler ve oradan Taksim'e niyetlenen (programsız hedefsiz olsa da) yürüyüşlerle sembolik bir direniş hattı oluşturmuştur. Emeklilerin düşük maaşlara, yoksulların hayat pahalılığına, kadınların ise patriyarkal baskılara karşı öfkesi, bu hareketin temel dinamiklerini güçlendirmiştir. Saraçhane mitingleri, yüz binlerin katılımıyla önemli bir tarafı "bir devlet partisi" olmakla malul CHP hegemonyası altında mevut iktidar kliğine karşı bir meydan okuma alanına dönüşmüştür. Ancak bu hareketin işçi sınıfıyla buluşması ve iş yerlerinde bir direnişe dönüşmesi, sendikaların pasif tutumu nedeniyle gerçekleşmemiştir. Sokağa sadece öğrenciler değil çeşitli biçimde, çeşitli kurumlarla inen işçi ve emekçiler de söz konusudur. Sendikaların bu edilgenliği, yalnızca bir organizasyon

eksikliği değil, aynı zamanda sendikal bir çöküşün sonucudur. Devrimci sınıf perspektifinden bakıldığında, işçi sınıfının tarihsel misyonu, yalnızca ekonomik haklar için mücadele etmek değil, aynı zamanda kapitalist sömürü düzenine ve onun otoriter biçimlerine karşı politik bir özne olarak hareket etmektir. Türkiye'de sendikalar, bu misyondan genel olarak uzaktırlar. Devlet kontrolünde inşa edilen yapılar olmakla baştan iş birliğidirler; kısmen kendiliğinden işçi hareketinin parçası, ama bir o kadar da ona ket vuran sarı sendika olarak vücut bulmuş sendikalar sınıf mücadelesini dar bir "ücret sendikacılığı" çerçevesine hapsetmiştir. Oysa bugün geniş halk kitlelerin tepkisini çeken bu hukuksuzluk, işçi sınıfının demokratik haklarını da doğrudan tehdit eden bir saldırdır. Sendikaların bu tehdidi görüp etkisiz kalması, görememesi veya görmek istememesi, onların işçi sınıfını politik bir güç olarak örgütlemeye kapasitesinden yoksun olduğunu göstermektedir.

İŞÇİ SINIFI RUHUNU TAŞIYAN BİR SENDİKAL HAREKET İÇİN

Türkiye'de sendikaların gerçek işlevlerine kavuşmaları güçlü bir demokrasi mücadelesine gerektirmektedir. İşçi sınıfının tarihsel rolünün Türkiye topraklarında gelişmesi için sendikalarda köklü bir dönüşüm gereklidir. Sendikaların yapması gerekenler işçi sınıfının ruhunu tanıma açısından ve ona işlerlik kazandırma açısından taban örgütlenmesi ve demokratik işleyişi tartışması, mevcut olana karşı geliştirmesidir. Sendikalar, bürokratik yapılarından arınarak tabana dayalı bir örgütlenme modeline geçirilmeli, tabandan bunun mücadelesini yürütecek devrimci işçiler hareketi örgütlenmelidir. İş yerlerinde işçi komiteleri kurulmalı, karar alma süreçleri işçilerin doğrudan katılımıyla şekillenmelidir. Saraçhane'deki kitlesel enerji, iş yerlerine taşınarak işçilerin kendi taleplerini ve mücadele yöntemlerini belirlediği bir hareket yaratılabilir. Ortak taleplerde, güçlü birleşik sokak eylemleri çoğaltılarak yaşamı kısa ve uzun sürede kilitleyebilecek pratiklere kafa yormak gereklidir. Diğer yandan politik mücadele ve genel grev kültürü devrimci sendikal anlayışın işçilere vereceği en önemli ders ve kritik ödevlerdendir. Yalnızca ekonomik taleplerle yetinmemeli, tüm devlet iktidarının faşizme dayanan otoriter politikalarına karşı net bir politik duruş sergilemelidir. Saraçhane süreci ile düşünüldüğünde, en başta emeğe yönelik saldırılara karşı

ve elbette kayımlara, krize, yoksulluğa, enflasyona ve işsizliğe karşı genel grev ve genel direniş, iş yavaşlatma, sanayilerden ortak ses çıkarma, fabrikaların yani organize sanayinin sokaklarını yeshertmek, bunları sloganlara duyurmak gibi kitlesel eylemlerle yanıtlanmalıdır. Genel grev, işçi sınıfının gücünü ortaya koyarak hem demokratik hakları savunabilir hem de iktidarın baskı politikalarını geri püskürtebilir. Ayrıca sınıf dayanışması ve toplumsal ittifaklar sendikalar, öğrenciler, işçi gençlik, emekliler, yoksullar ve kadınlar gibi diğer mücadele dinamikleriyle dayanışma ağları kurmalıdır. Örneğin, üniversite öğrencilerinin Bozdoğan Kemerli direnişi Beşiktaş ve Saraçhane yürüyüşleri, işçi sınıfının fabrika ve iş yeri eylemleriyle birleştirilirse hareketin etkisi katlanarak artacaktır. İşçi sınıfının politik bilincini yükseltmek için sendikalar eğitim programları düzenlemeli ve kapitalizmin sömürü mekanizmalarını teşhir eden bir ideolojik mücadele yürütmelidir. Bu, işçilerin yalnızca ücret artışı değil, sistemin kökten değişimi için mücadele etmesini sağlayacaktır. Türkiye gibi az gelişmiş, yarı feodal ülkelerde, sendikaların toplumsal mücadelelerde etkili olduğu tarihsel örnekler, bugüne yol gösterici olabilir. Bu örnekler, sendikaların politik bir özne olarak hareket ettiğinde neleri başarabileceğini kanıtlamaktadır:

- Arjantin - 2001 Ekonomik Krizi ve Sendikalar: Arjantin'de 2001 ekonomik krizi sırasında, Genel İş Konfederasyonu (CGT) ve diğer sendikalar, neoliberal politikalara karşı kitlesel grevler ve sokak eylemleri örgütledi. 19-20 Aralık 2001'de gerçekleşen genel grev, halkın "Que se vayan todos" (Hepsini defedin) sloganıyla birleşti ve hükümetin düşmesine yol açtı. Bu süreçte sendikalar, işçi sınıfını politik bir güç olarak harekete geçirerek toplumsal değişimin önünü açtı.

- Bolivya - 2003 Gaz Savaşı: Bolivya'da 2003'te doğal gazın özelleştirilmesine karşı başlayan halk ayaklanmasında, Bolivya İşçi Merkezi (COB) genel grev çağrısı yaptı ve madenciler, köylüler ve yerli halklarla ittifak kurdu. Bu mücadele, Başkan Gonzalo Sánchez de Lozada'nın istifasıyla sonuçlandı. COB'un politik liderliği, sendikaların yalnızca ekonomik değil, aynı zamanda toplumsal dönüşüm için mücadele edebileceğini gösterdi.

- Güney Afrika - 1980'ler Apartheid Karşısı Mücadele: Güney Afrika'da

apartheid rejimine karşı mücadelede, COSATU (Güney Afrika Sendikalar Kongresi) 1985'te kurulduktan sonra genel grevler ve iş yeri eylemleriyle rejimin yıkılmasında kilit rol oynadı. COSATU, işçi sınıfını ANC ile birleştirerek 1994'te apartheidin sona ermesine katkıda bulundu.

Bu örnekler, sendikaların politik bir vizyonla hareket ettiğinde işçi sınıfını toplumsal değişimin öncüsü haline getirebileceğini ortaya koymaktadır. Türkiye'de ise sendikalar, bu tür bir vizyondan yoksun olduğu için 2025'teki kitlesel hareketin potansiyelini işçi sınıfıyla buluşturamamıştır. Yeni demokratik bir düzen, sömürsüz, sınıfsız, sınırsız bir hayat yeni bir gelecek için sendikalardan vazgeçmeden daha güçlü inanç ve kararlılıkla sendikaların yeniden inşası için inançla sendikalara yönelinmelidir. AKP-MHP iktidarının tüm muhalif unsurlara karşı geliştirdiği hukuk tanımaz saldırısı, Türkiye'de demokrasinin ve halk iradesinin açık bir şekilde çığnenebilir olduğunu göstermektedir.

Saraçhane mitingleri ve üniversite öğrencilerinin eylemleri, bu tehdide karşı geniş bir toplumsal muhalefetin yükseldiğini kanıtlamıştır. Ancak bu muhalefetin kalıcı bir zafer kazanması, işçi sınıfının örgütlü gücüne bağlıdır. Ne yazık ki işçi ve memur sendikaları, bu tarihsel momentte zayıf ve etkisiz kalarak hareketin iş yerlerine yayılmasını sağlayamamıştır. Sınıfsal perspektiften bakıldığında, sendikaların bu yetersizliği, bürokratik yapıları, iktidarla uzlaşmacı tutumları ve politik zayıflık, ideolojik eksikliğinden kaynaklanmaktadır. Sendikaların yeniden inşa edilmesi, tabana dayalı, demokratik ve mücadeleci bir yapıya kavuşmasıyla mümkündür.

Genel grev gibi kitlesel eylemler, sınıf dayanışması ve politik bilinçlendirme, bu yeniden inşanın temel taşları olmalıdır. Arjantin, Bolivya ve Güney Afrika gibi örnekler, sendikaların bu yolda başarılı olabileceğini göstermektedir. Türkiye'de işçi sınıfı ancak böyle bir sendikal hareketle, hem AKP-MHP iktidarının faşizan politikalarına karşı durabilir hem de sömürü düzenine son verecek bir mücadele başlatabilir. Halk eylemleri, bu mücadelenin ilk kıvılcımıdır; şimdi sıra, bu kıvılcımı iş yerlerinde bir yangına dönüştürmek ve sendikaları bu yangının öncüsü yapabilmektir.

YASAKLARLA YARATILAN KORKU İKLİMİ KÂĞITTAN KAPLANDIR

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu'nun "terör ve yolsuzluk" soruşturmasıyla gözaltına alınmasıyla patlak veren eylemler Türkiye'de bir dönüm noktasına işaret etti. Ekrem İmamoğlu'nun gözaltına alınması Türkiye'deki demokratik haklar ve halkın iradesinin üzerindeki baskıları görünür kıldı. Ülke genelinde milyonlarca kişi sokaklara dökülerek AKP-MHP blokunun yargıyı baskı aracı olarak kullanmasını protesto etti. Protestolar valiliklerin keyfi yasağına karşı eylemlerle büyüdü. Dışarıdan gelen araçların şehirlere girişi yasaklandı, aynı zamanda toplantı, gösteri ve yürüyüşler, çadır kurma, stant açma, oturma eylemi, imza kampanyası, anma töreni gibi eylem ve etkinlikler ile el ilanı dağıtımı, pankart/afiş asılması yasaklandı. Gazetecilerin haber takibi engellendi, onlarca darp edildi, gözaltına alındı ve tutuklandı. Haber takibindeki birçok gazeteci ev baskınlarıyla gözaltına alındı, bazıları iki kez tutuklandı. Uluslararası basın mensupları da engellendi. İsveçli gazeteci Kaj Joakim Medin, Ankara'daki protestoları takip etmek için geldiği Türkiye'de tutuklandı. RTÜK protestoları canlı yayınlayan televizyon kanallarına ağır cezalar yağdırdı. SZC TV'ye 10 gün yayın durdurma, Tele 1, Halk TV ve NOW TV'ye idarî para ve program durdurma cezaları uyguladı. Yayınlanan içeriklerde "halkı kin ve düşmanlığa teşvik" edildiği ya da "yargıya talimatla

müdahale edildiği" gerekçesiyle cezalandırma yapıldığı belirtildi. Bu süreçte bazı gazetecilere hapis cezaları verildi. Aynı zamanda sanal medya alanı da hem bant daraltma hem de gözaltı ve tutuklamalarla hedef alındı. Yeni Demokrasi de dahil 190'dan fazla medya hesabı erişime kapatıldı. Yine basın üniversitelerdeki protestolara alınmadığı, miting alanlarında haber takibinin fiziksel müdahale ve sözlü tacizle engellendiği, sanal medyada yapılan haber paylaşımlarının kaldırıldığı bir dönem yaşandı. Yayıncılık faaliyetleri durdurulan, haber takibi engellenen gazeteciler hakkında soruşturmalar açıldı ve çeşitli yargı kararlarıyla gerekçesiz cezai yaptırımlar uygulandı. Türkiye'de halkın haber alma hakkının sistematik biçimde engellendiği ve basın özgürlüğünün kurumlar eliyle bastırıldığını açıkça gördük.

YASAKLARI ÇİĞNEYİP TÜKÜREN KİTLELER

Tüm bu yasakları yıkan gençliği sadece toplumsal dönüşümlerin, ekonomik krizlerin ve politik kırılmaların merkezinde yer alan dinamik bir özne olarak ele almak gerekir. Bu bağlamda gençlerin karşı karşıya olduğu "geleceksizlik" günümüz toplumsal mücadelelerinin itici gücüdür. Özellikle faşist sistemin üretmiş olduğu kapsamlı sorunlar genç kuşakların toplumsal entegrasyonunu zorlaştırmakta, onları güvencesiz yaşam

biçimlerine mahkûm etmektedir. Bu durum yalnızca bireysel düzeyde bir kriz değil aynı zamanda toplumsal yapının alaşağı edilmesinin zorunluluğu olarak değerlendirilmelidir. Tunus'tan Hindistan'a, Şili'den Nijerya'ya kadar geniş bir coğrafyada benzer dinamikler gözlemlenmektedir. Bu yarı sömürge ülkelerde de eğitimi tamamlamış ancak ekonomik bağımsızlığını kazanamayan, sürekli bir işsizlik veya düşük ücretli işlerde çalışma döngüsüne sıkışmış genç kitleler, sistemin tikanıklıklarını görünür kılmak adına sokaklara dökülmektedir. Bu durum neoliberal politikaların istihdam ve refah sistemlerini tahrip ettiği, sosyal mobilité imkânlarını daralttığı bir dönemde yaşanmaktadır.

Eğitim bir gelecek garantisi sunmamakta; bireyleri borçlandıran, beklentileri karşılıksız bırakan bir araca dönüşmektedir. Bu gerçeklik gençlerin politikleşme sürecini şekillendirecektir. Güvencesizlik dönemlerinde gençlik alternatif siyasal alanlar üretme potansiyeli taşır. 1968 öğrenci hareketlerinden 2011 Arap Baharı'na birçok tarihsel örnekte gençliğin bu gücü görülmüştür. Bugün ise dijital çağın olanaklarıyla aynı güç belirmiştir. Örgütsüzlerin örgütlenme aracı olarak kullanılan ağ tabanlı formun bugün düşman tarafından engellenmesinin bir nedeni de budur: Kitlelerin kendiliğinden hareketini yasadışı zihniyetle kontrolde tutmaya çalışmaktadır.

TEDBİR ÇOKTAN ALINDI

Egemenler, çaldıkları minareye her zaman kılıf hazırlamakta mahirler. Türkiye'de faşizan yönetim pratikleriyle kazanılmış haklar birer birer gasbedilirken, bu sürecin toplumda yeterince güçlü bir tepkiyle karşılanmaması dikkat çekici. Kitlelerin bu sessizliği üzerine düşünmek elzemdir. Çünkü bu tepkisizlik bir "rıza üretimi"nin değil, bizzat sistematik olarak inşa edilen bilgi karartmasının, iletişim engellerinin ve toplumsal yönelimleri manipüle eden politikaların ürünüdür. Ekrem İmamoğlu'nun görevden alınmasına yalnızca birkaç gün kala Meclis'ten geçirilen "Siber Güvenlik Yasası" da tam olarak bu süreçle bağlantılıdır. Bu yasa, halkın haber alma hakkına yönelik kapsamlı bir saldırıyı yasalılaştırmakla kalmıyor; aynı zamanda otoriter yönetimin dijital alandaki tahakkümünü de kurumsallaştırıyor. Yasa metninde bu düzenlemenin amacı "kamu güvenliği" ve "dijital altyapıların korunması" olarak sunuluyor. Ancak teklifin içeriği incelendiğinde, gerçek hedefin halkın temel hak ve özgürlüklerini budamak olduğu açıkça görülüyor. Özellikle ifade özgürlüğü, basın özgürlüğü, kişisel verilerin korunması ve özel hayatın gizliliği gibi temel haklar; yasa ile getirilen geniş, denetimsiz ve keyfi yetkilerle ciddi biçimde tehdit altına alınmış durumda. Teklifin en dikkat çeken maddelerinden

biri, Siber Güvenlik Başkanlığı'na verilen olağanüstü yetkililerdir. Bu kurum, herhangi bir yargı kararı olmaksızın kamu kurumları, özel şirketler ve bireylerden her türlü veri, belge ve log kaydını talep edebilecek. Bu, halkın çevrimiçi davranışlarının, kişisel yazışmalarının ve özel bilgilerinin devlet gözetimine tamamen açılması anlamına geliyor. Böyle bir yetkilendirme, yalnızca kişisel mahremiyeti değil; gazetecilerin haber kaynaklarının gizliliğini de yok saymaktadır. Bir diğer vahim madde ise, arama ve dijital materyallere el koyma yetkisi ile ilgilidir. Teklife göre Siber Güvenlik Kurulu Başkanı, hâkim kararı olmadan konut ve iş yerlerinde arama yapabilecek, dijital materyallere el koyabilecek ve veri toplayabilecek. Bu, tamamen keyfi uygulamalara zemin hazırlayan, hukuk devleti ilkesini açıkça ihlal eden bir düzenlemedir. Özellikle gazeteciler ve muhalifler açısından bu yetkiler, doğrudan bir sindirme aracıdır. Dahası, teklif "veri sızıntısı algısı oluşturmak" gibi muğlak bir kavramı suç kapsamına alıyor. Bu da halkın ve medyanın, olası güvenlik açıklarını ya da dijital alandaki yolsuzlukları dile getirmesini engellemeyi hedefliyor. Yani yasa çıkıyor ama hakkında konuşmak yasak! Bu düzeyde bir pervasızlık ancak otoriterleşmenin kurumsal hâle geldiği rejimlerde görülebilir.

İKİ UCU AYNI DEĞNEK

Protestoların büyümesiyle birlikte, CHP iki yönlü bir politika izlemeye başladı: Bir yandan halkın isyanını desteklediğini ima ederken, diğer yandan bu hareketin kontrolünden çıkmasını engellemeye çalıştı. "Mitinge değil, eyleme geldik" diyerek Saraçhane'den taşmak isteyen gençliğin önünü alma çabası, bu ikircikli tutumun açık bir göstergesidir. Bu noktada CHP, gençliğin öfkesini yedekleyerek onu sistem içi bir muhalefet odağına dönüştürmeye çalıştı. Gençlik, doğduğu günden bu yana yalnızca AKP'yi tanıdı; krizin tüm sorumluluğunu doğal olarak ona yüklemişti. Ancak bu öfkenin, devletin kuruluşundan bugüne taşıdığı yapısal krizlerle bağlantısı henüz yeterince kavranmamıştı. Dolayısıyla kitlenin öfkesi radikal bir siyasal bilince dönüşmeden, sistem içi "alternatif"ler tarafından söğürülmeye çalışıldı. CHP, seçim odaklı stratejilerini öne çıkararak kitlesel hareketi sandığa yönlendirmek istedi. Halka eylem yapma hakkı, adeta CHP'nin siyasal çıkarlarıyla sınırlı olarak tanındı. Bu sınırın ötesi ya "provokasyon" olarak damgalandı ya da "gençliğin denetlenebilir öfkesi" gibi zarsızlaştırılmış bir söylemle geçiştirildi.

Ancak gerçekler bu çerçevenin çok ötesindedir. Bugün eylemler dünkü kadar sert olmasa da yarının niteliği dünün kendiliğindenliğinden alınacak derslere bağlıdır. Kitleler bilince ulaştığında, iki ucu aynı değneği ortadan ikiye kırarak onun hem sembolünü hem aracını etkisizleştirecektir. Egemen sınıfların eğip bükükleri hukuk halkın eylem yapma hakkının önüne Bozdoğan Kemerini dikilse de bu yapılar bir gün yıkılacaktır. Çünkü bugün boykot çağrıları yapan muhalefetin, "Benim sermaye sınıfım Atatürk İlke ve İnkılaplarıyla daha demokratik sömürüyor" savunuları ile iktidarın emperyalist mali sermayeyi "milli sermaye" kisvesiyle sunan pazarlama siyaseti arasında sıkışmış halk, artık bu düzene rıza üretmekte zorlanmaktadır. Bu çelişkiler, halkın eylem bilincindeki eksikliği ve bastırılmış potansiyeli gözler önüne seriyor. Ancak bu durum yalnızca bir eksiklik değil, aynı zamanda devrimci dönüşümün zemini olabilir. Hegel, efendi-köle diyalektiğinde şöyle der: "Biri bağımsızdır ve doğası gereği kendi için vardır; diğeri ise bağımlıdır ve başkası için yaşar." Bu tanım, sınıflı toplumlarda sömüren ile sömürülen arasındaki ilişkiyi çarpıcı biçimde özetler. Egemenler yalnızca baskı ve zorla değil, aynı zamanda ideolojik hegemonya aracılığıyla da tahakkümlemlerini sürdürürler.

Ezilenler bu düzeni içselleştirir; kendi ezilişlerine rıza gösterir, hatta bu düzeni savunur hale gelirler. Bu yabancılaşma derindir ve yıkıcıdır. Ancak tarih göstermiştir ki artık kendini yeniden üretmeyen her sistem, onu sırtında taşıyan yığınlar tarafından alaşağı edilmiştir. Ezilenlerin isyanı, içinde bulundukları ağır yaşam koşullarından, yoksulluktan, geleceksizlikten ve sömürüden doğar. Egemen ideolojiye rağmen, bu insanlar zamanla kendilerini ve çevrelerini sorgulamaya başlar; mücadeleye atıldıkça kendi içlerindeki geriliği de parçalar, yeni bir benlik inşa ederler. Değiştirme iradesi, kolektif eylemle birleştiğinde, tüm engeller aşılar.

Kitleler güçlendikçe, öfke büyüdükçe değişim iradesi de derinleşir. Bugün korku iklimi, gözdağı operasyonları, "orantılı güç" yalanlarının ardına gizlenen işkenceli gözaltılar... hepsi parçalanmaya mahkûmdur. Bugün polise çiçek uzatan eller, yarın bu düzenin kolonlarını yerle bir edecek olan dinamite dönüşebilir. Elbette o gün de çiçek verenler olacaktır. Ama gerçek güç, eylem bilinciyle donanmış kitlelerin yıkıcı iradesinde toplanacaktır.

ABD-Çin vergi savaşı: Çin'e yönelik vergi tarifeler yüzde 125' çıkardı

Trump'ın başkan seçilmesinin ardından ABD emperyalizminin politikalarında değişiklikler yaşanıyor. Özellikle ekonomi politikalarında atılan adımlar "radikal" kararlar içeriyor. En son ABD'nin gümrük vergilerindeki artışının ardından Avrupa ve Asya piyasasında büyük düşüşler yaşanmıştı. Bu gümrük vergilerindeki artışın hedefin de ise Çin vardı. ABD, Çin'e yönelik gümrük vergilerinde yüzde 125 artış yaptı. Trump 2 Nisan'da "karşılıklı" gümrük vergilerini açıklamıştı. Buna göre ABD'nin Çin'den alacağı vergi oranı yüzde 34'tü. Önceki vergilerle birlikte toplam oran yüzde 54'e ulaşmıştı. Çin ABD'nin bu adımına, ABD'nin uyguladığı oranla eşit şekilde, yüzde 34'lük tarifeye yanıt vermişti. Buna karşılık Trump, Çin'e bir gün süre vermiş, bu misillemeden vazgeçmezse yüzde 54'e ek yüzde 50 vergi alacağını açıklamıştı. ABD, yerel saatle 00:00 itibarıyla 9 Nisan Çarşamba günü Çin'e gümrük vergilerini yüzde 104'e çıkardı. Çin ise geri adım atmaya razı oldu. Trump Truth Social hesabından paylaşımında Çin'in yanıtını "dünya piyasalarına saygısızlık" diye niteleyerek bu ülkeye vergileri yüzde 104'ten yüzde 125'e çıkardığını duyurdu. ABD başkanı ayrıca diğer ülkeler için gümrük vergilerini 75 ülkeden gelen müzakerelere çağrıları neticesinde 90 günlüğüne durdurulduğunu söyledi.

"EN SONUNDA ABD'Yİ" VURACAK"

Çin Dışişleri Bakanlığı sözcüsü Lin Jian çarşamba günü yaptığı açıklamada, "Eğer ABD gerçekten sorunları diyalog ve müzakere yoluyla çözmek istiyorsa, eşitlik, saygı ve karşılıklı fayda temelinde bir tavır benimsemelidir." dedi. Politika belgesinde, Trump'ın ilk döneminde imzalanan "birinci aşama" ticaret anlaşmasında verilen sözlerin ABD tarafından tutulmadığı belirtildi. Örnek olarak, TikTok'un Çinli ana şirketi tarafından satılmaması halinde yasaklanmasına yönelik ABD yasasının, taraflardan birinin diğerini teknoloji transferine zorlamayacağı taahhüdünü ihlal ettiği ileri sürüldü. Geçtiğimiz haftalarda Trump, uygulamanın ABD'li

bir şirkete satılması konusunda anlaşmaya varılamaması nedeniyle TikTok'un faaliyetlerine 75 gün daha izin verdi. ByteDance yetkilileri, Çin'in bu satışa onay vermeyeceğini ve bunun ticaret ve gümrük vergileri konusunda müzakerelere bağlanması gerektiğini Beyaz Saray'a iletti. Ayrıca belgede, hizmet ticareti ve ABD'li şirketlerin Çin'deki şubeleri de hesaba katıldığında iki ülke arasındaki ekonomik ilişkilerin "kabaca dengeli" olduğu savunuldu. Çin'in 2023 yılında ABD ile hizmet ticaretinde 26,57 milyar dolarlık açık verdiği, bunun da sigorta, bankacılık ve muhasebe gibi sektörlerden oluştuğu belirtildi. Trump'ın tarifeleri yalnızca somut mal ticaretindeki açıkları kapatmak için tasarlanmıştı. Çin Ticaret Bakanlığı, açıklamasında şu ifadeleri kullandı: "Tarih ve gerçekler göstermiştir ki, ABD'nin gümrük vergilerini artırması kendi sorunlarını çözmez; bunun yerine finans piyasalarında sert dalgalanmalara yol açarak, ABD'deki enflasyon baskısını artıracak, sanayi altyapısını zayıflatacak ve ekonomik durgunluk riskini yükseltecektir. Bu da nihayetinde ABD'nin kendisini vuracaktır."

WALL STREET 2,4 TRİLYON DOLARDAN FAZLA KAYBETTİ

Trump'un "kurtuluş günü" açıklamasıyla birlikte 2 Nisan'da açıkladığı ek vergiler ile ABD borsalarında sert kayıplar yaşandı. Gümrük vergi planıyla birlikte Wall Street hisselerinde kayıp 2,4 trilyon doları geçti. İkinci günde de düşüş devam etti. Yatırımcılar artık Trump'ın bu tavrıyla birlikte büyüme konusunda da endişe duyduklarını dile getirdi. Bankacılık endeksleri yönünü düşüşe çevirdi. 10 yıllık ABD Hazine tahvili faizleri Ekim ayından bu yana en düşük seviyeye geriledi. ABD kredi riski göstergesi bölgesel bankacılık krizinden bu yana en büyük artışı kaydetti. Sadece ABD değil Avrupa endekslerinde de sert kayıplar devam etti. Wall Street'in korku göstergesi olarak bilinen CBOE Volatilite Endeksi, Ağustos 2024'ten bu yana en yüksek seviyeye ulaştı.

SURİYE'DE "YENİ KABİNE" KRİZİNE DAİR

SDG ile HTŞ arasında 10 Mart'ta gerçekleştirilen, Suriye'deki tüm etnik ve dinî azınlıkların haklarını güvence altına aldığı söylenen entegrasyon anlaşmasının imzalanmasının ardından yeni geçici kabine üyeleri nihayet belirlendi. "Cumhurbaşkanı" Colani'nin başkanlığını yapacağı yeni kabinenin 23 bakanlıktan oluştuğu açıklandı. Ancak kabinede Kürtler siyasî temsiliyet elde edemedi. Daha önce Kürtlerin hükümette yer almasının siyasî temsiliyet düzeyinde değil, yalnızca bireysel düzeyde olanaklı olabileceği söylenirken, şimdiki halde bireysel düzeyde dahi kabinede Kürt siyasetçiler bulunmuyor.

Yeni kabinenin açıklanmasından hemen önce Kürtlerin kabinede yer almayacağı yönündeki bilgiler Suriye'deki Kürt partilerinde büyük bir tepkiye yol açmış ve ENKS, PYD ve diğer partiler hükümeti boykot edecekleri yönünde tutum belirlemişti. "Kürt-Kürt ittifakı"nı bu tutuma zorlayan bir diğer neden de yeni anayasa görevi görecektir olan Colani'nin 13 Mart'ta imzaladığı 53 maddelik beyanname oldu. Beyanname, teori-de şeriat hukuku ile kısmen burjuva demokrasinin iç içe geçtiği, karma ve özellikle eğreti bir anayasa oldu. Bu karma durum HTŞ'nin hem cihatçı kesimleri memnun ederek hem de SDG ile restleşmekten kaçınarak kendi pozisyonunu güçlendirmek istediğinin göstereci olmuştur. Ancak "anayasa"ya dair tepkiler hiç de HTŞ'nin beklediği gibi olmamıştır. SDG "geçici anayasa"nın gündeme geliş ve onaylanma sürecinin BAAS hükümetinin dayatmacı politikalarını hatırlattığını, üslup olarak ona benzediğini, Kürtler ve Hristiyanlar gibi azınlıkları görmezden geldiğini, bu "dar görüşlü uygulamalar ve çağ dışı siyasî fikirlerin" Suriye'yi geriye götürerek ülkedeki anlaşmazlıkları derinleştireceğini belirtmiştir. SDG tarafından yapılan açıklamada ilan edilen yeni Şam hükümetinin selefine çok benzediği, Suriye halkının tüm unsurlarının adil ve gerçek temsiliyi sağlayamadığı belirtilmiş, dolayısıyla "yeni hükümetin verdiği kararları uygulamayacağız ve icrasıyla ilgilenmeyeceğiz" tarzında bir tutum ortaya konmuştur. Tabii bu tutumun entegrasyon anlaşmasını geçersiz kıldığı veya rafa kaldırdığı düşünülmemelidir. Aksine, HTŞ'nin "dışlayıcı" politikalarına

karşılık SDG'nin entegrasyon fikrinde ısrarcı olduğu açıktır. Cihatçı kesimler ise "yeni anayasa"da yasama kaynağı olarak İslam'ın "ana" kaynak değil, "tek" kaynak olarak yer almamasına tepki göstermiştir. Bu kesim aynı zamanda ülkeyi yalnızca Sünnilerin yönetebileceğine dair bir maddenin anayasada yer almamasına ve azınlık haklarının korunmasına yönelik düzenlemelerin hayata geçirilmesine karşı çıkmaktadır.

Suriye'de ulus ve din temelli çelişkilerin tekrardan alevlenmesi hiç şüphe yok ki yereldeki güçlerin bölgesel dizayn operasyonundan azami düzeyde kazançlı çıkmayı istemelerinin bir sonucudur. Bu anlamda HTŞ'nin Kürt ulusal hak-

ve politik olarak yaptırımlarla hedef haline getirilecektir. 2 Nisan'da İsrail'in Şam, Humus ve Hama kentlerindeki askerî ve altyapı hedeflerine yönelik hava harekâtı düzenlemesi, söz konusu yaptırımların somut bir örneği olarak okunabilir.

YAPTIRIMLARIN ESNETİLMESİNİN ŞARTLARI

Yeni kurulan kabinenin "kapsayıcı, temsilci ve Suriye için olumlu bir adım olmasını" uman ABD, süreci dikkatli bir şekilde izlemektedir. ABD'nin Suriye'deki müttefikleri arasındaki çatışmaları sonlandırarak yeni dengelere uygun bir konsensüs oluşturması yalnızca

şimdiden vermektedir. Öyle ki HTŞ hâlâ ABD'nin terör listesinden çıkarılmış değil. Bu anlamda HTŞ'nin güvenilir olmayan, geçici bir kukla işlevi gördüğünü, akabinde ABD'li senatörler "yaptırımların sürdürülmesinin Suriye'nin istikrara giden yolunu baltalayacağı" uyarılarında bulunsa da Trump yönetiminin ihtiyatlı bir tutum içerisinde olduğunu söylemek mümkün.

Bu ihtiyatlı tutum son olarak Suriye'deki yaptırımların kısmen kaldırılmasına karşılık ABD'nin bir dizi şart ileri sürmesiyle pekişmiş oldu. Bu şartla Suriye'nin kalan "kimyasal silah depolarını imha etmesi" ve "terörle mücadele konusunda iş birliği yapması", "yabancı savaşçıların Suriye'nin yönetim yapısında üst düzey görevlere getirilmemesinin sağlanması", "yabancı savaşçıların ülkeden çıkarılması", "on yıldan uzun bir süre önce Suriye'de kaybolan ABD'li gazeteci Austin Tice'in bulunması için ABD'nin çabalarına yardımcı olacak bir irtibat görevlisi atanması" şeklindedir. "Geçici hükümet" henüz bu şartlara cevap vermemiştir ancak görünen o ki bu şartları yerine getirmek dışında başka bir seçeneği yoktur.

Suriye ve Türkiye'deki tüm gelişmeler emperyalistlerin bölgesel dizayn operasyonlarının sonuçları olarak okunmalıdır. Son olarak SDG ile TC arasında, beklenen anlaşmanın gerçekleştiğine dair iddialar gündemdedir. Bu kapsamda daha önce de öngördüğümüz SDG ile TC arasında askerî, ekonomik, siyasî bir dizi anlaşmanın hayata geçirilmesi, konjonktürel durumda imkânsız değildir, hatta gelişmelerin belli bir aşamasında bu zorunlu hale gelecektir. Bu iddiaların doğruluğu şimdilik tartışmalı olsa da önümüzdeki günlerde perde arkasında hangi gelişmelerin yaşandığı ortaya çıkacaktır. Diyebiliriz ki her halükârda Kürtlerin özgürlüğüne, özellikle kendi kaderini özgürce belirlemesine gem vuracak, gittikçe daha da bağımlı hale getirecek ve ancak emperyalistlerin ihtiyacı olan bölgesel gericiliğin uzun vadede yeniden üretilmesi noktasında işlevsellik kazandıracak politikaların hayata geçirilmesi planlanmaktadır. Bu planları suya düşürmek için Kürtlerin anti emperyalist ulusal kurtuluşunu, özgürleşmesini sağlayacak bir örgütlenme ve hareket gittikçe daha yakıcı bir ihtiyaç haline gelecektir.

larını tanımayan "demokratik" siyaseti, cihatçı kesimlerin ve SDG'nin mevcut tutumları ve hedefleri doğrultusunda karşılıklı kurulan çıkar ilişkileri temelinde ele alınmalıdır.

Taraflar Suriye'nin parçalanmış yapısından ve emperyalistlerin yeniden dizayn operasyonlarından istifade kendi hanelerine puan yazma kaygısıyla hareket etmektedirler. Ancak günün sonunda kaçınılmaz olarak bölgesel dizayn operasyonunun gereklilikleri hayata geçirilecektir. SDG'nin "yeni hükümet"e entegrasyonunun ABD-İngiltere emperyalist blokunun girişimleriyle gerçekleştirildiği bilinmez değildir. Dolayısıyla yereldeki gerici güçler her ne kadar iplerini sağlam kazığa bağlamak isteseler de kazığın menşei ABD-İngiltere'ye aittir. Bu bağlamda ABD-İngiltere emperyalist blokunun kurmaya çalıştığı yeni denklemlere riayet etmeyen her özne ekonomik

müzakere yoluyla değil, aynı zamanda askerî operasyonları da içeren yaptırımlarla devam etmektedir. Kritik bir dönemeçte olan Suriye'de, ABD'nin bölgedeki güçler üzerindeki durumunu tahkim etmesi de bu minvalde sonuçlar vermektedir.

ABD'nin senelerdir Suriye'ye uyguladığı ekonomik yaptırımların en önemli nedenlerinden birisi Suriye'nin "terörizmi destekleyen devletler" listesinde bulunmasıydı. Suriye'nin bu listede yer alması ABD tarafından birçok yaptırıma uğramasına neden olmuştur. Ancak esas neden, BAAS Suriyesi'nin "direniş eksenini"nin bir parçası ve Rusya emperyalizmine bağımlı olmasıydı. BAAS rejimi sona erdikten sonra da "Sezar Yasası" gibi yürürlükte olan bu yaptırımlar ABD'nin, içine girdiği hegemonya krizinden çıkması için Suriye'de ön açıcı niteliğe sahip olan HTŞ'nin iktidardaki ömrünün kısa olacağının sinyallerini

BİR KİTLE EYLEMİ OLARAK BOYKOT

Türkiye’de egemen klikler arasındaki iktidar mücadelesinin, halkın eylemleriyle genişlemesi; sokakların siyaset alanına dönüşmesi ve yüz binlerin yalnızca iktidara değil, tüm sisteme yönelttiği öfke, düzen siyasetçilerini harekete geçirdi. Siyaseti bugüne dek düzen partileri arasında süren bir rekabet olarak görenler, meydanlarda hesap soran kitleleri karşılarında görünce ciddi bir krizle yüzleşti. Önce Saraçhane’de, tutuklanan “cumhurbaşkanı adayına” sahip çıkmakla sınırlı bir miting planladılar. Ancak kitlenin coşkusu mitingi günlere yaydı, Taksim’e yürüme isteğini büyüttü ve fiilî harekete dönüştürdü. Ülke genelinde kitleler, bu hareketi sahiplenilen, iktidarın saldırılarını reddeden bir tutumla sokağa çıktı.

CHP lideri Özgür Özel, bu süreçte hem devlete hem de bağlı olduğu sınıflara sadakatini kanıtlama sınavıyla karşılaştı. Devlet aklını temsil eden “yetkin aydınlar”, Özel’in süreci başarıyla yönettiğini ilan etti. Peki, Özgür Özel ne yaptı?

Halkın birikmiş öfkesini, Saraçhane’de ve CHP çizgisi içinde yumuşattı. Devletle, özellikle de polisle karşılaşan kitlelerin devlete dair algısının bozulmasını istemedi. Sorunu “tek adam rejimi”yle sınırlandırarak, devletin bütününe halkın hizmetinde gösterme çabasıyla kitlenin bilincini yönlendirdi. Ancak bu ikna çabasının sınırları vardı; gerçeklik, bu sınırların kolayca aşılmasını engelledi. Bu yüzden kitleyi belirli bir eylem hattına çekmeye çalıştı. Özelikle üniversite öğrencileriyle temas noktalarında, hareketin siyasal özünü ve şiddet içeren biçimlerini dışlayan bir çizgi çekti. Saraçhane mitinginde bu durum açıkça görüldü. Öğrenciler de onları destekleyen kitleler de bunun farkındaydı.

Ne var ki örgütsüzlük ve CHP’nin süreci “kendisine yönelmiş bir saldırı” olarak çerçeveleyebilme becerisi, hareketin düzen tarafından bastırılmasını kolaylaştırdı. Ancak bu sadece ilk aşamanın değerlendirmesidir. Yoksulluğun derinleştiği, gelecek kaygısının büyüdüğü ve demokratik hakların sistematik biçimde gasbedildiği koşullarda, bu hareketi doğuran dinamiklerin yeni patlamalara yol açması kaçınılmazdır.

Bu süreçte boykot eylemi özel olarak öne çıktı. Özgür Özel’in “hâkim sınıflar arası bir dalaş” olarak tanımladığı bu saldırı sürecine karşı boykotun nasıl yankı bulduğu açık biçimde görüldü. “Başka hiçbir şey yapılamıyorsa bile boykot yapılabilir” fikri geniş bir memnuniyetsiz kesimde karşılık buldu. Bu eylem, harekete katılmak isteyenlere bir olanak sundu ve coşku yarattı. Özel, boykotu belirli şirketleri hedef alarak başlattı; bu şirketler iktidarın açıkça desteklediği, muhalefete kapalı, teşhir olmuş “yandaş” kesimi temsil ediyordu. Bu nedenle boykot, kitleler açısından kolayca sahiplenildi. Ancak bu sahiplenme sınır tanımadı; kitlelerin daha fazlasını istemesi CHP üzerinde baskı yarattı. İlk hazırlanan boykot listesi aceleyle getirilmiş, daha sonra revize edilmek zorunda kalınmıştı. Boykotun genişletilmesi ise egemen çevrelerde rahatsızlık yarattı. Yine de bu eylem, kitlelerin haklı öfkesini “hâkim sınıfların” belirli bir kesimine yöneltmeyi başardı. Bu başarıda iktidarın uzun süredir kendisini açık biçimde belli bir zümrenin temsilcisi olarak konumlandırması etkiliydi. Memnuniyetsiz kesimler, iktidara baktığında yalnızca “yandaşları” görmekteydi. Bu durumun geçmişten farkı, şimdi hemen her kurumda, politika ve aşamada bu çarpıklığın alenen görünmesidir. Bu netliği yaratan temel unsur ise “Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi” adı verilen yönetim biçimidir; bu sistemle devletin güç dengesi olağanüstü biçimde bozulmuştur.

Boykot eyleminin kitlelerde karşılık bulduğu gerçeğini reddetmek için iktidar odağı büyük bir gayret sergiledi. Bu gayret de yukarıda değindiğimiz yandaş siyasetinin bir göstergesidir. İsrarla boykota rağbet gösterilmediğini ileri sürenler bakanlık düzeyinde “alışveriş” yapmak gibi bir aymazlık içine girdiler. Bu aymazlığın boykotun başarılı olduğu algısını güçlendirdiğini vurgulamak gerek. Ayrıca, boykotun başarısı hakkında şunu ifade etmeliyiz: Boykotun başarısı halihazırda kesindir. Bunun için ekonomik bilançoların açıklanmasını beklemek beyhudedir. Çünkü makro ekonomik dengelerde ciddi bir hasar beklentisi de yanıltır, boykotun hükümetin sergilediği gayretle başarısız görüleceği anlayışı da...

Boykot eylemi bu dengesizlikten ötürü

kitlelerin manipüle edilmesinde etkin bir araç oldu. İktidar odaklarına, açık “yandaş” olanlara yöneldiği ölçüde memnuniyetsizler başarılı olduklarını, kendilerini ifade edebildiklerini düşündüler. Oysa bu durum gerçekliğin bir tarafıdır. Gerçekliğin diğer tarafında çok daha geniş bir memnuniyetsiz kesimin, işçi ve emekçi olup yoksulluğu en derinden yaşayan kesimin sürecin dışında kalması, kitlelerdeki birikmiş öfkenin eylem sahasından çekilmeye çalışılması, iktidar olmanın hâkim sınıfların konusu olduğu, ezilenlerin bunu düşünmemesi gerektiği anlayışının bir kez daha tecrübe edilmesi var.

Boykot eyleminin uzun zamandır eylemsiz, örgütsüz, hedefsiz kalmış memnuniyetsiz kitle için bir uyanış, harekete geçişte bir kıvılcım olduğu, her bireye bir bütünün parçası olma hissi verdiği üzerinde çokça durulmaktadır. Bunların doğruluk payı vardır. Devrimci ve demokratik hareketin geriliği ile koşut kitlelerdeki edilgenlik halinin bu eylemle birlikte görece kırıldığı iddiası ilgisiz kalınacak bir görüş değildir. Bu görüşten hareketle boykotun haklı bir eylem olduğunu kabul etmeliyiz. Genişçe bir kesim bu süreçte “rol” almış ve iktidar odağına memnuniyetsiz olduğunu kendi eylemiyle ifade etmiştir. Bunu, konunun temel bir ögesi olarak değerlendiriyoruz. Bütün bunlardan sonra ise boykotun kitlelerin gerçek gücünü, yaratıcı ve yıkıcı özelliğini, devrimler doğuran kudretini ihmal eden özelliğini tartışmamız gerekir. Kitlelere boykot eylemiyle hissettirilen duygu ve düşünceler özellikle geçicidir ve kendiliğindencilik fikrinin temelidir. “Tüketimden gelen güç” tanımı tam da bu fikri ve belirttiğimiz geçiciliği içeriyor. “Kitleler” olarak adlandırdığımız geniş halk kesimleri tüm toplumsal sistem içinde “tüketici” olmaktan çok üreticidir. Tüketim geniş halk kesimlerinin edilgen haline işaret eder. Tüketmek zorunluluğunda kaynaklanan üretim sürecinde kitleler öznedirler, üreticidirler. Mülkiyetin sahibi olarak burjuvazinin bu aşamada oynadığı rol sömürüyü yoğunlaştırmak üzere üretimi kolektifleştirmektir. Burjuva devrimlerinin başardığı şey kapitalist üretimi merkezileştirmesi ve tüm dünyaya yaymak üzere yeniden örgütlemesidir. Tüketim alanında gerçek söz sahibi yönetenlerdir, yani burjuvazidir. Bu alandan ezilenler

adına güç devşirmek esas olarak sanaldır, bu nedenle de “güç hissi” geçicidir. Daha tam ifade etmek gerekirse bu kitlelerin manipüle edilmesidir. Komünistler bu anlayışa hizmet eden burjuva akımlarla defalarca mücadele etmişlerdir. Trade unionculuk, kendiliğindencilik, anarşizm, Menşevizm, Liu Şaoçi’de ve Deng Sioping’de somutlaşan “yeni demokrasicilik” vs. hepsinde egemen olan anlayış tüketimden gelen güce dayanmak, kendiliğinden dönüşümü devrimin yerine ikame etmekle tamamlanan anlayışı egemen kılmaktı. Komünistler bütün bu akımlara karşı zafer elde ettikçe ilerleyebildiler. Çünkü bunlara karşı mücadele kitlelere, kitlelerin yaratıcı gücüne, üretimden gelen gücüne dayanmıştır. “Tarihi kitleler yapar” sözünün özünü oluşturan fikir de bu yaklaşımdır. Elbette tüketim alanında da yapılacak devrimci görevler vardır ve boykot gibi eylemlerin sınıf mücadelesine ezilenler lehine katkıları olacaktır. Bugün kitlelerde hissettiğimiz hareketlilik, süreçte rol oynama hissi bu bakımdan değerlidir. Tam da bu değerli olanı görerek boykotun aynı zamanda bir çıkmaz olduğunu, kitleleri düzene bağlayacağını vurgulamamız gerekmektedir. İçinde olduğumuz süreç daha çok kitlelerin tarihsel rolüne, dolayısıyla üretimden gelen gücüne yoğunlaşmamız gereken bir süreçtir. Tüm emperyalist sistem bir ticaret savaşına girişmişken, ABD uzun yıllara dayanan saltanatını korumak telaşıyla gümrük vergilerini dezavantajlı olduğu tüm ilişkilerinde artırırken dikkat çekmemiz gereken nokta “üreten ülkelerin” kazanacağıdır. Üretim sürecindeki daralma tüm sistemi sarsmaktayken tüketim alanından kazanımlar sağlama telaşı nihayetinde beyhudedir. Gelecek, eğer yaşanabilecekse işçi sınıfının üretici gücünden doğacaktır, başka bir yol yoktur...

BAĞIŞLAMAYACAĞIZ, HESAP SORACAĞIZ!

Bu yazıya şair Gülten Akin'ın şiirinden bir dize ile başlayacağız: "Dünya uçurtmayla balonken/ Kırmızı ve mavi tayfın bütün renkleri/ Sana zehir zindan edenleri/ Bağışlayacak mısın?"

Bu yazıda bağışlamayanları anlatacağız. Unutmayanları, hiç unutmayanları; bağışlamayanları, susmayanları ve kavga içinde büyük kavgayı bekleyenleri anlatacağız. Direniş ve mücadele içindeki kadınları anlatacağız.

Biz kadınlar gözlerimizi bir kavgaya açıyoruz. Doğuyoruz, ağtılar yakılıyor. Sistem bizi yaşamlarımızdaki ilk günden itibaren en gerici değerleri ile kuşatıp susturmaya, sindirmeye çalışıyor. Sistem bize tüm araçlarıyla saldırıyor. Boynumuzdaki zincirin, ayaklarımızdaki pranganın tarihi ezilenlerin ateş ve kanla yazılmış tarihi kadar eski. Bu tarih direnişimizin de tarihi.

Kadınlar, bin yıllardır birçok cephede direniyor. Ev işlerinin boğucu dünyasına, her türden bakım angaryasına, koca-baba baskısına, iş sahibi olduktan itibaren de iş almak için, kaybedilen evlatlarını bulmak için, yaşam alanlarının talan edilmemesi için, demokratik ve akademik hakları için... Şiddete, baskıya, haksızlığa, sömürüye boyun eğmeyen kadınların sayısı her geçen gün artıyor. Bir süredir toplumsal mücadelenin en önünde duruyoruz. Kadınların sokakları, meydanları doldurmaktaki ısrarı ve inadı bize bir doğruyu yeniden gösteriyor: En çok ezilen, çelişkileri çok daha keskin yaşayanlar mücadelede daha karardır.

Gasbedilmiş haklarımız için, geleceği kurmak için bugün daha fazla sorumluluk alıyoruz. Çemberin dışına bir adım atıyoruz ve biliyoruz ki attığımız her adım ağır bedel getirecek.

Ülkemizin yarı feodal, yarı sömürge yapısı da kadınların yaşadığı baskı, sömürü ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğini derinleştiriyor. Kadın bir yandan gerici değer yargıları; din, gelenek, görenek, töre, namus vb. adı altında köleleştirilirken diğer yandan kapitalizmin saldırısı altında iki kat fazla sömürülüyor. Erkek egemen sistem evde, iş yerinde, sokakta, kampüste kısacası yaşamın

her alanında saldırılarını sürdürüyor.

19 Mart'ta başlayan eylemlerde de kadınların barikatları yıktığını, eylemlerde aktif rol oynadığını gördük. Bu durum ise beraberinde kadınlara yönelik birçok özelleşmiş saldırıyı beraberinde getirdi. Kadınların polis tarafından cinsel taciz, çıplak arama işkencesine maruz bırakılması gündem oldu. Öyle ki bir kadın, ifadesinde polis tarafından taciz edildiğini, korkudan altına kaçırıldığını ve günlerce idrarlı giysilerle bekletildiğini ifade etti. Bu uygulamaların yeni olmadığını, özellikle siyasî tutsak kadınlara tecavüzlerin yaşandığını ve bunun normalleştirildiğini biliyoruz. Çıplak arama bu pratiğin devamı. Gözaltında hijyenik ped talepleri dahi karşılanmıyor, öyle ki geçtiğimiz 1 Mayıs'ta Taksim'e yürümek isterken gözaltına alınan kadın yoldaşlarımız 4 günlük gözaltı süresi boyunca tuvalete gitme hakkını kullanamamış, tuvalet ihtiyaçları için poşet kullanmak zorunda kalmıştı. Bununla birlikte devlet, tutsak kadınları yıldırma için en basit uygulamaları dahi işkence aracına dönüştürüyor. Hastane sevklerine eşlik eden askerler tarafından sözlü ve fiziksel taciz uygulanıyor, kelepçeli bir şekilde asker/polis/jandarma gözetiminde muayene dayatılıyor. Tüm hapishane giriş çıkışlarında çıplak arama dayatması nedeniyle birçok tutsak sağlık hakkına erişemiyor. 2021 yılında Kandıra 1 No'lu F Tipi Hapishanesinde tutulan Garibe Gezer'in ardı ardına hücre cezalarıyla işkenceye maruz bırakılması, buna karşı çıkınca tecavüze uğraması tutsak kadınların hapishanelerde yaşadığı şiddetin boyutunu ortaya koyuyor.

Devlet tutsak kadınların ailelerini arayarak "gerisi ile siz ilgilenin" diyor. Derinleşen ekonomik kriz içinde ezilmekte olan kadınların ev sahipleri, patronları devlet tarafından aranarak "ihbar" ediliyor. Devlet teslim alamadığı kadınları aile ve sermaye iş birliğiyle sindirmeye çalışıyor. Bu pratikler bir gerçeği ortaya koyuyor: Devlet, kadınların örgütlü gücünden korkuyor. Devlet, kadınların özgürlüğe doğru atılmış her adımından korkuyor.

Tarihe dönüp bakalım, faşizmin bu değişmez pratiklerinin nice örneğini

orada bulabiliriz. İşte bir cümle: "Önce kadınları vurun!" İkinci Emperyalist Paylaşım Savaşı sırasında bir Nazi generali, Yahudileri gördükleri yerde öldürme kararı aldıklarında bu emri vermişti. 1789 yılında yazılan "İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirgesi"nde bahsi geçen "insan" elbette erkekti. Kadınların buna karşı direnişi sonucunda 1793 yılında Olympe De Gouges'in "Kadın ve Yurttaş Hakları Bildirgesi"ni yazdıktan sonra giyotine mahkûm edilmesi tesadüf değil. Mahkûmiyetin gerekçesini mahkeme şöyle açıklıyor: "Kendi cinsine yaşaymayacak şekilde politikayla ilgilendiği için ve ölümü diğer kadınlara ibret olsun diye..."

Demokratik hakları gibi ulusal hakları için mücadele eden kadınlar da savaşta özel olarak hedef seçiliyor. Taciz, tecavüz bir savaş yöntemi olarak uygulanıyor. Filistinli kadınlar, tecavüz görüntüleri ile tehdit edilmekteler, katledilen Kürt kadınların çırılçıplak bedenleri meydanlarda teşhir edildi. Ukrayna Rusya savaşı sırasında Ukraynalı kadınlara sanal medyada sıkça yöneltilen saldırılar da Rojava'yı işgale girişen Türk hâkim sınıflarının çeteler eliyle örgütlediği savaşta sürdürdüğü kadın düşmanı politikalar da IŞİD çeteleri tarafından Ezidî kadınlara yönelik süren saldırılar da bu savaş politikalarının niteliğini ortaya koyuyor. Bin yıllardır güçsüz, naif, barışçıl, sessiz gördükleri kadınların güç ve iktidar alanlarında erkek egemen anlayışlarına kafa tutmasına tahammülleri yok. Tarih boyunca halkı için savaşan kadınlara gösterilen düşmanlık hâlâ sürüyor. Ataerkiye dayanan burjuva anlayışın kadınlara biçilen toplumsal cinsiyet rollerinin parçalanmasına, kadınların bu roller dışında hareket etmesine tahammülü yok. Esir almak istediği, işgale giriştiği toplumların de kölesi olarak gördüğü kadınların kendilerine karşı gelmesi, direnmesi, savaşması karşısında kimliksizleştirme, teslim alma ve diz çöktürme politikaları ile kadına yönelik düşmanlıklarını ortaya koyarlar. Asmin yoldaşın da dediği gibi "Kadınların savaşmak için herkesten çok nedeni var." Bizim direnişimiz, binlerce yıldır boynumuzda olan zincirin keskin ve geri dönülmez biçimde parçalanmasıdır. Tüm dayatmalardan köklü bir

kopuştur. Tüm gerici kurum ve pratikler karşısında teslim alınmayan iradenin yükselmesidir.

Sınıflı toplumlar tarihi boyunca ezilen ve her daim aşağılanan kadınlar hep direniştir. Her anı kavga ile geçen kadın için direniş, bir var olma halidir. Kadın için direniş önce yaşamının sonra özgürlüğe doğru ilk adımın adıdır. Onlarca yıldır devrimci-yurtsever kadınlar devletin teslim alma girişimlerini örgütlü mücadeleleri ile boşa düşürdüler. İçeride de dışarıda da onlarca hakkımızı teslim alamadıkları bu irade ile kazandık. Nasıl ki cinsel, ulusal, sınıfsal sömürü politikalarının başkahramanları her zaman kadınlar olmuş; buna karşı savaşım da direnişte de başkahraman kadınlar olmak zorunda. "Değişim, ilerleme kadınların kendi gücünün farkına varmasıyla, bunu açığa çıkarmasıyla olacaktır" diyoruz. Haklarımızı gasbetmeye, mücadeleye atıldığımızda korkutmaya, sindirmeye çalışanlara karşı ezilen kadınlarla birleşmeli, politikalar üretmeliyiz. Değişimi örgütlemeliyiz. Kampüslerde, sokaklarda, fabrikalarda, tarlalarda ve hapishanelerde tüm haklarımız örgütlenmediğimiz her an kaybedilme riski altında.

Haklarımızı gasbedenlerin, bizi sindirmek isteyenlerin de bizden korktuğunu biliyoruz. Korkmakta haklılar. Boynumuza taktıkları zinciri, ayakımıza bağladıkları prangayı parçalamamızdan korkuyorlar. Doğduğumuz günden beri ev içi kölelik dayatması ile yaşıyoruz. Ev içi işler, yaşlı/çocuk bakım yükü gibi angaryalar altında eziliyoruz. Eğitim hakkımız, seyahat hakkımız, boşanma hakkımız, giyinme hakkımız, evden çıkma hakkımız, kürtaj hakkımız, kendimizi savunma hakkımız ve daha nicesi gasbedilmiş durumda. En önde çarpışarak bize biçtikleri rolü parçalayacağız. Kaybedecek bir şeyimiz yok, binler olup barikatlara aktık, milyonlar olup bu düzeni yıkacağız.

Gün tüm bu saldırılara karşı korkularını büyütme, cüreti kuşanma, örgütlenerek isyan ateşini yükseltme günüdür. Kırmızı ve mavi tayfın tüm renklerini bize zehir zindan edenlerden hesap soracağız!

MÜCADELENİN İÇERİDEKİ YÜZÜ

Devrimci teori olmadan, devrimci pratik olmaz!
(V.I. Lenin)

1 9 Mart'ta İstanbul Büyükşehir Belediyesine yapılan operasyon bir kitle hareketinin doğmasına neden oldu. Üniversitelilerin, kendi talepleriyle bu harekete katılmasını engellemek, sindirmek, korkutmak için devlet açıkça saldırıya geçti. Uygulanan şiddet ve işkence yöntemleri saldırının boyutuna işaret ederken kötü muamele geniş bir tepkiye neden oldu. Devlet yetkililer gözaltında ve hapishanelerdeki işkenceyi örtbas etmek için kolları sıvamış durumda: Kötü muameleden sorumlu tutulanlar yaşananların üstünü örten açıklamalar yapmaktalar. Tepkileri bastırmanın yanı sıra devletin aklanmasına dönük bu telaş gerçeği kapatamamaktadır.

Bir devlet geleneği olan işkencenin "demokratikleşme" söyleminin aksine ihtiyaç duyulduğunda nasıl devreye sokulduğunu gördük, yaşadık. Devrimciler, komünistler için bilindik bu gerçeklik gelecekleri için mücadeleye atılmış bugünkü gençlik için yenidir. Devletin baskısına, sindirme yöntemlerine tanık olsalar da gözaltı ve hapishane işkencesini ilk kez yaşıyorlar. Devletin, yönetme krizi derinleştikçe daha da saldırganlaşmasının bir sonucu olan işkence uzun bir dönemdir sadece gözaltı ve hapishanelerde değil, sokakta rutin bir polis terörü olarak yaşanmaktadır. Mevcut tabloda "devlet emanetindekiler" tüm kurumlarda işkence görmektedir. Karakolda başlayan, adliye devam eden ve hapishanede süren bu zorbalığın alt edilmesi ancak direnişle ve bir ortak tavırla mümkündür. Konu bağlamında üstünden atlanmayacak noktalardan biri de devletin işkenceyi kitlelere kanıksatmasıdır. Gazetelerin üçüncü sayfalarında, magazin listelerinde yer bulan polis şiddeti bu ülkenin bir rutini. Antalya'da maaşını isteyen işçinin elleri-ayakları bağlanarak dövülmesi, dişlerinin çekilmesi, ağzına böcek konması... Ümraniye'de polisle girdiği çatışmada bir kadın polisi öldürmesinden ötürü üzerine çöp poşeti geçirilen ve hayvan izleme aracıyla adliye sevk edilen şahsa adliye koridorlarında devam eden işkencenin görüntüleri hâlâ

hafızalardadır. Benzer sayısız işkence görüntüsüyle devlet topluma sürekli bir mesaj vermekte, devlet eliyle işkence meşrulaştırılmakta. Bu saldırı devrimciler söz konusu olduğunda daha da boyutlanmaktadır.

Ülkemiz topraklarında devletin halkı iradesizleştirmek amacıyla yaptığı işkencelerin komünist ve devrimciler tarafından bertaraf edilmesinin sayısız örneği var. Devletin güç gösterisinde bulunduğu bu yöntem defalarca paçavraya dönüştürülmüştür. Sorun şu ki bu devrimci birikim yeni kuşak için bir rehber dönüşmüş değildir. Bu zayıflık mücadelemizin bir sorunudur; sokağa çıkan, eyleme giden geniş kitlelerin sorunu olmaktan öte bizim sorunumuz olarak yaşanmaktadır.

İşkencelerden başı dik çıkanlar devraldıkları bir mirası sürdürdüler, mirası büyüttüler; bu mirası direnişleri ile çoğaltarak yarınlara devrettiler. Onları bu tavra iten kuşkusuz sahip oldukları ideoloji, yürüttükleri haklı dava ve kitlelere duydukları güvendi. İşkencehanelerdeki direnişi bu gerçekten kopartarak ele aldığımızda direnişin mücadele içindeki anlamını kavramaz ve bireysel tavırlar olarak düşünürüz. Genel bir ifadeyle düşman karşısındaki duruş, mücadele içindeki duruşumuzdan bağımsız değildir.

MÜCADELENİN KAÇINILMAZ ADRESİDİR İŞKENCEHANELER

Devrim mücadelesinin içinde olan herkesin biçimi, boyutu, nedeni farklı olsa da yaşadığı durumlardan biridir gözaltı ve tutuklama. Özellikle günümüz koşullarında devletin, "barışçıl" olarak tanımlanan eylemleri dahi kriminalize etmeyi hedeflediği, demokratik mücadele yöntemlerini tehdit olarak gördüğü böylesi dönemlerde, bu tür saldırıların gerçekleşme olasılığı çok daha yüksektir. Bu saldırılar karşısında sergilenecek her tutum, devletin bu politikalarını boşa çıkarma potansiyeline sahiptir. 19 Mart sonrasında yaşanan gözaltı ve tutuklama saldırılarından da görüldüğü üzere, bu saldırılara karşı nasıl bir tutum alınacağı konusunda ciddi bir yetersizlik söz konusudur. Bu yetersizliği belirleyen temel etken bilinç düzeyidir. Hepimizin dikkatini çeken bir durumdur: Saldırı anlarında çoğu

zaman tercih edilen slogan atmak değil, çılgılık atmak olmaktadır. Bu, daha geri kitlelerde gözlemlenen bir tepki. Bu noktada öğretici olacak olan, bizim tutum ve tavırlarımızdır.

Saldırıları, kitle tarafından sahiplenilecek sloganlarla karşılık vermek ve bu tutumu, süreç boyunca sürdürmek hayati önemdedir. Gözaltı sürecinde, hastanede ya da adliyede bu kararlı tutumu devam ettirmek, mücadelenin haklılığını ve meşruluğunu her koşul altında yüksek sesle dile getirmek gerekir.

Bir devlet taktiği olarak "gözaltında düşman bilincini" silikleştirmek, kişilerin kişisel özelliklerini çözümleyerek sohbet adı altında bilgi edinmek ve psikolojik işkence yöntemlerini devreye sokmak yaygın bir uygulamadır. Devlet, geçmişte zor yoluyla gerçekleştirdiği sorguları bugün psikolojik yöntemlerle yürütmektedir. Kişiden yanıt alabildiği anda, uyguladığı yöntemi "başarılı" saymakta ve sürdürmektedir. Bu sohbetlerin, çoğu zaman açık bir sorgu biçiminde değil; günlük yaşamda bir arkadaşla yapılan sıradan bir sohbet havasında başladığını bilmek gerekir. Zaten bu aşamalarda yanıtlar alınmaya başladıkça, sorgu süreci derinleştirilmektedir. Bu nedenle, susma hakkı yalnızca kaba, fiziksel işkence koşullarında değil, her durumda kullanılmalıdır. Açlık grevi yapmak, susma hakkını kullanmak gibi temel haklarımız devletin saldırısını protesto etmek, kabul etmemek en doğal hakkımızdır. Gözaltının her aşaması nasıl ki devletin bize karşı kullandığı saldırı aracıdır bu aşamaların tümü bizim açımızdan da saldırıyı kabul etmemenin aracı olmalıdır. Son yıllarda mecburiyetmiş gibi alınan "DNA örneği" gibi yöntemler kabul edilmemesi gereken ve kabul etmeme hakkına sahip olduğumuz işlemlerdir. Devletin hayata geçirdiği bu yöntemlerin ne anlama geldiği çıkan sayısız makale bu dönemde yeniden bulunup okunmalıdır.

DİRENİŞ MEVZİİ HAPİSHANELER!

Sürek avına dönüştürülen operasyonlarında, devletin başvurduğu sindirme ve baskı politikalarının bir uzantısı da hapishaneler olmaktadır. Yasaları dahi ihlal ederek gerçekleştirilen tutuklamalar sonucunda, hapishaneler dönemin en kalabalık "kontrol mekanizmaları"ndan birine dönüşmüştür.

Bu mekânlar, devlet açısından yalnızca birer tutuklama alanı değil, aynı zamanda teslim alma ve irade kırma merkezleridir. Çıplak arama, ayakkabı çıkarma dayatması, bazı hapishanelerde uygulanan parmak izi alma gibi bir dizi uygulama bu yönüyle dikkat çekmektedir. Bugün, çıplak arama uygulaması doğrudan yapılmamakta, tutsağa bir önlük giydirilerek üstünü çıkarması istenmekte ve böylece bu arama "çıplak değilmiş" gibi gösterilmeye çalışılmaktadır. Oysa sorun, bu uygulamanın keyfi, onur kırıcı bir saldırı olmasıdır. Bu nedenle, aramanın "önlükle" yapılması da özünde hedeflenen psikolojik saldırıyı ortadan kaldırmamaktadır. Hapishanelerde uygulanan tecridin yanı sıra, bir dizi keyfi uygulama da yalnızca girişte değil; günlük yaşamın örgütlenmesini sekteye uğratmak, tutsakları yıldırma amacıyla sistematik biçimde sürdürülmektedir. Son dönemde kamuoyuna yansıyan "ayakta sayım" gibi uygulamalar, geçmişte devrimci tutsaklar tarafından ağır bedeller ödenerek püskürtülmüş olmasına rağmen yeniden denemektedir. Kitap sınırlamaları ve temel ihtiyaçların karşılanmasındaki engellemeler de bu baskı politikalarının bir parçası olarak kullanılmaktadır. Bu saldırılara karşı direnmek ise ancak, tutsakların tecrit koşullarında yarattığı kolektif yaşamın bir parçası olmakla, birlikte örülen mücadeleyle mümkün olabilmektedir. Bulduğumuz her yeri bir mücadele alanı olarak kavrayabildiğimiz ölçüde kazanılan hakların neden ve nasıl korunması gerektiğini anlayabiliriz. Bizden önce can bedeli yaratılan değerlerin sürdürücüsü olmak neyi sürdürdüğümüzü tam anlamıyla kavradığımızda mümkündür. Bu kavrayış ise tarihsel birikimi okumak, araştırmak ve anlamakla geliştirilebilir. Sorunumuz "teknik olarak nasıl direnilir" sorusuna indirgenemez; mesele, devrimci kişiliği güçlendirmek, mücadeleyi daha bilinçli ve örgütlü bir şekilde sürdürebilme. Ancak bu durumda, devletin her türlü sinsî saldırısını doğru biçimde çözümler ve püskürtebiliriz. Bu bağlamda, burada değindiğimiz her yöntem ve aracın zamanla değişebileceğini göz önünde bulundurmak zorundayız. Her değişimde şaşkınlık yaşamamak, yön kaybetme hissine kapılmamak ve mücadeleyi sürdürebilmek ancak bilinçlenmek ve örgütlenmekle mümkün olacaktır. Bu da önümüzdeki her süreçte temel ön şart olarak kabul edilmelidir.

Saraçhane Sürecinden ve Ayağ

İstanbul'un düzenle pek uyumlu ve "seçilmiş" belediye başkanının düzmece olduğu açık yolsuzluk suçlamasıyla gözaltına alınıp tutuklanması en temel haklardan mahrum kitlelerin öfkeli bir şekilde ayağa kalkmasına neden oldu. Ayağa kalkan, sistemi sorgulayan, ifade özgürlüğünü "izinsiz" eylemle gerçekleştiren kitlenin bu hareketi özel olarak değerlendirilmelidir.

Konuya dair genel yorumu ve sürecin temel özellikleri hakkındaki fikirlerimizi açıklamış bulunuyoruz. Hangi kitlelerin neden ve nasıl ayağa kalktığı üzerinde bundan sonra durulabilir ve durulacaktır. Bununla birlikte bir kitle hareketi olduğu ölçüde "kitle çizgimizin" bu süreçteki karşılığına bakmak ve kendimizi özel olarak bu noktada değerlendirmek ve eleştirmek gerekir. Tüm dünya devrimci hareketinin temel özelliklerinden biridir bu. Paris Komünü'nü üreten hareket karşısında Marks'ın incelemesi ve çıkardığı dersler, 1905 Devrimi karşısında Lenin'in incelemesi ve çıkardığı dersler, Hunan'daki köylü hareketi karşısında Mao'nun incelemesi ve çıkardığı dersler ve İbo'nun 15-16 Haziran Büyük İşçi Direnişi incelemesi ve çıkardığı dersler bu gereğin en ileri seviyede ve tam hakkıyla sergilendiği pratiklerdir. Kuşkusuz bugünkü kitle hareketi bu örneklerle kıyaslanamaz derecede geri ve zayıftır. Bir devrimden, iktidar için halkın bir hareketinden söz etmiyoruz. Ne var ki kitle hareketi kitle hareketidir. Kitle çizgimizin sorgulanması ve eleştirilmesi bakımından bu deneyim bize en yakın, en pratik, en dokunulabilir deneyimdir. Somut olarak bugünkü bu kitle hareketi bizim deneyimimizdir. Bu önderlik pratiğini söz konusu deneyimde biz gerçekleştirmeliyiz.

Kitle çizgimizi geri olanları tarafsızlaştırmak, tarafsız olanları ileri saflara çekmek ve ileri saflarda olanları örgütlemek olarak tarif ediyoruz. Nispeten uzun sürecek bir dönemde esas politikamız ileri saflarda olanları örgütlemektir. Tarafsız olanları ileri saflara çekmek ve geri olanı tarafsızlaştırmak bu esas politikanın kaçınılmaz devamıdır. İleri saflarda olanları örgütlemek birinci olarak kitlelerin devrimdeki rolünü doğru kavramakla ilgilidir. Çünkü ancak kitlelerin doğrudan içinde yer aldıkları bir devrim hareketinin başarıya ulaşabileceğini savunuyoruz. Kitlelere rağmen, onların çıkarlarına dayanmayan, onların bilgisini içermeyen bir devrim hareketi olsa olsa bir "dar öncü pratiğidir" ve içinde güçlü fedakârlıklar,

cüretli eylemler taşısa da sadece nasıl savaşılmayacağını öğrenmek için iyi, devrimci bir deneyim olabilir. Kitlelerin devrimdeki rolünü "özne" düzeyinde kavramak ile ileri saflarda olanların devrim saflarında örgütlemek birbirini üreten ya da koşullayan yaklaşımlardır. Komünistleri tüm diğer devrimci hareketlerden özellikle ayıran temel niteliklerden biridir. Elbette devrimin kitlelerin eseri olduğu görüşünü komünistler dışında da savunanlar olmuştur. Elbette kitlelere dayanmayı temel anlayış olarak savunan bir dizi devrimci ve hatta ulusal hareket olmuştur. Komünistleri onlardan ayıran şey bu özelliğin başından sonuna kadar taşınması, her an veya durumda yeniden üretilmesidir. Bu anlayış her önemli dönemeçte yeniden üretilmek zorundadır. Bu bir zorunluluktur, çünkü kitlelerin devrim süreçlerinden dışlanması tüm burjuva anlayışın temel ilkesidir ve burjuva anlayışlarla mücadele komünistlerin "sürekli" konusudur. Bir kez ihmal edilmesi burjuva anlayışa verilen taviz, komünist çizginin sürekli devrimci tutum gerektiren üretiminin gerçekleşmemesi anlamına gelir.

EGEMEN SINIFLAR ARASI ÇATIŞMADAN KİTLE ÖFKESİNE

İstanbul Belediye Başkanına yönelik üniversite diplomasının iptal edilmesiyle başlayan ve yargı müdahalesi ile devam eden "egemenler içi klik dalaşı" bir anda kitlelerin, özel olarak üniversite öğrencilerinin "varlığına" saldırı olarak algılanıp genişledi. Klik dalaşı olarak devam eden süreç kitlelerin uzun zamandır biriken öfkесinin patlamasıyla başka bir boyut kazandı. Bu aşamadan sonra kitlelerin talepleri, eylemi, öfkesi, hareketi gündemin esası oldu. Bizim de süreci kavrayışımız bu gelişmeyle birlikte yeni bir biçim aldı. Genel olarak klikler arası, AKP-MHP ortaklığından beri ise bloklar arası dalaş olarak değerlendirildiğimiz bu sürecin kitlelerin öfkesiyle birleşmesi bizim için yeni bir durumdu. Kitlelerin dahil olduğu bu süreçte "herhangi bir egemen kliğin tarafında" olmamak adına sürecin dışında kalmak kitlelere rağmen bir tavır anlamına geleceğinden hızla bu tutum terk edildi. Saraçhane'de büyüyen kitle eylemine bu anlayışla katıldık. Bir kez daha açık ve net bir biçimde klikler arası dalaştan halk lehine bir sonuç çıkmayacağını, yalnızca halkın çıkarlarını içeren ve halkın yöneliminin devrimci özünden beslenen hareketin sonuç verici olabileceğini bu tavrımızla savunmuş olduk. Bunun bizim için özel önemde

olduğunu sıklıkla vurguluyoruz. Çünkü halk kitlelerinin devrimci eğilimi karşısında tüm egemenler ve oportünistler özellikle bu noktayı manipüle ederler. Halkların devrime gebe çıkarları ve hareketi egemenler tarafından sınırlandırılır ve genel olarak ezilir.

Tam da bu nedenle çok seyrek de olsa kitleler sınırlı zamanlar içinde "bağımsız" bir hat yaratabilirler. Saraçhane'de somutlaşan bu "sınırlı zaman içinde bağımsız hat" bizim için özel önemdedir. Kitleleri anlamak ve kitlelerle ilişki biçimimizi ve düzeyimizi elden geçirmek için bu süreç dikkate değerdir. Aksi halde bilindik geçici coşkunluk ve yargılarla esas olarak "bir şey değiştirmeden" yürümeye devam ederiz. Bu durumda dünden farklı bir şey üretmeyeceğimiz de açıktır.

Bu sürecin ilk getirisi kitlelere güvensizliğin yersiz ve yanlış olduğu düşüncesinin yayılmasıdır.

Kitlelerin yoğun öfkesine ve ısrarlı eylemine rastladığımız her tarihsel anda devrimin de mümkün olduğuna dair inancın güçlendiğine tanıklık ediyoruz. Kitlelerin kendiliğinden hareketinin durağan, umut vermekte pek cimri doğal yapısında yer yer tanıklık ettiğimiz patlamalar bugün de gördüğümüz gibi büyük heyecanlara, beklentilere yol açıyor. Hemen belirtelim ki bu hiç de yersiz bir heyecan ve beklenti değildir. Hakkıdır, yerindedir. Bununla birlikte eksiktir, eksik olduğu ölçüde problemlidir. Biz kitlelerin zorbalığa, gericiliğe, azınlığın çıkarlarına dayalı her türden ekonomi modeline, sömürüye karşı öfkесinin sonuna kadar arkasındayız, devrimci hareketimizin de temeli budur. Bu kesin bir olgudur. Ne var ki bu temel özellikle derinleşmelidir. Kendi başına kitlelerin kendiliğinden hareketine dayanan bir tarihsel devrim yoktur; bu olmakla birlikte gene bu devrimden beslenen güçlü bir bilinç ögesi de tarihsel devrimine eşlik eder. Günümüzde burjuvazinin tüm güçlü teknolojisiyle gerçekleştirdiği temel saldırıları bu bilinç ögesini olanaksızlaştırmak üzerinedir. Dolayısıyla devrime yol açacak bilinç ögesini burjuvazi karşısında diri ve etkin kılmak özel önemdedir.

Uzun ve zorlu bir kavganın içinde oldu-

ğumuzu her zaman bildik ve söylüyoruz. Mevcut hareketi hâlâ yükselerek devam eden bu kitle seferberliğini daha fazla kente yaymak, eylemlerin sürekliliğini sağlamak, sonuç alıcı fiili mücadeleye yönelik militan potansiyeli öne çıkarmak için bulunduğumuz her yerde inisiyatif almalı, barikatın en önünde durmalıyız. Sokağa çıkmak isteyen bunun yolunu, kavga etmek isteyen de yalnız olmadığını, faşizme karşı direnilebileceğini göstermeliyiz.

GENÇLİK, SEMBOLLER VE YANILGILAR

Kitleler kendi duygu, bilgi ve olanaklarıyla harekete geçtiklerinde devrimci olandan fazlasıyla farklıdır. Bunu Gezi İsyanında da yaşamıştık. Bir örgütlenme, belirlenmiş ilkeler ve eylem

biçimleriyle, dolayısıyla baştan belli davranış ve örgütlenmelerle hareket edilmediğinde kitleler olabildiğince çeşitli ve hatta "aykırı" görünürler. Bu özelliğe bu eylemlerde de rastladık. Ne yapacağını, nereye yöneleceğini bilmemekle birlikte kitleler duygularına, bilgilerine dayanarak hareket ettiler. Bundan ötürü onlar hakkında değişmez yargılar oluşturmak yanılgılar içerir. Örneğin bu eylemlerde Türk bayrağı taşıyan birini baştan "devletçi" olarak değerlendirmek ilk bakışta doğru; ama derin bir sorgulamada yanlış olabilir. Türk bayrağı "bağımsızlık" duygusuyla da taşınan bir bayrak olabilir. Gençlerin önemli bir kesimi bağımsızlığı bayrakta sembolize etmektedir. Öğretilen Kurtuluş Savaşı tarihi geniş bir gençlik kesimi için emperyalizme karşı kazanılmış bir savaş olarak anılmaktadır. Gene M. Kemal'de laik ve modern yaşam tanımlanmaktadır. Gericiliğe ve uşaklığa karşı Türk

a Kalkan Kitlelerden Öğrenelim

bayrağı ilericiliği, bağımsızlığı savunmak üzere taşıyor. Bu duygu ve bilgiler azımsanmayacak derecede geniş bir gençlik kesiminin duygusu ve düşüncesi. Manipüle edilmiş bu kesimlerin ilerci saflarda da yer aldığını ve gene pek de azınlık olmadıklarını bilmek gerekir. Kemalizm'in faşizm olduğu ve Kurtuluş Savaşı'nın emperyalizmle iş birliğiyle sonuçlandığı bilgisi bu kesimlerin yabancı olduğu gerçeklerdir. Dolayısıyla bu kesimin elbette bütünü nü değil, ama önemli kısmını devrim için örgütlemek söz konusu gerçekleri onlara apaçık ve ısrarla sunmakla mümkündür. Günümüzün egemenleriyle M. Kemal döneminin egemenlerinin aynı sınıflardan olduklarını, aynı ilişkilerden geldiklerini ve beslendiklerini anlatmak ve göstermekle mümkündür. Bu, içinde

Saraçhane'deki kalabalık sadece iktidardaki zorbaları değil muhalefetteki zorbaları da ürküttü. Özgür Özel sıklıkla polis nezdinde devleti sahiplenen bir üslup kullandı. Kitlelerin şiddetini güçlü biçimde aşağıladı ve reddetti. Yargıyı olabildiğince "devletin yargısı" olarak değil iktidarın yargısı olarak tanımlayıp küçümsedi. Oysa iktidardakiler sadece belli bir partinin bürokratları değildi. Bu yargının dayandığı yasaları en başından beri aynı sınıflardan milletvekilleri çıkarmaktalar. Meydanlarda sık sık "bağımsız ve halkın çıkarlarına dayanarak hazırlanmadığı" herkesçe kabul edilen Anayasa'dan söz edildi. İfade özgürlüğü dahi bu Anayasa'dan hareketle talep edildi. Oysa bu Anayasa bir darbe anayasası olarak uzun bir süredir mahkûm ediliyor! İçerdiği tüm

burjuva devrimlerine dayanan değerlerin ve modern dönem haklarının düzmece olduğunu en başından beri biliyor ve söylüyoruz. Neden düzmece diyoruz? Çünkü bu hakların güvence altında olmasının temel şartı hak sahiplerinin örgütlenmesidir. Halkımız örgütlü bir halk mıdır? Devlet halkın tüm örgütlü güçlerine defalarca saldırmıştır, yargı ve yasalar halk örgütlenmelerini her defasında dağıtmışlardır. Örgütlü bir halk olmadığında hakların, en temel ve rahat kullanılabilir seçme hakkının dahi özgürce kullanılamadığını bütün seçimlerde yaşıyoruz. Hangi seçimin sonuçlarını halk tayin edebilmiştir? Ya da bugüne kadar halkın hangi

olduğumuz dönemin "devletin" baştan kurulmuş aynı devlet olduğunun bilinmesi bakımından ve mücadelenin egemen sınıflardan belli bir kliğe ya da bloka karşı değil tüm egemen sınıflara, onların çıkarlarına karşı gelişmesi için zorunlu bir gerekliliktir. Kitlelerle kurduğumuz ya da kuracağımız ilişkide bu "Türk bayrağı" örneği öğreticidir. Bunun bir örnek olduğunu özellikle vurgulayalım. Kuşkusuz başka örnekler de değerlendirilebilir. Sadece "sembole" bakıp değişmez yargılar oluşturmaktansa sembolün ortaya konduğu somutta ne ifade ettiğine bakmak gerekir. Aynı sonucunu şu örnekle de açıklamak mümkün: Kitleler Saraçhane'de toplandılar. Saraçhane, tutuklanan belediye başkanının sahiplenildiği yer olarak tercih edildi ve özel olarak CHP orada toplanılmasını istedi. Buna karşın Saraçhane'de toplananların duyguları ve tepkileri bu arka planın çok daha fazlasıydı. Bu nedenle

örgütlülüğünün özgürce ajitasyon ve propaganda yapabildiğini söyleyebiliriz ki? Partilerin temel görüşlerinin dahi baştan belirlendiği ve asla gerçek anlamda iktidar olamayacakları açıkken halkın seçim yoluyla "örgütlenerek" iktidara gelebileceği iddia edilebilir mi?

Özetle Saraçhane'de toplananlar ne Türk bayrağının sembolize ettiği egemen sınıfların çıkarlarını sahiplenenlerdi ne de CHP iktidarında her şeyin daha güzel olacağına inananlardı. Onların önemli bir çoğunluğu başından beri hapsedildikleri üniversitelerden "ifade özgürlüğü" için çıkmaya yeltenmiş, özgürlük ve demokrasi aslında kendileri için talep eden ve çoğunluğu genç olan halktan kitlelerdi.

Ne barikat önünde şınav çeken ne semah dönen gençler ne Pikachu ne döviz yazılarındaki "absürtlükler" kendi

başına tartışılabilir olgulardır. Bunların hepsinde vücut bulan gerçeklik daha çok da gençlerin baskıcı ve zorba iktidara karşı kendileri için demokrasi ve ifade özgürlüğü arayışıdır. Tüm zorba devletlerin tarihinde, iyi bir öğretici olması bakımından ise burjuva devrimlerinden önce halkların eyleminde göze çarpan taleplerdir bunlar.

Yukarıda Rusya'daki 1905 Devrimi'nden bahsetmiştik. Bu devrim o dönemin anlaşılması bakımından özel önemdedir. Çünkü aynı içerikte; ama asla bu devrim kadar gelişmemiş de olsa Osmanlı'da, İran'da ve Çin'de de devrimler gelişmeye yüz tutmuştur. Rusya'daki 1905 Devrimi, yenilgiye uğrasa da 1917 Şubat ve Ekim Devrimi için büyük bir deneyim olmakla diğer ülkelerdeki devrimlerden ayrılmıştır. Emperyalizmin cendresine girmeden Rusya "kendi burjuva devrimini" tamamlamış ve ilerlemiştir. Lenin bu devrimde özellikle köylülerde somutlaşan naiflikten ve harekete önderlik eden Rahip Gapon'dan söz eder. Hem köylülerin Çar'a sadakati hem de Gapon'un iş birlikçiliği Lenin için belirleyici unsurlar olmamıştır. O doğrudan kitlelerin harekete geçiren nesnel dinamikleri ve tarihsel koşulları konu eder. Köylülerde ve tabii Gapon'da da tanımladığı devrimci karakter onların bireysel gerçekliğine rağmen oluşmuş karakterdedirler. Günümüzün kitle hareketini de bu yaklaşımla değerlendirmeli ve tanımlamalıyız.

KİTLELERE GÜVEN VE DEVRİMCİ ÖNDERLİK

Kitle çizgimizin somutlaşması bakımından bu ve diğer örnekler birçok bakımdan ufuk açıcıdır. Özellikle sosyalizmin veya komünizmin ya da pek sevilen ve tercih edilen biçimde söylersek sosyalist veya komünist devletlerin kitlelerin iktidarını yaratmak bakımından başarılı olamadığı, sosyalizmin de bir "dikta" rejimi ürettiği ve başarısızlıkla sonuçlandığı iddialarının propagandan edildiği koşullarda bu örnekler eşsiz değerdedir. Kitleler tüm devrimlerde belirleyici rol oynarlar; fakat gene kitleler devrim bilincini taşımak konusunda esas olarak edilgendirler. Devrim için ayağa kalkana kadar onlar devrimi sabırla biriktirirler. Bu birikimi ancak önderler görebilir ve harekete geçirilebilir seviyeye getirirler. Komünistlerin temel dürtüsü kitlelerdeki bu birikimdir. "Kitlelere güvenin" şiarının kaynağı da bu engellenemez birikimdir. Kitleleri harekete geçiren dinamiklerin ve nesnel koşulların bilincinde olmak kitlelere güven duygumu-

zun gelişmesi için elzemdir. Diyebiliriz ki bu olmadan ilerlemek, örgütlenmek, başarmak mümkün değildir. Kitleler kendiliğinden bir şekilde ayağa kalktıklarında korkacak, kaybedecek bir şeyleri kalmamıştır. Saraçhane süreci bunun esas olarak üniversite öğrencilerinde gerçekleştiğini göstermektedir. Polis barikatını yıkma çabasında somutlaşan cüret, CHP yönetimine kafa tutan Taksim ısrarı, dersleri boykot eylemi, ODTÜ öğrencilerinin eylem coşkusu, İstanbul Üniversitesi öğrencilerinin polis engelini dağıtma pratiği ve devam eden "eylemde, boykotta ısrar," kapanmış yolların ortasında bir yol açma arayışı bu özelliğin dışı vurumudur. Biz elbette öğrencilerle sınırlı bir hareketin geleceğine güvenemeyiz. Asla bu harekete dayanarak ilerlemeyi savunmuyoruz. Ne var ki bu hareket geleceğe dair öngörülerimiz için bir ışık yakmıştır. Geleceğe dair öngörülerimiz derinleşen kriz koşullarında dünya halklarının omzuna daha fazla yükün bineceği, yoksulluğun her bakımdan artacağı, emperyalist zorbalardan kitleleri haksız savaflara sürükleyeceği şeklindedir. Görevlerimizin ağırlığını anlamak için bu öngörülerin gerçekleşme sürecine olduğumuzun altını çizmemiz gerekiyor.

Görevlerin ağırlığını kitle çizgimizin gereği olan örgütlenme anlayışımızın gerçekleştirilmesi sorunda somutlaştırmalıyız. Hareketin ileri saflarında yer alanların örgütlenmesinde ilk sorumuz onlarla buluşabilmektir. Hemen her düzeyde halk örgütlenmelerinin zayıflatılmış, ezilmiş ve parçalanmış olması bu sorunun temelidir. Demokratik kitle örgütleri kitlelerin öz örgütlenmeleri olmaları itibarıyla devrimci bilinçle kitlelerin temel buluşma alanlarıdır. Uzun bir zamandır ve bugün de bu örgütlerin çokça zayıfladığı gerçeği ile yüzleşmekteyiz. Kitleler meydanlarda, eylemlerde bir araya gelebilmekte, örgütlenme pratiğinin adımlarını bu koşullarda atmaktadırlar. Dolayısıyla kitlelerle buluşmanın en önemli aracı söz konusu eylemlerdir. Bu eylemlerde sözümüzle, hedeflerimizle, sembollerimizle bulunmak buluşmanın temel biçimi olarak değerlendirilmeli. İleri saflarda bulunan kitlenin devrimci fikirlerle buluşması bu fikirlerin taşıyıcılarının cüretine bağlıdır. En doğru biçimlerde ve fikirlerimizin en açık ve anlaşılır halleriyle cüretimizi eylemlere, meydanlara taşımak için yaratıcı olmalıyız. Süreç yenilikler gerektiriyor, özellikle de işçi ve köylü kitlelere ulaşmanın yolları bakımından...

KARANLIK ENDONEZYA: SOKAKLAR DİRENİŞLE AYDINLANIYOR

Dünya halkları egemen sınıfların politikalarına isyan ediyor. Sebepleri çeşitli olsa da sokağa inmek, ses yükseltmek ortak refleks olarak kendini gösteriyor. ABD’de Trump ve Elon Musk karşıtı protestolar, Roma’da AB’nin silahlanma politikalarına karşı eylemler, Filistin’e destek yürüyüşleri, Endonezya’da hükümet karşıtı protestolar... Türkiye’deki Saraçhane protestolarını da eklersek halkların bir süre devam eden sessizliğinin kırıldığını ve dünyada bir isyan rüzgârı estiğini söyleyebiliriz.

Her ülkenin egemen sınıfları kendi çıkarlarını sağlama almak, emperyalist dünya düzeninde ayakta kalmak için halkların aleyhine politikalarla imza atmaya devam ediyorlar. Halklara saldırı içeren her politika kriz içerisinde sistemi idame ettirmeye yarıyor. Bu politikalarla kısıtlanan halk kesimleri daha fazla bedel ödememek, kazanılmış haklarını kaybetmemek için sokaklara dökülüyor. Bu yazıda biz özel olarak Endonezya halkının direnişini inceleyeceğiz. Hareketin sebeplerine ve kitlelerin durumuna değineceğiz.

TEPKİNİN GEÇMİŞİ VE ARTAN ÖFKE

Eylemlerin ortaya çıkması aslında 2024 yılının ağustos ayına dayanıyor. Bu eylemlere de öğrenciler önderlik etti. Halk, Endonezya Devlet Başkanı Prabowo’nun eski Başkan Jokowi’nin küçük oğlunun Jakarta Valiliğine aday olabilmesi için parlamentonun seçim yasalarında demokratik olmayan bir değişiklik yapmasını protesto etmek için sokaklara döküldü. Bu karşı koyuşu beklemeyen devlet geri adım atmak zorunda kaldı. Bu, harekete geçen kitleler karşısındaki Prabowo’nun ikinci geri adımı oldu. Aralık ayında da henüz başkanlığına iki ay varken Prabowo, 1 Ocak 2025’ten itibaren Katma Değer Vergisini (KDV) yüzde 11’den yüzde 12’ye yükselterek devlet gelirini artırma planını açıklamıştı. Bu plan da büyük bir tepki çekti. KDV zammına karşı toplanan bir dilekçe birkaç gün içinde 175 bin imzaya ulaştı. Bu tepkinin karşısında da geri adım atmak zorunda kalan devlet vergi zammının yalnızca “lüks” ürünler için geçerli olacağını açıkladı. Ne var ki devlet bu adımları atmaktan vazgeçmedi, şubat ayına gelindiğinde devletin saldırıları yeniden başladı. Bu kez saldırı halka

hizmete ayrılan bütçeden kesintilerle başladı. Kesintilerin ilk turu şubat ayında hemen yürürlüğe girdi ve bütçeden 300 trilyon Rp (19 milyar dolar) kesildi. Çalışma Bakanlığının bütçesi yüzde 57, kamu işlerinin yüzde 55, ilköğretimin yüzde 20, yükseköğretimin yüzde 40, Yolsuzlukla Mücadele Organının yüzde 15, İnsan Hakları Bakanlığının yüzde 35 ve Kooperatifler Bakanlığının bütçesi yüzde 32 oranında kesildi. Bugün ülkenin dört bir yanına yayılan protestoların geçmişini böyle açıklayabiliriz. Halkın hizmet aldığı alanlarda kısıtlamalara gidilmesi, her geçen gün artan ekonomik kriz, gençlerde yoğunlaşan gelecek kaygısı sokak hareketlerine sebep oldu. Birçok ülkede olduğu gibi bu eylemlerin de aktif özneleri öğrenciler oldu. ABD, Bangladeş ve Türkiye’de olduğu gibi öğrenciler kitlelerin sokakta buluşmasına önderlik etti. Bu eylemlere de “Karanlık Endonezya” adı verildi.

NEDEN “KARANLIK ENDONEZYA”

“Karanlık Endonezya”, yakın zamanda seçilen Prabowo yönetimiyle beraber ülkenin karanlık bir döneme girdiğine dair kitlelerin duygusunu ifade ediyor. “Karanlık Endonezya” protestoları, başta öğrenciler ve demokratik kitle örgütleri olmak üzere Devlet Başkanı Prabowo’nun son kararlarına karşı çıkan siyasî bir hareket olarak ortaya çıktı. Hoşnutsuzluklarını simgelemek üzere siyah giyinen eylemciler, birçok şehirde defalarca sokaklara döküldü. Eylemlerin temelinde ise Prabowo’nun önerdiği yaklaşık 19 milyar ABD doları tutarındaki bütçe kesintileri var. Devlet bu fonları yeni politika girişimleri için yeniden tahsis etmeyi planlıyor ancak eylemciler kesintilerin eğitim ve sağlık gibi temel sektörleri orantısız bir şekilde etkilediğini savunuyor. Özellikle yenden tahsis edilen fonların esas olarak yeni bir varlık fonu olan Danantara’nın finansmanına yönlendirildiğinin ortaya çıkmasından sonra, hükümetin mali önceliklerinde kendi çıkarları için halkın faydalanabildiği alanları kısıtlaması halk nezdinde öfkenin artmasına sebep oldu. Danantara, Endonezya Yatırım Otoritesi’nden sonra Endonezya’nın ikinci egemen servet fonu. Prabowo, Danantara’nın ilk yatırım turunda nikel, boksit ve bakır işleme, yapay zekâ geliştirme, petrol rafinerileri, yenilenebilir enerji kaynakları ve gıda üretimi gibi 20’den fazla projeye 20 milyar dolar

yatacağını söyledi. Eğitim, insan hakları gibi alanların bütçesinden kısıp egemenlerin ticarî çıkarlarına yatırım yapılmak istenmesi öfkeyle karşılandı. Görüldüğü üzere devletler “ekonomik büyüme” hedefleriyle halkın yararlanabileceği eğitim, sağlık alanlarındaki bütçeleri kısarak yeni fonlar alabileceği alanlara sermaye yatırıyor.

ORDUNUN AKTİF KATILIMI

Eylemlere dönecek olursak halk ayrıca sivil hükümet görevlerinde artan askerî varlığa da şiddetle karşı çıkıyor. Parlamentodaki grupların emeklilik yaşını uzatan ve askerlerin Endonezya Silahlı Kuvvetler (TNI) Yasasının 2004 versiyonunda izin verilenden daha fazla bakanlıkta görev yapmasına olanak tanıyan bir tasarı kabul edildi. Son protestolar, demokratik özgürlüklerin daraldığı ve ekonomik istikrarsızlığın yaşandığı bir ortamda, artan hayat pahalılığı ve hükümet politikalarından duyulan hoşnutsuzluk sebebiyle patlak verdi. Tüm Endonezya Öğrenci Yürütme Kurulu (BEM-SI) tarafından organize edilen bu eylemler, Prabowo’nun hükümetine karşı öfkenin ne derece arttığını gösteriyor. Eylemciler eğitim, ordunun siyasete müdahalesi, kemer sıkma önlemleri, varlıklara el koyma yasaları ve polis reformu da dahil olmak üzere bir dizi konuyu ele alan 13 talep öne sürdüler. Bu maddelerden bazıları şöyle:

- Endonezya hükümeti bu tehlikeli yasayı derhal iptal etmeli ve ordunun sivil yaşamdaki rolünü genişletmeye yönelik tüm çabaları durdurmalıdır.
- Militarizasyonu sona erdirin ve insan haklarını koruyun: Endonezya hükümeti, revize edilen UU TNI’nin muhalefeti bastırmak, aktivistleri hedef almak veya insan haklarını ihlal etmek için kullanılmamasını sağlamalıdır. Ordunun sivil hükümet pozisyonlarında yer alabilmesini sağlayacak bu yasa Endonezya genelinde tepkiyle karşılandı. Birçok şehirde eylemciler ile polis arasında şiddetli çatışmalar yaşandı, toplu tutuklamalar gerçekleşti. Kayıplar ve Şiddet Mağdurları Komisyonu (Kont-raS) eylemcilerin dövüldüğünü ve ciddi şekilde yaralandığını, sağlık personeli ve lojistik gruplarının da gözdağı ile karşı karşıya kaldığını bildirdi. Ordunun siyasette aktif rol oynaması birçok

kesimde rahatsızlık ve endişe yarattı. Militarizasyonun artması, demokratik hakların kısıtlanması ve insan hakları ihlalleri konusunda ciddi endişeler var. Dolayısıyla halk bütçe kesintileri, ordunun siyasette aktifleştirilmesi, eskisi gibi yönetilmeme arzusu ve ekonomik kriz sebepleriyle sokaklara çıktı.

HÜKÜMETİN ADIMLARI

Hükümet Endonezya’nın krizde olduğunu kesin bir dille reddetti. Eğitim finansmanı konusunda yetkililer, bütçe kesintilerinin öğretmen maaşlarını veya temel eğitim programlarını etkilemeyeceği konusunda ısrar ederek kamuoyunu rahatlatmaya çalıştı. Piyasalarda yaşanan çalkantılar, Prabowo’nun da kendini tehlikede hissetmesine yol açıyor. 18 Mart’ta Endonezya borsası yüzde 7’nin üzerinde düşerek pandemiden bu yana en düşük seviyesine geriledi ve bir başkanlık sözcüsü, Maliye Bakanı Sri Mulyani’nin istifa edeceği yönündeki söylentilerin gerçek dışı olduğunu konusunda kamuoyunu rahatlatmak zorunda kaldı ki bu spekülasyonları bakanın kendisi de yalanladı.

SONUÇ

Karanlık Endonezya protestolarının yörüngesi tekil bir hedef etrafında birleşmedi. Bununla birlikte, hareketin büyüyen ölçeği ve inatçı ısrarı, halkın memnuniyetsizliğinin artmakta olduğunu gösteriyor. Devletin baskıcı politikaları bu şekilde devam ederse halkın haklı öfkesi daha da büyüyebilir. Lise öğrencilerini bile içine alan bu gençlik odaklı toplumsal hareket, demokratik direnişe yeni bir enerji kazandırdı. Endonezya’da gençliğin bu denli katılımı geçmişten gelen bir mirastır. (bkz: 1998 isyanları) Protestoların nereye evrileceği şu an belirsiz ancak ekonomik kriz ve kitlelerde eskisi gibi yönetilmeme arzusu var oldukça halk da sessiz kalmayacak. Hükümetin atacağı adımlar aslında bu protestoların yönünü belirleyecek. Demokrasinin kısıtlanması, artan hak gaspları, militarizasyon gibi baskıcı uygulamalar halk kitlelerinin karşı duruşunu pekiştirecek ve öfkenin yeniden sokağa taşmasına yol açacaktır. Ancak kazanımlar taleplerin ortaklaştığı ve halkın doğru bilinçle örgütlenebildiği zaman elde edilebilecektir.

DOĞU AKDENİZ'DE KIZIŞAN ENERJİ SAVAŞI

Avrupa'nın en önemli enerji kaynağı olan Doğu Akdeniz'de son süreçte gündem oldukça hareketlendi. Fransa'da gerçekleştirilen Ukrayna Konferansı'nda Fransa cumhurbaşkanı Emmanuel Macron'un inisiyatifiyle gerçekleştirilen Doğu Akdeniz toplantısı; katılan temsilciler, toplantının tartışma konuları ve zamanlamasıyla ilgi çekti. Fransa, Yunanistan, Lübnan ve Güney Kıbrıs'ın Cumhurbaşkanı ve başbakan olarak en üst düzeyde katıldığı ve "Dörtlü Zirve" olarak adlandırılan toplantının ardından Güney Kıbrıs tarafı toplantıya Suriye'nin de katıldığını açıkladı.

Doğal gaz ve enerji sahalarının paylaşımına ilişkin düzenlenen bu toplantıda, ilgili ülkelerin bir araya gelmesi dikkat çekicidir. Toplantı sonrasında Yunan basınında yer alan "Yunanistan'ın Akdeniz'deki jeopolitik gelişmelerde bölgesel bir aktör haline geldiği" yönündeki vurgu, Türkiye ile Libya arasında imzalanan deniz yetki anlaşmasına karşılık, bölgede Yunanistan'ın konumunun güçlendirilmeye çalışıldığını göstermektedir. Emperyalist güçler, bölgedeki hâkimiyetlerini ve dolayısıyla enerji kaynakları üzerindeki denetimlerini sürdürme niyetindedir. Küresel mali krizin, bölgesel çatışmalar ve hatta bir "dünya savaşı" tartışmalarıyla iç içe geçtiği bu süreçte, söz konusu hâkimiyeti sürdürebilmek adına çeşitli gerilim alanları yaratılmakta; emperyalist merkezler kendilerine tabi aktörleri güçlendirirken, karşı duranları ise baskı altına alarak kontrol altına alma çabasını sürdürmektedir. Türkiye-Libya anlaşmasının imzalandığı, Suriye'de kurulan yeni yönetimin uluslararası ilişkiler ve emperyalist devletlerle olan bağlarında hâlen istikrarsızlık yaşandığı, ABD'nin önde gelen enerji şirketlerinden Chevron'un Girit'in güneyinde yeni doğal gaz sahaları keşfettiği ve bu bölgelerdeki çalışmalarını yoğunlaştırmayı planladığı bir dönemde gerçekleşen bu toplantı, yalnızca katılımcı devletleri değil, aynı zamanda bölgedeki birçok başka aktörü de bu denklemin içerisine dâhil etmektedir. Öte yandan, uluslararası deniz ticareti açısından stratejik bir öneme sahip Kızıldeniz'de, ABD-İsrail-Yemen hattında yaşanan gelişmelerde emperyalist güçlerin ekonomik çıkarlarını koruma ve güçlendirme hedefi doğrultusunda yeni olanaklar yaratma

ya da mevcut kaynaklar üzerinde daha yoğun bir tahakküm kurma arayışını beraberinde getirmektedir. Doğu Akdeniz'de enerji rezervlerinin keşfi, bu rezervlerin özellikle Avrupa'ya aktarımı Doğu Akdeniz'i emperyalistler için olmazsa olmaz derecede değerli hale getirmiştir. Atina'da gerçekleştirilen 6. Güç ve Gaz Forumu'nun ardından ABD menşeli petrol şirketi Chevron'un yeni arama faaliyetlerini teyit etmesi, Yunan Hidrokarbon ve Enerji Kaynakları Şirketi CEO'sunun Doğu Akdeniz'in, Avrupa'nın en önemli doğal gaz ve hidrokarbon kaynağı olduğu ve arama-üretimde uluslararası piyasaların enerji güvenliğine odaklandığını belirtmesi bu durumu açıkça ortaya sermektedir.

Emperyalizm açısından bölgedeki stratejik konumuyla önemli bir yere sahip olan Suriye, içinde bulunduğu "yeni süreç" ile birlikte, kurduğu ilişkiler, açık ittifaklar ya da dolaylı temaslar üzerinden enerji tartışmalarında da kayda değer bir konum edinmektedir. Henüz emperyalist güçlerle ilişkilerinde net bir yönelim belirleyemeyen Suriye, bu süreçte çok boyutlu ve kırılan dengeler arasında hareket etmenin zorunluluğunu kavramaya başlamıştır. Destek arayışıyla çeşitli emperyalist aktörlerle ilişkiler geliştirmeye çalışan Suriye'nin, Türkiye ile olan ilişkileri de bu bağlamda belirleyici bir unsur hâline gelmiş; enerji kaynakları üzerindeki tartışmalarda önemli bir etken olarak öne çıkmıştır.

ABD, Avrupa Birliği ve İsrail, Suriye'nin Türkiye ile tek taraflı bir deniz yetki anlaşması yapmasına karşı çıkmaktadır. Türkiye'nin Suriye'de kalıcı askerî üs kurma yönündeki isteği ise İsrail'in buna açıkça karşı duruş sergilemesiyle

birlikte, iki ülke arasında yeni bir çelişki hattı yaratmıştır. Görünürde Türkiye ile İsrail arasında şekillenen bu gerilim, esasen enerji ve savunma alanlarındaki daha derin çıkar çatışmalarına dayanmaktadır. İsrail ve müttefikleri, Türkiye-Suriye arasındaki olası iş birliğini sabote etme eğilimindedir. Ancak bu durum, ilgili aktörler açısından mutlak bir kopuş anlamına gelmemekte; ortak çıkarlar temelinde geliştirilebilecek "ara formüller" olasılığını içinde barındırmaktadır.

Bu bağlamda, Suriye'nin yeni yönetimi, özellikle Batılı emperyalistlerle doğru-yanlış karşı karşıya gelmenin ağır siyasî ve ekonomik sonuçlar doğurabileceğinin farkına varmaya başlamıştır. Bu farkındalık,

ris'ı tanıyan anlaşmalara imza atmıştır. Bu elbette AB emperyalistlerinin Orta Asya'yla olan ilişkilerini daha stratejik adımlara çevirme isteğinden kaynaklanırsa da enerji meselesinde süreç bir bütün değerlendirildiğinde işlerin TC için yolunda gitmediği açıktır. Yine bu "tanıma" meselesi Doğu Akdeniz üzerinde yapılan enerji kaynakları planlamalarından azade değildir. Güney Kıbrıs'ın denkleme dahil edilmesi, Yunanistan Başbakanı Kiriakos Miçotakis'in, Doğu Akdeniz toplantısı ardından İsrail'e gideceğinin açıklanması TC'ye iki yönlü bir mesaj olarak değerlendirilebilir.

Ancak bu toplantıdan önce yapılan "Ukrayna İçin Barış ve Güvenlik" toplantısının ardından Güney Kıbrıs, Yunanistan ve TC yetkililerinin bir araya gelmesine de dikkat çekilmelidir. Görüşmenin ardından Miçotakis'in TC ile diyalogun başlamasına önem verdiğini belirtmesi, yine açıklamalardan anlaşıldığı kadarıyla farklı sorunlar ekseninde ortaya çıkan tablonun "diyalogun kademeli olarak başlatılması"na işaret ettiği görülmektedir.

Suriye'de, yeni hükümet ekseninde yapılan planlamalar, Siyonist İsrail'in Gazze'yi insansızlaştırmak amaçlı işgali ve yoğun saldırıları, bu saldırılara karşı gelişen direnişte Kızıldeniz'de ABD ve İsrail'in hâkimiyetinin kırılması, bu ticarî geçiş hattının özellikle AB açısından işlev kaybetmesi, bölgesel çapta aktör olmak isteyen TC'nin ekonomik ve siyasî düzlemlerde yaşadığı sorunlar ve iktidar gücünün çarpınışları, hepsinden öte emperyalistlerin çok daha saldırgan ve kısa vadede sonuç alma beklentisiyle içinden çıkamadıkları krize olmadık seviyede müdahaleleri dünya halklarının bugünü ve geleceğini direkt etkileyen çok saçaklı bir dönemin başladığını göstermektedir. Kendi çıkarları için dünya halklarını sefalet, ölüme sürükleyen tüm emperyalist sistem, enerji ve doğal kaynaklarını ve geçiş hatlarını doğal olarak elde tutmanın yolunu aramaktadır. Büyük karmaşa içinde buna ağırlık verilmesi bu bölgenin önemine işaret etmektedir. Buna karşı anti emperyalist mücadeleyi güçlendirmek, biriken tahammülsüzlüğü patlayan bir öfkeye çevirmek ve bunu örgütlü hale dönüştürmek kan emici vampirlere karşı kazanmanın biricik yoludur.

Suriye'yi Batı tarafından desteklenen Güney Kıbrıs ile Doğu Akdeniz enerji sahaları üzerinde stratejik bir ortaklığa yöneltebilir. Böyle bir adım, hem Suriye'nin bölgesel denge arayışlarını güçlendirecek hem de Batılı emperyalistlerin Doğu Akdeniz'deki nüfuzlarını artırma çabalarıyla örtüşecektir. TC ise baştan beri Suriye'de belirleyici olmak, burada yapacağı deniz yetki alanları ve enerji anlaşmalarıyla Doğu Akdeniz'de denklemini kendi lehine çevirme isteği vardır. Çeşitli gerici kaygılarla Suriye'de önemli bir aktör olmak isteyen TC için son süreçte işler yolunda gitmemektedir. Batılı emperyalistler tarafından Suriye ile kuracağı ekonomik ilişkileri engellenen TC, Suriye ile anlaşıp diğer tarafı sıkıştırmayı umarken bir darbe de yakın zamanda "kardeşleri" tarafından yemiştir. Türk Devletleri Teşkilatı'nda bulunan Azerbaycan, Kazakistan, Özbekistan, Türkistan gibi ülkeler Paris'te gerçekleşen Doğu Akdeniz toplantısından çok kısa bir süre önce gerçekleşen Orta Asya Zirvesi'nde resmî olarak Güney Kıb-

TRUMP'TA ŞEKİLLENEN YENİ SÜREÇTE ABD POLİTİKASI

Uzun bir zamandır gerek ülke-
sindeki ekonomik durgunluğu
tersine çevirme gerekse de em-
peryalistler arasında süren hegemonya
mücadelesinde görece bir gerilemeye
karşı kartlarını yeniden dizmeye çalış-
şan ABD emperyalizmi, Trump'ın ikinci
kez iktidara gelmesinin ardından yeni
ekonomi politikasını hayata geçirme-
ye devam ediyor. Özellikle dış ticaret
açığını kapatmaya yönelik hamleleri
kapsayan, aynı zamanda ticaret savaşı
içeriğine bürünen ve bu yolla rakipleri-
ni baskı altına almaya çalışırken kendi
gücünü de yeniden tesis etmeye dönük
hamlelerini "gümrük vergisi duvarı" ile
şekillendiren Trump, ABD'de 2 Nisan'ı
"Modern Amerika'nın Yeni Kurtuluş
Günü" olarak tanımlayarak başta Çin
ve Kanada olmak üzere Avrupa'yı da
kapsayan yeni gümrük tarifelerini ilan
etti. Çin'e uygulanan yüzde 125'lik
gümrük vergisini de içinde barındıran
yeni tarifiede ortalama gümrük vergi-
si oranı yüzde 22'den 24'e yükseltildi.
Aynı zamanda "kazan kazan" stratejisi
ile "bizden ne kadar alırlarsa, biz de
o kadar ürünü ülkemize alırız" diyen
Trump ticaret savaşını yeni bir evreye
taşımış oldu. 2 Nisan'da açıklanan yeni
gümrük vergileri Amerika ve Avrupa
borsalarında hızlı bir reflekse, tarihte
eşine az rastlanan güçlü bir dalgalanma-
ya neden oldu. Durgunluğa yol açan bu
geriye doğru hareketlenmenin dünya
ekonomisine, emperyalist dalaşa ve
yeni pazar arayışlarına doğrudan etkisi
olacaktır. Nihayetinde bu durgunluğun
daha da geriye doğru gideceğine dair
veriler güçlü bir şekilde yansımaktadır.
ABD Borsasında 2 Nisan sonrası yaşanan
bir günlük kayıp 2 trilyon dolar oldu.
Bu pandemi sonrası yaşanan en büyük
kayıbı tarif ediyor. Gümrük vergisi duvarı
ABD'nin ekonomide içsel çelişkilerinin,
esas olarak devasa dış borçla karakteri-
ze olan dünya ekonomisinin açığını
karşılamanın artık sürdürülemez bir
noktaya gelmesinin bir sonucu olarak
hayata uygulanmaktadır. Her ne kadar
Trump bu durumu ABD ekonomisi-
ne "dışarıdan dayatılan yük" olarak
gösterse de bilinmektedir ki bu "yük"
karşılığında rezerv para olan doların
yönetimi ABD'ye bırakılmıştır. Doları
yöneten Fed ile dünya ekonomisinin
tüm nimetlerinden de yararlanmaktay-
dı ABD'nin dev tekelleri ve elbette bu
tekellerin hizmetinde olan emperyalist
devlet. Söz konusu ekonomik çöküşün

emperyalistler arasındaki dalaşa etkisi
elbette kaçınılmazdır ve bunun sahadaki
karşılığı zamana yayılmayacak, yakında
görülecektir. Ne var ki her ne olursa
olsun bu çöküşün acı reçetesi esas
olarak dünyanın tüm halklarının sırtına
yüklenecektir. Yaşanan gelişmelerin
emperyalistler arası çelişkileri keskin-
leştireceğine dair kuşkuyla yer yoktur.
Donald Trump'ın başkanlık koltuğuna
oturmasıyla birlikte ABD emperyalizmi-
nin dış politikasında yaşanan değişim,
yalnızca siyasî söylemle sınırlı kalmamış
küresel düzeydeki askerî, diplomatik ve
ekonomik ilişkileri yeniden biçimlen-
dirmeye doğru hamleleri tetiklemiştir.
ABD'nin Rusya ve İran gibi rakiplerine
yönelik geliştirdiği çelişkili politikalar,
bir yandan hegemonya mücadelesini
derinleştirirken diğer yandan yeni veka-
let savaşları ihtimallerini doğurmuştur.

RUSYA VE ABD: ÇATIŞMA VE UZLAŞI

Trump döneminin dış politikası Rusya
ile "denge kurma" adı altında, aslin-
de Çin'e karşı yeni bir cephe açma
girişimidir. ABD, Rusya'yı Çin'den
uzaklaştırarak Asya-Pasifik merkezli
hegemonya savaşında avantaj elde
etmeyi hedeflemektedir. Bu kapsamda
Ukrayna'daki savaşın "dondurulması"
ve görüşmelerinin ABD-Rusya arasında
sürdürülmesi emperyalistler arası bir
pazarlık sürecidir. Bu pazarlıkta Ukray-
na halkı emperyalist çıkar hesaplarının
nesnesi haline getirilmiştir. Rusya'nın
görüşmelerde dayattığı "Ukrayna'da
Geçici Hükümet oluşturulması" ve
anlaşmaların bu hükümet üzerinden
yürütülmesi şartı, kalıcı bir çözümünden
çok kendi manevra alanını genişletme
çabasıdır. ABD ise bu süreçte, Rusya ile
taktiksel uzlaşma siyaseti izlemektedir.
Bunun Ukrayna'nın daha fazla silahlan-
dırılmasını kısıtlayan sonuçları olmakla
birlikte Avrupa'nın güvenlik endişelerini
görmezden gelen bir yanı vardır. Bu
aynı zamanda AB'yi de hizaya getirme
siyasetidir. Gelişmeler göstermiştir ki
AB'li emperyalistler kendi çıkarlarını
korumak amacıyla güvenlik merkezli
çözüm arayışlarına yönelmiş olsa da
bağımsız bir hat oluşturmaktan uzaktır.

ABD'nin hedefi, Rusya'yı Çin ile stratejik
ittifaktan alıkoymak, böylece Asya'daki
temel rakibi olan Çin'i yalnızlaştırmak-
tır. Ancak bu yaklaşım, emperyalist
blok arası geçici ittifakların halklar

nezdinde bir
barış anlamına
gelmediğini, aksine
yeni çatışmaların zeminini
hazırladığını göstermektedir.

İRAN VE ABD: MEKTUP DİPLOMASİSİ VE GÖLGEDE BEKLEYEN SALDIRI

Trump'ın hedef gösterdiği ülkelerden
biri de İran'dır. İran lideri Hamaney'e
gönderdiği mektupla yeni bir nükleer
silah anlaşması dayatan Trump, "uma-
rım müzakere edersiniz çünkü askerî
olarak girmemiz gerekirse bu korkunç
bir şey olacak" çıkışında bulunmuştu.
Tehdit diline rağmen diyalog kapısını
aralaması, görünüşte diplomatik bir
yumuşama gibi algılsa da esasen
emperyalist çıkarların yeniden düzen-
lenmesi çabasıdır. Hamaney bu çağrıya
"iş birliğine açığız" yanıtını verirken
"ABD'nin müzakere talebinin sorunları
çözmek değil, kendi taleplerini dayat-
mak ve tahakküm kurmak" olduğunu
belirtti. İran Cumhurbaşkanı Pezeşkiyan
da 11 Mart'ta Trump'a, "Tehdit ettiğin
için seninle müzakere etmeyeceğim.
Ne halt etmek istersen et" çıkışında
bulundu. Trump'ın mektubu bir diya-
log arayışına işaret etse de ABD'nin
saldırı hazırlıkları bu "yumuşamanın"
gerisinde ciddi bir tehdit olduğunu
göstermektedir. Özellikle Yemen ve
Irak'taki Haşdi Şabi güçlerine yönelik
saldırıları, ABD'nin İran'ı doğrudan
değil, bölgesel vekil güçler üzerinden
çevreleme stratejisini sürdürdüğünü
göstermektedir. İsrail aracılığıyla
Hizbullah'a yönelik saldırıların altın-
da yatan amaçlardan birisi de budur.
Nitekim direniş ekseninin en büyük
ittifak güçlerinden Esad iktidarının
ortadan kaldırılmasıyla ABD, İran'ın
kanatlarını kırmaya yönelik hamleler
gerçekleştirmiştir. Bu anlamda Husilere
yönelik Yemen'de gerçekleşen saldırı-
nın boyutu da artmaktadır. Son olarak
sivillerin bayramlaşma amacıyla toplan-
dığı bir alana yönelik gerçekleştirilen
saldırı sonrası verdiği mesajla "artık
bize Kızıldeniz'de saldıramayacaklar"
diyen Trump, aynı zamanda saldırı-
nın dozajının da artacağını işaretini
vermiştir. Husiler ise ABD saldırıları-
na yanıt vermeye devam etmektedir.
ABD'nin genel politikası şu an esas
olarak, İran'ın doğrudan bir savaşla
değil, adım adım etkisizleştirilmesi ve

Çin-Rusya ekseninden kopartılması
hedefini taşımaktadır.

Gerek Rusya-Ukrayna savaşı, gerekse
Orta Doğu'daki gerilimler, dünya gene-
linde emperyalist dalaşın büyüdüğünü
göstermektedir. Kapitalizmin krizi
derinleşirken emperyalist blok arası yeni
pazar ve nüfuz alanları için birbirleriyle
çatışmaktadır. Bu durum, vekalet sa-
vaşları üzerinden yürüyen çatışmanın
derinleşmesidir. ABD-Avrupa ile Çin-Rus-
ya emperyalistleri arasındaki dalaş, bu
güçlerin halkları için de yıkıcıdır. Ancak
daha yıkıcı olan, bu emperyalist çatış-
manın mazlum halklar coğrafyasındaki
emekçi kitlelerin yaşamını cehenneme
çevirmesidir. Savaşın bedelini ödeyenler,
emperyalistler değil, dünya proletaryası
ve ezilen halklar olmaktadır.

EMPERYALİST HEGOMONYA SAVAŞINA KARŞI MÜCADELEYİ BÜYÜTELİM

Emperyalistler arasındaki dalaşın gün
geçtikçe derinleştiği günleri yaşıyoruz.
Kapitalist üretim ilişkilerinin yarattığı
aşırı üretim krizi ve pazar daralması
emperyalist güçleri sürekli bir rekabete
ve çatışmaya sürüklemektedir. Ekono-
mik sorunların yarattığı iç çelişkilerin
dış müdahalelerle örtbas edilmesi
çabası çatışmaları ve rekabeti daha da
körüklemektedir. Ekonomik gerilimlerin
artması, emperyalist güçlerin vekâlet
savaşları ve bölgesel savaşlar yoluyla
nüfuz alanlarını genişletme çabalarını
daha fazla tetiklemektedir. Bu durum
dünya halklarının daha fazla acı yaşa-
masına, daha fazla yıkıma uğramasına
yol açmaktadır. Emperyalizmin krizi
kendi iç çelişkilerini keskinleştirdiği
gibi, devrimci bir dönüşüm için de mu-
azzam olanaklar barındırmaktadır. Bu
nedenle emperyalist saldırganlığa karşı
örgütlü bir direniş göstermeli ve anti
emperyalist mücadeleyi yükseltmeliyiz.

ERDOĞAN'I EKONOMİ Mİ "GÖTÜRECEK?"

Materyalist tarih anlayışına göre tarihte belirleyici etken, son kertede gerçek yaşamın üretimi ve yeniden-üretimidir. Marx da ben de bundan daha çoğunu hiçbir zaman ileri sürmedik. Bundan ötürü, herhangi bir kimse ekonomik etken biricik belirleyicidir dedirtmek üzere bu önermenin anlamını zorlarsa onu, boş, soyut, anlamsız bir söz haline getirmiş olur. " (Engels – Joseph Bloch'a Mektup – Seçme Yazışmalar Cilt 2)

İmamoğlu'nun tutuklanmasının ardından üniversite öğrencilerinin gündeme getirdikleri ve meşruluk kazandırdıkları, sonrasında CHP'nin kendi eylem çizgisine göre biçimlendirerek örgütlediği 2 Nisan'daki boykot eyleminin ardından, boykotun etkisi ve ekonomik durumun hükümeti devirmeye yetip yetmeyeceği gündemleşti. Boykot olmasaydı da hem halk arasında ekonomik sorunların konuşuluyor olduğuna hem de örgütlü solun önemli bölümünün siyasî çalışmalarına ekonomik durum üzerinden ağırlık verdiğine tanıklık edecektik. Yine halkımızın sıklıkla dile getirdiği "boş tencere iktidar götürür" metaforu bu dönemde sık sık dile gelmektedir.

Peki ekonomi gerçekten de siyasî iktidarın yıkılmasına yeter bir sebep midir?

Marksizm'de ekonomik yapı, toplumsal yaşamın altyapısını oluşturur. Üstyapıya ait olan siyaset, hukuk, üretim ilişkiler, din gibi unsurlar da altyapı tarafından belirleniyor. Fakat burada, Engels'in yaptığı "son kerte" vurgusu hayati bir önem taşıyor. Zira altyapının belirleyiciliğini tek kıstas olarak ele aldığımızda, çok kolay bir şekilde ekonomizme düşebiliriz. Bu da bizi tek meselenin ekonomi, tek düşmanın da patronlar olduğu gibi bir idealist savrulmaya götürüyor. "Boş tencere" metaforu, nesnel bir gerçekliğe işaret etse de halkın yoksulluğu ve yoksulluğa verdiği tepki subjektif bir olgudur. Zenginliğin de yoksulluğun da sınırı yoktur ve gitgide yoksullaşan halk, yoksullaştığı için otomatik olarak isyan etmez. Türkiye'de ekonominin birkaç yıldır dipte olduğu ve halkın alım gücünün

inanılmaz zayıfladığı bir ortamda isyanı engelleyen birçok faktör vardır. Örneğin tutuklanma korkusu bir engeldir, şükretmek bir engeldir, gündelik zevklerden uzak kalma endişesi bir engeldir, sınırlı yaşamını büyük davalara adamakta isteksizlik bir engeldir, aileye bakmak, ev geçindirmek, tutulan takımın hafta sonu maçını izlemeyi istemek, hesaplaşmayı öbür dünyaya bırakmak... aslına bakılırsa sonsuz sayıda engel vardır. Bu engellerden en önemlisi, siyasî iktidarın hegemonik gücü ve halkın bu güce rıza göstermesidir.

"Devrimin bu denli çabuk ve -görüntüde, yüzeysel olarak bakıldığında- böyle radikal bir şekilde zafer kazanabilmiş olmasının tek sebebi, birbirine hiçbir şekilde benzemeyen akımların, birbirinden tamamen farklı sınıf çıkarlarının, birbirine tamamen karşıt olan siyasal ve toplumsal eğilimlerin, fevkalade özgün bir tarihsel durumun sonucu olarak birleşmiş olmalarıdır, hem de çarpıcı bir 'uyum içinde'." (Lenin, **Uzaktan Mektuplar, Agora, s. 8**)

Devrimsel süreçler ve kopuşlar, hiçbir zaman, bu bir altyapı ögesi bile olsa, tek bir belirleyen tarafından meydana gelmez; kompleks bir yapıda ve Althusser'in tabiriyle "bütün tarihsel çelişkilerin birikimi ve yoğunlaşmasının tek bir devlette mümkün olması" ile meydana gelir. Kuşkusuz ki bütün bu çelişkileri hesaplayabilmek mümkün değildir. Fakat tersten baktığımızda, tarihsel olay yaşandığında, olayı bir sebebe bağlamak da o kadar manasızdır.

İmamoğlu'nun tutuklanmasının ardından

dan kendiliğinden başlayan ve hızla büyüyen halk hareketleri siyasî bir gerekçeyle ortaya çıkmış gibi görünse de bu hareketin asıl nedeni yalnızca bu olay ya da kötüye giden ekonomi değildir. Sokaklarda ortaya çıkan karşı-hegemonya, sadece mevcut iktidara tepki göstermekten ibaret değildir; aynı zamanda birlikte hareket etmenin, eyleme geçmenin özgürleştirici gücünün keşfi, yeni bir toplumsal tahayyül yaratma arzusu ve tarihsel bir döneme müdahil olma isteği de bu hareketin itici gücü olmuştur. Bugün,

siyasallaştırılması" olarak kavramlaştırmak yargının gerçek siyasal işlevinin dünden bugüne bir özellik olduğunu yadsımayı içerdiği için eksik olacaktır gibi iç dinamiklerin yanı sıra; Suriye'deki askerî hamleler, ABD ve AB ile kurulan karmaşık ilişkiler gibi dış politika adımları, AKP'ye hâlâ siyaset sahnesinde bir esneklik ve güç kazandırıyor. Özellikle ABD ile Orta Doğu merkezli güçlü ve planlanmış ilişkiler AKP yönetiminin iktidar gücünün esaslı dinamiğini oluşturuyor demek mümkündür. Bu durum, AKP'yi hem en güçlü hem de en kırılgan konumda tutan çelişkili bir yapı yaratıyor. Artık geniş toplum nezdinde toplumsal rızayı üretme kapasitesini kaybetmiş bulunan ve bir "kitle partisi" olma niteliğini yitiren AKP, şu anki gücünü büyük ölçüde dış politikadaki manevralarından ve emperyalist güçler arasındaki denge siyasetinden alıyor. Bu sürecin ilelebet devam edemeyeceği açık. Bununla birlikte emperyalist güçler arasındaki yoğunlaşan problemlerin de AKP'nin bu "avantajına" darbeler vuracağını öngörebiliriz. Ekonomik krizin her bakımdan derinleşmesi ve belli alanlarda

bu hareketin sokaklarda sürdürülmesi ve CHP'nin çizdiği sınırların ötesine taşabilmesi farklı toplumsal çelişkilerin, eğilimlerin ve dinamiklerin bir arada bulunabilmesine ve birlikte gelişebilmesine bağlıdır. Bu noktada örgütlü yapıların, her ne kadar zayıf olsalar da hareketin kendi mecrasını bulmasında önemli rol oynayabileceği unutulmamalıdır. Öte yandan, AKP'nin siyasî iktidarını sürdürme kapasitesi de değerlendirilmelidir. Eğer ekonomi tek başına belirleyici olsaydı iktidar çoktan el değiştirmiş olurdu. Burada, siyasetin yönlendirici etkinliğini, -bunu Althusser siyasetin görece özerkliği kavramı ile kapsamlı bir yoruma dönüştürmüştür- göz önünde bulundurmak gerekiyor. Ekonomik kriz derinleşmiş olsa da AKP siyasî manevra yeteneğiyle iktidarını korumayı başarıyor. Kürt hareketiyle yürüttüğü çatışmalı süreç, devletin kurucu gücü olan CHP dahil, egemen sınıfın farklı kliklerine karşı kurduğu üstünlük, yargının hâkim klikler arasındaki dalaşta daha pervasız bir rol oynar hale gelmesi -bunu "yargının

büyük çöküşlerin gerçekleşmesi "son kerte"nin sarsıcı etkilerinin uzak olmadığını da düşündürüyor. Ekonomi Bakanı Mehmet Şimşek'in para arayışı ve rezervlerin "siyasî nedenlerle" bir iki haftada erimesine "açıklık" kazandırırken saçmalaması bu açıdan vahim bir döneme girildiğini hissettiriyor. Bu sarsıcı etkilerin ve vahametinin siyasî sonuçları hakkında erkenden ve "kaçınılmazlık" bazında konuşmamak gerektiğini uzunca bir zamandır tecrübe ettik, ediyoruz. Ekonomik şartları kavramak gerektiğini siyasî çalışmaların güçlenmesi ve derinleşmesi için söylediğimizi asla ihmal etmeyelim. Siyasî çalışmalar, kitlelerle ideolojik ve siyasî bir bütünlük içinde kavrayıcı bağlar kurmak "her şeydir." AKP'nin bu ekonomik darboğazdan çıkamayacağı sabit. Ancak sürecin nasıl şekilleneceği; dönemin taşıdığı çelişkilerin derinliği, siyasî öncülüğün bu çelişkileri ne ölçüde okuyup yönlendirebildiği ve düzen muhalefetine iktidarı ne kadar arzuladığı gibi faktörlere bağlı olacaktır.

SUDAN'DA SAVAŞ SONA ERDİ Mİ?

RSF'NİN GERİ ÇEKİLİŞİ VE DENGELER

Sudan'da bir yılı aşkın süredir devam eden savaşta yeni bir evreye girildi. Hızlı Destek Kuvvetleri (RSF), ülkenin başkenti Hartum'dan çekildi ve bu gelişme savaşın sona erdiği şeklinde yorumlandı. Bu gelişme hükümet ile RSF arasında ciddi bir güç değişimine işaret ediyor. Ancak gerçekten de bu, Sudan'da barışın sağlandığı anlamına mı geliyor, yoksa yeni bir dönemin başladığı anlamına mı?

HÜKÜMET VE RSF ARASINDAKİ AYRIŞMA NEDİR?

Sudan'daki iç savaş, esasen Sudan Silahlı Kuvvetleri (SAF) ile RSF arasındaki iktidar mücadelesinden doğdu. Ancak bu mücadele Sudan halkının çıkarlarına değil, farklı emperyalist güçlerin nüfuz alanlarını genişletme savaşına dönüştü. RSF'nin lideri Hemedti (Muhammed Hamdan Dagalo), uzun yıllar boyunca orduyla iç içe bir gücün lideriydi. Ancak Sudan'daki sivil güçlerin 2019'da El-Beşir rejimini devirmesi ve sonrasında ordu ile sivil gruplar arasında bir güç paylaşımı tartışmalarının başlaması, RSF'yi daha bağımsız bir pozisyona itti. 2021'deki askerî darbe, RSF ve SAF'yi yeniden birleştirir gibi görünse de gerçekte iktidar kavgalarını daha da körükledi.

Hemedti'nin büyüyen ekonomik gücü ve ordudan bağımsız yapısı Sudan ordusunun lideri Abdulfettah el-Burhan ile arasındaki gerilimi artırdı. Ancak bu iki güç odağının ayrışması, Sudan halkının kurtuluşu anlamına gelmedi. Özellikle El-Beşir'e karşı halkın büyük öfkesiyle oluşan etkin hareket El-Beşir'le Sudan egemen sınıflarının ve emperyalistlerin artık yürüyemeyeceği sonucunu doğurarak onun gitmesi noktasında bir geçici uzlaşıya yol açmıştı. Halkın

hareketi bu geçici uzlaşıyla bu güçler tarafından manipüle edildi, sönmüldürldü. Ancak aralarındaki mücadelenin keskinleşmesi için de yeni bir zemin oluştu. Sudan'daki emekçi sınıflar ve yoksul halk, bu çatışma ve savaşın asıl mağduru oldu.

EMPERYALİST GÜÇLER SUDAN'I PAYLAŞIRKEN

Sudan'daki savaş, yalnızca ülke içindeki iktidar gücünü belirleme savaşı değil, aynı zamanda emperyalist güçlerin çıkar mücadelesine ve uluslararası aktörlerin de hesaplarının çatışması haline dönüştü. Çünkü Sudan, Afrika'nın zengin doğal kaynaklarına sahip ülkelerinden biri ve bu özelliği öteden beri emperyalistlerin iştahını kabartıyor.

Sudan'da yürüyen iç savaşın aynı zamanda emperyalist güçler arasındaki bir mücadele olduğunu söylemek gerekir. ABD emperyalizmi ile Rusya-Çin ekseninde bir hegemonya savaşı sürmektedir. Ancak bu savaşta tarafları keskin ve net bir konumlanmayla ayırmak kolay değildir. Sudan, özellikle ABD ve Siyonist İsrail'in Abraham Anlaşmaları bakımından ve Hint-Orta Doğu ve Avrupa ekonomik koridorunun işlemesi için önemli bir ülkedir. Rusya için ise Sudan Afrika'da hegemonyasının kalıcı niteliğindeyken Çin'in Tek Kuşak Tek Yol projesinde önemli bir yer tutmaktadır. Rusya ve Çin'in konumu net ve kesin şekilde hükümeti desteklemek şeklindeyken ABD tek bir ata oynamayan ve ittifak güçlerinin çıkarlarını da gözeterek güç dengelerinin seyrine göre her durumda kazanmayı içeren bir konumlanıştıdır. Zira Suudiler ve Birleşik Arap Emirlikleri'nden Türkiye'ye, Mısır'dan İsrail'e kadar çeşitli ittifakları üzerinden farklı güçlerle ilişkilendirilerek süreci yürütmektedir.

Birleşik Arap Emirlikleri (BAE): RSF'yi

esas olarak destekleyen gücün BAE olduğu biliniyor. BAE, Sudan'ın altın yataklarını ele geçirmek ve bölgedeki stratejik kontrolünü pekiştirmek için Hemedti'yi destekliyor. Hemedti'nin altın ticaretinden elde ettiği geliri kullanarak milis gücünü daha da büyütmesine yardımcı oldu. Aynı zamanda Sudan'daki stratejik ekonomik çıkarlarını koruma amacı güdüyor. BAE'nin bu siyaseti ABD ve İsrail'in bir güvencesi niteliğine de sahiptir. Bu süreç, Sudan halkı için sadece daha fazla sömürü ve yağma anlamına geliyor.

Rusya: Hükümeti destekleyen önemli aktörlerden biri olarak ortaya çıkan Rusya, Sudan'da özellikle Wagner Grubu aracılığıyla aktif. Rusya, Sudan'daki altın yataklarını sömürerek kendi sermaye çevrelerine yeni kazanç kapıları açıyor ve Kızıldeniz'de bir askerî üs kurarak bölgesel gücünü pekiştirmeye çalışıyor.

ABD: ABD'nin pozisyonu daha karmaşık. Rusya ile girdiği güç çekişmesi nedeniyle hükümete daha yakın bir tutum takındı. Ancak ABD, Sudan'da gerçekten bir istikrar arayışında değil; asıl hedefi, Rusya'nın ve Çin'in bölgedeki nüfuzunu sınırlandırmak ve Sudan'daki kaynakların Batılı sermayeye açılması sağlamaktır. Ki belirttiğimiz gibi ABD bölgedeki uşaklarını da kullanarak her iki gücün içine sızmış ve onları kontrol etme çabası içinde.

Avrupa Birliği: Sudan'daki savaş, Avrupa için insani bir kriz gibi gösteriliyor, ancak Almanya-Fransa-İtalya emperyalistleri için bu aynı zamanda bir ekonomik fırsat. Sudan'daki enerji ve hammadde kaynaklarının Batılı tekellere açılması, bu güçlerin asıl gündemi. Aynı zamanda Sudan'daki çatışmanın Kızıldeniz ticaret yollarına ve Afrika'daki istikrara zarar vermesinden endişe ediyor. Avrupa Birliği, diplomatik yollarla çözüm arayışında gibi görünse de asıl olarak Sudan'ın emperyalist sermaye için "yatırım yapılabilir" bir ülke olmasını sağlamaya çalışıyor. Bu yönüyle ABD politikasına angaje bir tutumu söz konusu.

Çin: Sudan'da görece sessiz kalan Çin, ekonomik çıkarlarını ve enerji kaynaklarıyla ilişkisini koruma odaklı bir politika izliyor. Çin "Tek Kuşak Tek Yol" ile Sudan'daki altyapı projelerini ve petrol yataklarını kontrol ederek Afrika'daki etkisini artırmayı hedefliyor. Ancak bu

yatırımlar Sudan halkının lehine değil; Çin sermayesi de Sudan'daki emek gücünü ucuz işgücü olarak görüyor. Savaşın Çin'in ekonomik faaliyetlerini sekteye uğratmaması için taraflar arasında denge politikası izliyor.

Türkiye: Sudan'la uzun süreli ekonomik ve askerî iş birlikleri olan Türkiye, şu ana kadar daha çok diplomatik yollarla çözüm arayışında olduğu iddiasında. Ancak ülkedeki kaos, Türkiye'nin Sudan'daki ekonomik yatırımlarını riske soktu. Türkiye, özellikle Sudan'daki liman ve inşaat projelerine yatırım yapmış durumda. Türkiye buradaki yatırımlarını Sudan halkının değil, egemen sınıfların çıkarları doğrultusunda şekillendiriyor. Hükümete yakın duran bir siyaseti hayata geçiriyor. Ancak başarısız barış görüşmeleri ve ABD adına iş tutan yaklaşımı ile aldığı konumlanış bir güven oluşturmuyor. Bu bağlamda özellikle Rusya'nın Suriye'de Türkiye'nin oynadığı rolden kaynaklı ona karşı sınırlayıcı bir konumlanış aldığı görülmektedir.

RSF'NİN ÇEKİLİŞİ SAVAŞIN BİTMESİ Mİ?

RSF'nin Hartum'dan çekilmesi, savaşın tamamen sona erdiği anlamına gelmiyor. Bu daha çok yeniden konumlanma olarak değerlendirilebilir. Özellikle Batı Darfur ve Güney Kordofan gibi bölgelerde RSF halen etkinliğini koruyor. Ayrıca savaşın sonucu, Sudan'da yeni bir gücün ortaya çıkıp çıkmayacağını da belirleyecek. Sudan'da yaşanan güç değişimi siyasî bölünmeyi daha fazla gündeme getirecektir.

Sudan'daki çatışma, sadece iki taraf arasında bir iktidar savaşı olmaktan çıkmış durumda. Emperyalist güçlerin Sudan'daki kaynakları paylaşma savaşı, Sudan halkı için yeni bir sömürü dönemi anlamına gelebilir. Sudan halkının geleceği, emperyalizmin çıkarlarına karşı nasıl bir direniş geliştireceğine bağlı olacak. Ancak bu direniş, yalnızca Sudan özelinde değil, emperyalist-kapitalist sisteme karşı topyekûn bir mücadeleyle mümkün olabilir. Sudanlı emekçiler ve ezilen halklar, ancak örgütlü bir halk hareketiyle kendi kaderlerini belirleyebilirler. Aksi takdirde Sudan, her zaman emperyalist güçlerin ve sermaye odaklarının çıkar oyunlarına sahne olmaya devam edecektir.

ÜZERİNDE YÜKSELDİĞİMİZ ZEMİN...*

Zengin bir çelişkiler yumağının orta yerinde duruyoruz. Ancak, bu tevekkeli (olumsuz, rastgele) bir duruştur. Yani, bizi çevreleyen, doğru bir tarzda çözümlenemediği durumda ayaklarımızı yerden kesecek olan bu çelişkileri çözme ve bu doğrultuda yaşama/kavgaya yön verme; bu yönelim içinde sınıfımıza uygun olan her şeyi ateşe verme ve bu ateşin görkemli kızılıyla bütünleşme özelliklerini taşıyan bir duruş değil henüz. İçinde bulunduğumuz süreç, Parti tarihimizde önemli bir dönemeç olma özelliğini taşıyor olmasına rağmen henüz sürecin omuzlarımıza yüklediği görevlerin ciddiyeti ve bilinci uzağımızda, erişilmezliğini çeşitli boyutlarda korumaktadır. Kişisel ya da grupsal çıkarlar esas olma özelliğini halen koruyor. Yaşadığımız olumsuzluklar karşısında hiçbir kaygıya kapılmadan bir iç muhasebeye girişmek bir zorunluluk iken herkes “zembem suyu” ile yıkanmış olduğuna inanır bir kibirlilikle dış muhasebeye girmiş durumda. Ve iç muhasebe o kadar uzağımızda bir durum ki belli oranda bu yönelim içine girmiş olanların bu yönelim içinde dışa yansıyan bazı durumları derin bir proleter sorumluluk ile saldırı malzemesi olarak kullanılabilmekte. Ve bazıları bizi burun kılları olmadığına inandırma çabasındalar.

Öylesine bir yabancılaşma içindeyiz ki kendi gerçekliğimize karşı, düne kadar üzerinde yükseldiğimiz zemin bugün hedef tahtası durumuna getirilebilmektedir. Düne kadar geçmişten beri bu zeminde hareket ettiğini büyük bir gururla ifade edenler, bugün özeleştiriyapmadan başka bir zeminde olduğunu ifşa etmenin büyük sıkıntıları içinde “ısıracak elma” bulma uğraşındalar.

Yaldızlı sözler ardında burjuva yönü gururla okşamak ve bu sözlerin gücü etrafında siyaset edinmek, bulunması bir nimet olarak sahiplenilmiş durumda.

Tartışma belgelerinin açılması ile birlikte, yapımızda bir süreden beri alttan alta gelişen ve güçlenen hoşnutsuzluk ve bazı menfaat tutkuları kendini yazınsal alanda ve günlük yaşamın çeşitli kesitlerinde dışa yansıtır oldu.

İlk süreçte bunlardan özellikle parti içi mücadeleyi doğru bulmayan, içinde ciddi demagogik yönler barındıran yazılara ve tavırlara cevap vermeyi bir

gerekliklik olarak gördük. Kendimizce doğruları sahiplenmeye çalıştık. Bunu ne kadar başarabildik bilemiyoruz. Süreç olumluluğumuzu ya da olumsuzluğumuzu ortaya çıkacaktır. Bu tartışma biçiminin esas hale gelmesi durumunda, yoğunlaşılması gereken konulardan giderek bir uzaklaşma ve bununla birlikte sürecin gerekliliklerini yerine getirememeye olumsuzluğuyla karşı karşıya kalacağız. Buna bir son vermek, en azından tali yöne indirmek bir zorunluluktur.

Açık tartışma. Evet, istediğimiz budur; Parti iradesi temel alınarak belirlenen konferans gündemleri üzerinde açık bir tartışma. Her yoldaş bilincini, kalemının gücünü bu alana kaydırmak zorundadır. Partimizi yıllardır içinde bulunduğu apolitiklikten kurtaracak, suni ve istenilmeyen saflardan köklü bir şekilde koparacak yol budur. Bu yol daha sağlam birlikteliklerin de ayrışmalarının da belirleyicisidir.

Bu nasıl olacak?

Elbette ki, kimi yoldaşların yaptığı gibi bir yandan böylesi bir tartışma isteminde bulunurken diğer yandan bu istem içinde en bayağısında saldırılarla olmayacaktır.

Ya da kimi yoldaşların yaptığı gibi düşüncelerini, yönelimini, isteğini açık bir şekilde dile getirmeyip dışındaki gerçekliği olumsuzlayarak dolaylı yaklaşımlar sunmakla da bu olmayacaktır.

Halka, sınıfa ve partiye gerçekten bir şeyler kazandırmayı amaçlıyor isek mutlaka ama mutlaka kendimizi açık bir biçimde ifade etme yolunu benimsemeliyiz. Bu o kadar açıktır ki gizemliliğin köküne kibrit çakılmadıkça bilimselliğe erişilemez.

Yoldaşlar, kendi gerçekliğimize karşı ciddi bir yabancılaşma sinyali veriyoruz. Dün söylediklerimiz, amaçladıklarımız bugün uzağımızdaki olgular gibi. Bu iyi değil. Denilebilir ki “Yönetici kademedede bulunan siz, gerçekliğimizle bütünleşme ve bu bütünleşmeyi yapıya özümsetme noktasında ne yaptınız ki bugün bunu söylüyorsunuz.” Elbette ki bu, değerlendirilmesi ve üzerine düşünülmesi gereken bir meseledir. O kadar ki genel irade doğrultusunda, bilimsel bir şekillendirme içine gire-

meyen bir önderlik, her ne kadar “büyük başarılar” kaydederse etsin o başarıları yapıya özümsetmedikçe dirayetsizdir. Bu dirayetsizlik yakınlığımızın ne olduğu, dahası bunun temelleri bilimsel bir analiz ile açığa çıkarılmak zorundadır. Ancak, bu değerlendirmenin sonucu bütünlüklü bir dirayetsizlik olsa da bu gerçekliğimize yabancılaşmanın savunusu olarak görülemez/ görülmemelidir. Aksi durumda, kızıl ordunun kızıl neferleri olma durumumuzun savunusunu yapamayız.

İşte, tam da bu noktada tasfiyecidarbeci hizip ile ayrıştığımız süreçte yaşadığımız coşkunun ifadesi olarak bildirilere yansıyan şu istem ve beklentileri bir kez daha hatırlatmayı gerekli görüyoruz:

“Yoldaşlar

“Siz, burjuva karargahlarını salvo ateşine tutarak, partimizin komünist niteliğine gölge düşüren/ düşürmek isteyen her türlü girişim sahibinin korkulu rüyası oldunuz.

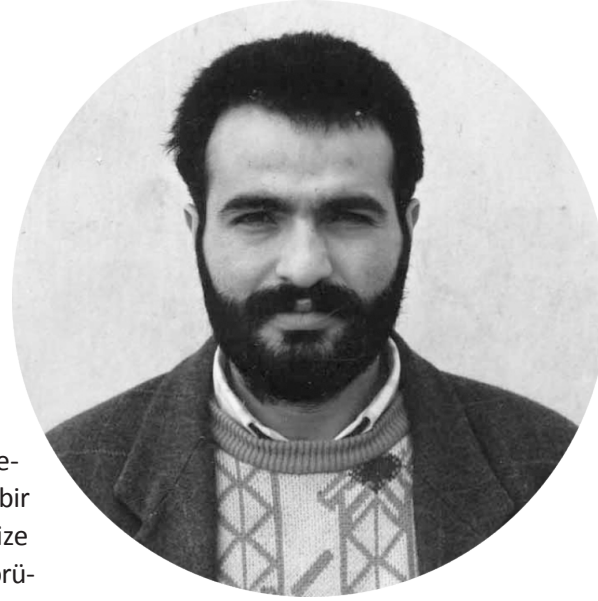
“Siz, enternasyonal proletaryanın ve Marksizm’in üçüncü kılıcı Mao’nun iktidarı ele geçiren burjuvaziyi hedef göstererek, ‘Burjuva karargâhları bombalayın’ öğretisini hayata uygulayıp, partimizin kızıl geleneğini sahiplendiniz.

“Siz, Önder İbrahim Kaypakkaya yoldaşın formüle ettiği parti programının ve çizgisinin kızıl muhafızları olmanın en güzel örneğini verdiniz.

“Siz, yanlışlara karşı çıkmanın, doğruları sahiplenmenin bir ilke meselesi olarak ele alınması ve kurulmasının teminatı olduğunu pratiğinizde tanıtladınız.

“Siz, devrimci coşkunun, devrimci atılımların önünde hiçbir iradenin duramayacağını en güzel örneğini oluşturdunuz.

“Bu ayağa kalkışınızı sürdüreceğinize, partimizin programatik görüşlerinin ve çizgisinin kızıl muhafızlığına devam edeceğinize, kızıl siyasî iktidarlar için, köylü gerilla savaşımızın geliştirilmesi doğrultusunda coşku ile can bedeli kavgaya atılacağınıza olan inancımız tamdır.” (Savaş Ağası Karargâhlarını Bombala, Proleter Saflarda Yerini Al bildirisinden)

Evet, yoldaşlar! Ayağa kalkışı gerekli kılan şeylerin bütünü tasfiyecidarbeci hizip saflarında kalmadı; çeşitli boyut ve çaplarda bu şeyler kendi içimizde de. Elbette ki farklı çelişkiler farklı yöntemlerle çözülecektir. Ama çelişkilerin çözülmesi ileriye doğru arayış için gereklidir/zorunludur.

Partimiz, tarihi boyunca belki de hiçbir dönem böylesine ciddi bir güven bunalımı, böylesine ciddi bir inançsızlık, böylesine ciddi bir dejenerasyon yaşamadı. Bunu başka yerlerde aramaya hiç mi hiç gerek yok. Her şeyden önce bir dönüp kendimize bakmalıyız. Bunların ne kadar uzağındayız? Hemen belirtelim ki çok uzağında değiliz. Bunu görmek istemeyen yoldaşlar var. Bu yoldaşlara göre her kötülük, dışarıdan birkaç kendini bilmez tarafından getirilmiştir. Ve bu yoldaşlarımız hiç ama hiç aynayı karşısına kayıp, kendini bir inceleme cesareti bulamıyor. Bir de bunlar çok “bilimsel” takılmaktadırlar. Kalemlelerinden, dillerinden bu kelime (bilimsellik) eksik olmaz. İyi de kendi gerçekliğini ortaya koymaktan vebadan kaçarcasına uzak duranların bilim ile yakınlığı ne kadar olabilir ki?

S. Demirel’in deyimiyle önümüzde bir enkaz var. Elbette ki önümüzde duran bu olgunun yaşanmasında sorgulanması öncelikli yerler var. Ancak bunda hepimizin çeşitli boyutlarda payı olduğunu unutmamalıyız. Aksi yaklaşımlar gerçekçi olmayacaktır.

İşte, kendi gerçekliğimize yabancılaşma tam da buralarda aranmalı, bu arayış içinde olmayanlara fazla itibar edilmemelidir.

***Bu yazı Proletarya Partisi şehidi Halil Çakıroğlu tarafından 1994 yılında, Proletarya Partisinde yaşanan darbenin ardından tasfiyeciliğin kol gezdiği bir süreçte kaleme alınmıştır. Bu yazıyı Halil Çakıroğlu’nun ölümsüzlüğünün 30. yılında okurlarımızla paylaşıyoruz.**

SARAÇHANE-MALTEPE DENKLEMİNDEN ÇIKMAK İÇİN İBOCULAR ARTMALI

Ekrem İmamoğlu'nun tutuklanması ile başlayan süreç, bir halk hareketine dönüştü. Bu kendiliğinden hareketi, egemen sınıfların muhalif fraksiyonu olan CHP bütünüyle örgütlemeyi istememekle birlikte, kendi politik ve sınıfsal karakterine uygun bir şekilde AKP'yi köşeye sıkıştırarak bir sınırlılıkta tutmak istiyor.

İstanbul Üniversitesi, İmamoğlu'nun diplomasının iptalinin ardından, ses çıkarması beklenen ilk mekân olarak harekete geçti ve polis barikatını yıkarak bir fitili ateşlemiş oldu. Polisin çok da sert olmayan müdahalesi, Gezi deneyimine sahip iktidarın "orantısız güç" ile radikalleşmenin önünü açmak istememesiyle alakalı olabilir. Fakat hareket sönümlenmedi ve üniversitelere yayıldı. CHP'nin İstanbul Büyükşehir Belediyesi önünü işaret etmesiyle egemenleri ürküten bu halk hareketinin mekânı belirlenmiş oldu.

Ülke geneline yayılan hareket, egemen klikler ve ezilenler arasındaki "deneyimler savaşının" bir temsili gibiydi. Halkın deneyimi, bir düzen muhalefeti olan CHP'nin hareketi sönümlendirmeye çalışacağı üzerineydi. Bu yüzden ilk günden itibaren Özgür Özel'e Taksim çağrısı yapıldı ve "mitinge değil eyleme geldik" sloganları atıldı. İmamoğlu'nun yanına gidip gelen Özel, halkın da diretmesine paralel olarak, sokaklara çıkacaklarını söyledi.

Gezi'den itibaren son on iki yılın en kitlesel bu halk hareketinin ilk aşamasında, eylemin yeri, saati, mekânı, atılacak sloganlar gibi teknik ve örgütsel meseleleri sol reformist yapılar kotardı denebilir. Çok güçsüz bir durumda olsa da geçmişten aktarılan deneyimlerin sayesinde, sınırlı sayıdaki örgütlü öğrenciler kısa sürede kendilerini açacak olan harekete can suyu oluyorlardı.

Eylemin halklaşması çok kısa sürede gerçekleşti. Halklaşmadan, ezilenlerin belirli bir sınıfsal kesimini aşan, halkın ortak çıkarlarını gözeterek hedefe doğru ilerleyebilmek için birbirleriyle hiç karşılaşmamış, yan yana olması beklenmeyecek toplulukların sokaklarda birleşmesini, birbirlerinin politik ve kültürel yönelimlerini görmezden gelmesini anlıyoruz. Sokak metaforu, çeşitli ideolojik formasyonlara sahip

bireyleri düzleyebilen, hemzemin hale getirebilen bir toplumsal dinamiğe atıfta bulunduğu için halklaşmaya işaret eder. Halklaşmada devrimcilerin avantajları bir bir ortaya dökülür ve halk, devrimcilerden etkilenmekten kendini alıkoyamaz. Bu hemzemin durumda belki de tam anlamıyla ilk defa, "kanlı canlı" karşılaştığımız Z kuşağı ve bu kuşağın "sağ, aşırı-sağ" ucunda konuşlanan "kanziler" vardı. Birçoğu 18-24 yaş aralığında, toplumsal kaynaklara erişimi ekonomik ve kültürel olarak kısıtlı olduğu için evden çıkmayan/çıkamayan, prestiji düşük üniversitelerde okuyan ya da eğitimi yarıda bırakan/bırakmak durumunda kalan, askerliğe gidip gitmemeyi düşünen ve geleceği son derece belirsiz bu kuşak sokağa çıktı. Tahmin edileceği gibi lümpen sloganlar ve lümpen itirazları dillendiren, bozkurt işaretini ortak sembol kabul eden bu grup, demokrat topluluğun bir bölümünü ürkütmeyi başardı. Tam da bu aşamada Gezi ile bu hareketin kıyaslanması üzerinden "Gezi kuşağı" ile günümüz ayaklanması birbiriyle karşılaştırıldı.

Hareketin Gezi ile karşılaştırılması son derece makul. İki büyük kendiliğinden halk hareketini karşılaştırma metoduyla incelemek mantıksız değil. Kaldı ki Gezi sürecinde çocuk olan, Gezi'ye hiç katılmamış ciddi bir kesimin eylemlerde Gezi sloganlarını atması ve Sarıyer'den Taksim'e yürümek istenmesi, kitlenin ikinci bir Gezi iddiasını taşıdığını da gösteriyor. On iki yıl aradan sonra Gezi'ye dönülmesinin başka sebepleri de var. Bu sebeplerin, yukarıda bahsettiğimiz yeni kuşağın ürkütücülüğü ile doğrudan ilişkisi var.

Gezi'den bu yana meclis dışı toplumsal muhalefet çok ciddi bir güç kaybına uğradı. Devrimci hareket tasfiyenin eşiğine geldi, reformist hareket CHP'ye eklemlenmek dışında bir alternatif üretmedi. Gezi döneminde ise hem örgütlü güçler zinde bir durumdaydı hem de Gezi kitlesi kültürel-ekonomik kaynaklara ulaşabilecek "refaha" görece sahipti. Piyano çalan, yaratıcı inisiyatifler açığa çıkartabilen, kültürel-sanatsal ufku gayet açık Gezici tiplmesi aklımızın bir köşesinde duruyor. Hatta Gezi'nin yeni politik mizaha dayalı dilinin, örgütlü devrimci ve reformist güçlere karşı üretildiğini söylemek bile mümkün.

Ülkede sol öylesine bir hegemonik güce sahipti. Aradan geçen on iki yılda sandığa gitmek dışında muhalif çok az şey üretilebildiği için eylemlerde Gezi sloganlarına başvuruldu, hatta "susma sustukça sıra sana gelecek" gibi '90'ların sloganlarına atıflar yapıldı. Eylemlerde şaşaalı kültürel-sanatsal inisiyatifler, yaratıcı eylem repertuvarları görülmü. Çünkü bu on iki yılın halkımıza ve halk gençliğine getirdiği, ekonomik-kültürel ve sosyal yoksulluktu. Bu yüzden bugün karşımızda siyasî bir sembol olarak bozkurt sığınan, düzen siyaseti ve onun figürleri dışında siyasî herhangi bir etkileşim içinde bulunmayan ve düzen siyaseti içerisinde de Muharrem İnce, Ümit Özdağ gibi en marjinal, en "düzen dışı" temsiliyetlere sarılan bir grubu görüyoruz.

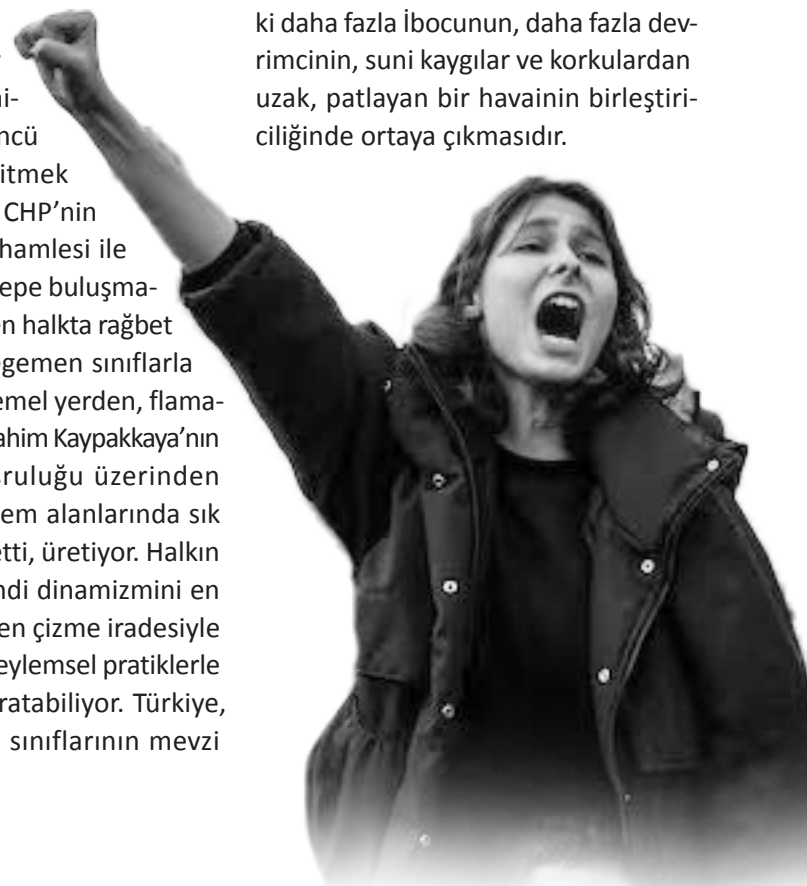
Unutmamak gerekir ki sokak bizimdir ve devrimci hareket sokağa çıkanların büyük bir çoğunluğunu devrimcileştirme, bir bölümünü tarafsızlaştırma iddiasındadır. Samimiyet ve halk için çalışma dürtüsü, en rahat biçimiyle sokakta görülür ve devrimciler bu hegemonik güce, en örgütsüz olduğu dönemde bile sahiptir. Eylemlerde devrimci hareketin bir temsiliyetini oluşturan "İbocular" söyleminin sınırlı sayıdaki Partizan okurunun, eylem alanında çoğu insanın ilk defa karşılaştığı kararlı ve iddialı duruşu ile, patlayan bir havai fişek üzerinden yarattığını görmek gerekir.

İbocuların yarattığı etkinin iki boyutu olduğunu söylemek mümkün. Birincisi, halk kitlelerinin hiç olmadığı kadar önder aradığı, samimi ve kararlı bir öncü gücün peşinden gitmek istediğidir. Öyle ki CHP'nin pespaye önseçim hamlesi ile Sarıyer ve Maltepe buluşmaları her şeye rağmen halkta rağbet görüyor. İkincisi, egemen sınıflarla mücadelesini en temel yerden, flamlardan ve önderi İbrahim Kaypakaya'nın savunulması meşruluğu üzerinden çizen Partizan, eylem alanlarında sık sık mücadeleyi üretti, üretiyor. Halkın içine dalma ve kendi dinamizmini en temel değerlerinden çizme iradesiyle İbocular, çok basit eylemsel pratiklerle bile halkta etki yaratabiliyor. Türkiye, egemen ve ezilen sınıflarının mevzi

savaşları içerisinde çok yoğun bir sürecin içerisinde. Bu süreç kuşkusuz ki evrensel konjonktürden bağımsız ele alınamaz. Devletler birer birer savaş pozisyonu alıyor, saflaşmalar netleşiyor. TC de bir dizi dış hamle yaparken düzen muhalefetine bile sesini çıkarmasına tahammülü olmayacak şekilde, içeride muhalefetten yoksun mutlak bir istikrar istiyor. Bu durum bir yanıla içeride ve dışarda güçlü bir TC figürü ortaya çıkarırken bir yanıla da bu figürün kofluğunu yansıtıyor. TC'nin güçlü mü güçsüz mü olacağını halk hareketi belirleyecek. Öte yandan verilen iktidar mücadelesinde egemenler arasındaki çelişkiler keskinleşirken, egemenler içindeki kliklerden kimin iktidarı daha çok istediği, iktidar sahibini belirleyecek.

Halkın sokaklara dökülme sebebi üzerinden politik tavır belirlemek apolitiktir. Sokağa dökülen halk, istisnai durumlar dışında, demokratik bir harekete öncülük eder. Unutulmamalı ki on iki senelik boşluk, halkın kendi içindeki birliğini sağlama noktasında bir dizi sorun çıkarmakta. Ezilenler, kendi içlerindeki dayanışmayı unuttukları için birbirleriyle mücadeleye girmekte. Halkın birliğini ve ezilenlerin demokratik hareketini sağlamak için sokaklarda ve meydanlara çok daha fazla karşılaşmaya ihtiyaç var. Bu alışveriş, egemenlerin getirmeyeceği demokratikleşmeyi halkın inşa etmesini sağlayan yegâne güçtür.

Eylem alanında halkı birbiriyle tanıştıracak, barıştıracak ve öfkeyi tek bir yere kanalize edecek olansa kuşkusuz ki daha fazla İbocuların, daha fazla devrimcinin, suni kaygılar ve korkulardan uzak, patlayan bir havanın birleştiriciliğinde ortaya çıkmasıdır.

YENİ YÖNETMELİK: PSİKOLOJİ ALANINDA DAHA FAZLA SÖMÜRÜ

Geçtiğimiz günlerde Sağlık Bakanlığı tarafından açıklanan yeni yönetmelik ile birlikte psikoloji lisansının yetkinlik alanı daraltıldı ve hiyerarşik yapıdaki değeri düşürüldü. Bu karar, bakanlığın gündemdeki yoğunluğun arkasına gizlenmiş bir şekilde tepkisiz kalacağını düşleyerek attığı bir adım oldu. Ancak, umduklarını bulamadılar. Bakanlık bu denli fütursuzca hareket ettiren, gözünü karartan motivasyonun ardında yatan şey nedir? Cevabı kapitalist sömürü düzeninin dönen çarklarında aramalıyız. Bu düzenin, psikoloji alanındaki etkileri ve sömürü biçimleri gün geçtikçe daha da derinleşiyor.

Kapitalizmin gelişimiyle paralel olarak gelişen psikoloji bilimi, toplumsal öfkenin ve ezilen sınıf sorunlarının bireyselleştirilerek sindirilmesinde kullanılan bir araç olmuş, adeta kapitalist sömürünün bir dişlisi haline gelmiştir. Dünya savaşlarında, emperyalist blokların savaş stratejilerinde yardımcı bir rol üstlenmiş, kapitalist gelişimin toplumsal kabulü için ikna aracı olmuş ve bugün de sistemin devamlılığını sağlamak için afyon görevi görmektedir.

Psikoloji, işlevi gereği toplumsal hareketin bir parçası durumundadır. Sahip olduğu bu konum nedeniyle, faşist düzenin toplumsal kontrol için değer biçtiği ve koruduğu iş alanlarından biri olmuştur.

Bugün, ana akım psikolojinin esas görevi, bireyin duyumsadığı ancak onun tarafından yaratılmamış duygulanımları "semptomlar" adı altında indirgemeci bir yaklaşımla toplumsal bağlamdan ayırmaktır. Kapitalist sistemin insandaki yıkımını ruhsal düzeyde de gözlemliyoruz. Bu sistem, insandaki yıkımı semptom olarak tanımlamış ve kendisi için geniş bir ilaç pazarı yaratmıştır. Oysa biliyoruz ki semptomlar apolitik değildir. Onların politik yanı, insan ve dolayısıyla kitleye dayanmasıdır. Semptomlar sadece

bireyi değil, toplumun tümünü etkiler. Bu noktada, psikoloji bilimini sadece bireysel bir tedavi aracı olarak görmek, ona yanlış bir işlev yüklemek olur. Psikolojik semptomların derinlemesine analiz edilmesi, sadece bireyin değil, toplumsal yapının da sorunlarını gözler önüne serer.

Bu genel değerlendirmeyi yaptıktan sonra Sağlık Bakanlığı tarafından "Sağlık Meslek Mensuplarının Serbest Meslek İcrası Hakkında Yönetmelik" adıyla yayınlanan yeni yönetmeliğin etkilerine bakalım. Bu yönetmelik, başta psikologların serbest çalışma hakkını ihlal etmesiyle öne çıktı. Bakanlık tarafından yok sayılan mesleki kimlik,

bir cazibe merkezi haline getirmiştir. Özellikle öğrencilerin büyük bir kısmı özel ve vakıf üniversitelerinde yer almakta ve devlet üniversitelerinde ise azınlık bir grup eğitim alır hale gelmiştir. Bu da psikolojinin, yüksek maliyetlerle eğitilen büyük bir kitleyi elinde bulundurması anlamına gelmektedir. Bu kalabalık kitle, eğitim sermayedarlarının iştahını kabartmakta ve daha fazla kâr elde etmek isteyenlerin hedefi haline gelmektedir. Eğitimdeki sermayedarların taleplerini karşılamak, psikoloji bilimini bir pazar aracı olarak kullanmak ve bu şekilde sektörü genişletmek için yapılan bu tür düzenlemeler, sömürüyü derinleştirmektedir.

bir sistemin yansımasıdır. Psikoterapinin özelleştirilmesi, sadece küçük burjuva zümrenin erişimine açılmasına olanak sağlamaktadır. Bu, halkın büyük bir kısmı için psikolojik yardım almayı imkânsız hale getiren bir durumdur. Bunun yanı sıra, yönetmelikte psikolojinin yalnızca terapi alanında değerlendirildiği, diğer alanlarla ilgili herhangi bir düzenleme yapılmadığı da dikkat çeken bir başka noktadır. Bu, psikolojinin dar bir perspektifle değerlendirilmesinin ve tekelleşen yapının psikoloji bilimi üzerindeki baskılarının arttığını gösteriyor. Eğitimdeki sermayedarların istekleri doğrultusunda şekillenen bu yönetmelik, yüksek fiyatlandırmadan dolayı boş kalan klinik yüksek lisans

sınıflarını doldurmayı amaçlamaktadır. Bu durum, sermayenin ve bakanlığın halkın gerçekliğinden ne kadar soyutlandığının da bir itirafıdır. Eğitimin yalnızca elit bir kesimin erişebileceği bir araç haline getirilmesi, psikoloji bilimini halktan koparmakta ve onu sadece ekonomik çıkarlar doğrultusunda şekillendirmektedir.

Sonuç olarak, duyurulan bu yeni yönetmelik, eğitimdeki sömürünün ve bu sömürüye karşı verilen mücadelenin ne kadar haklı ve gerekli olduğunu bir kez daha somutlaş-

birçok psikologu ve psikoloji öğrencisini değersizleştirirken aynı zamanda halkın ruh sağlığına karşı yaşanan körlük ve ilgisizlik de açıkça gözler önüne serildi. Yönetmeliğin, ekonomik kaygılarla ve yeterince düşünülmeden hazırlanmış olduğu da anlaşılmaktadır. Bu durum, özellikle de psikoloji eğitiminin ekonomik yönünün ne kadar belirleyici olduğunu gösteriyor.

Yönetmelikte yer alan "klinik psikoloji" vurgusu, Türkiye'deki eğitim sermayedarlarının taleplerini taşıırken bakanlık bu talepleri yerine getirerek sermaye ile olan bağımlılığını bir kez daha ortaya koymaktadır. Psikoloji, son yıllarda giderek popülerleşmiş bir lisans alanı olarak karşımıza çıkmaktadır. Birçok üniversite, psikoloji bölümünü büyük

Özellikle, klinik psikoloji alanındaki yüksek lisans programlarının ücretlerine bakıldığında durumun ne kadar vahim olduğu açıkça görülmektedir. Psikoloji bölümünde verilen klinik psikoloji yüksek lisans eğitimi, diğer alanlarla kıyaslandığında çok daha yüksek fiyatlarla sunulmaktadır. Mimarlık, hukuk, ekonomi gibi diğer alanlarda eğitim ücretleri genellikle 100 ila 200 bin lira arasında değişirken, klinik psikoloji için en düşük ücret 800 bin liradan başlayıp 1 milyon 500 bin liraya kadar çıkabilmektedir. Bakanlık, bu yönetmelik aracılığıyla psikoloji eğitime yönelik bu ekonomik kaygıları pek de gizleme gereği duymamaktadır. Psikoloji lisans diplomasını kabul etmeyen ve yüksek lisans programlarına yüksek fiyatlar koyan bu yaklaşım, tamamen kâr odaklı

tırmıştır. Eğitimdeki bu sömürüye karşı mücadelenin bir an olsun bırakılmaması, sürekli olarak büyütülmesi ve psikoloji biliminin emperyalist kapitalist sistemin bağrından çekilip alınarak, ezilen sınıfın aracı haline getirilmesi gerektiği açıktır. Bu, ancak psikolojiyi daha geniş bir toplumsal bakış açısıyla ele alarak, bilimsel ve toplumsal sorumluluğuna uygun bir şekilde yeniden yapılandırarak mümkün olacaktır. Sömürüye karşı verilen bu mücadelenin yalnızca bir akademik tartışma olarak kalmaması, toplumsal bir hareket haline gelmesi de son derece önemlidir.

Psikoloji, yalnızca bir meslek değil, aynı zamanda toplumu kavramamıza olanak yaratan bir araçtır. Bu aracı mücadelenin hizmetine sokalım.

"Binlerce, on binlerce şehit bizden önce halkın çıkarları için canlarını kahramanca verdiler. Onların bayrağını yukarılara kaldıralım, kanları ile çizilen yolda ilerleyelim"
Mao Zedung

KAVGADA ÖLÜMSÜZLEŞENLER

Osman Naci Güven (Parti Militanı): Bahçelievler Lisesi'nin önde gelen devrimci demokrat öğrencilerinden olan Osman Naci Güven hedef haline geldi. 21 Nisan 1977'de okuldan çıkan öğrencilerin üzerine ateş açan paramiliter çeteler Osman Naci Güven'in şehit düşmesine, birkaç devrimci demokrat öğrencinin de yaralanmasına sebep oldu. Osman Naci Güven'in cenazesi Bahçelievler Lisesi önünde düzenlenen cenaze töreninin ardından binlerce insanın katıldığı kitlesel yürüyüşle Kocasinan Mezarlığına kadar omuzlarda taşınarak toprağa verildi.

İsmail Hanoğlu (Parti Üyesi): 1975 yılında Proletarya Partisi ile ilişki kuran İsmail Hanoğlu bu dönemde fabrika ve inşaatlarda işçilik yaptı. 1976 yılından itibaren ise kendini tamamen Proletarya Partisine ve devrime adadı. İsmail Hanoğlu'nun iyi bir örgütçüydü. İlişki kurduğu herkese bir görev vererek onları örgütler, hem sorumluluk derecesini, ciddiyetini hem de gelişme yönünü ölçerdi. İstanbul Gültepe'de Şerif Nedim adında bir faşist hakkında ölüm kararı verildi. Bir askerî komiteye verilen bu görev yaklaşık bir ay çeşitli işler var gerekçesiyle ertelenince, kararı alan bölge organında sorumlu olan İsmail Hanoğlu, "Parti kararı ve görevi geciktirilemez, parti oyalanamaz" diyerek Şerif Nedim'i şahsen tanımadığı halde kararı uygulamaya gitti. İsmail Hanoğlu, grup halinde dolaşan faşistlerin içine arkadan dalarak "Şerif" diye yüksek sesle seslenip faşistin arkasını dönüp bakmasıyla alınının ortasından vurarak öldürdü. O anda dağılan faşistlerden bir kısmı kısa sürede tekrar toparlanıp bir tüp kamyonunun arkasına pusu kurarak ateş ettiler. Geri çekilip çatışan İsmail Hanoğlu, 20 Nisan 1978 tarihinde vurularak ölümsüzleşti.

Şefik Kuyukan (Parti Taraftarı): 1 Temmuz 1904 yılında Urfa'nın Siverek ilçesinde doğan Şefik Kuyukan esnaftı. Siverek'te Bucak aşireti ile yaşanan çatışmalarda Partiye her türlü desteği sundu. Bucak çeteleri tarafından 21

Nisan 1980 tarihinde kendi iş yerinde katledildi.

Yahya Kara (Parti Militanı): 1954 yılında Çanakkale'de doğan Yahya Kara Almanya'da mücadele yürütürken 10 Nisan 1981'de iş cinayetinde yaşamını yitirdi.

Metin Karataş (Parti Militanı): 1962 yılında Ovacık'ta doğdu. 1977 yılında Proletarya Partisinin düşünceleri ile tanışan Metin Karataş birçok kez gözetim altına alındı. MHP'li bir faşistin takibi sonrası, silahları sakladığı yerin tespit edilmesi sonucu yakalandı. Çemişgezek Jandarma Karakolunda gözetim altında bulunduğu sırada kendisini bağladıkları sandalyeyle birlikte kaçtı. Daha sonra 1979'da gerillaya katılan Metin Karataş, propaganda için gittiği Hozat'ın Söğüt köyünde askerlerin pususuna düştü. Çemberi yararak yaralı bir biçimde kurtuldu ancak aşırı kan kaybı sonucu 20 Nisan 1982'de ölümsüzleşti.

GİZORİ ŞEHİTLERİ

Dersim'in Hozat ilçesine bağlı Gizori köyünde Halk Ordusu gerillalarıyla TC askerleri arasında 21 Nisan 1987 tarihinde çıkan çatışmada Parti Üyesi **Ali Mete**, Parti İleri Militanı **Fecire Yıldırım** ve Parti Militanı **Müslüm Yıldırım** ölümsüzleştiler.

ERZİNCAN MEYVAN VADİSİ ŞEHİTLERİ

15 Nisan 1995 tarihinde Halk Ordusuna bağlı bir gerilla birliği görev için Erzincan'ın Kemah ilçesine bağlı Tımağı (Yağca) köyüne, diğer grup ise Meyvanlı (Sarıyazı) köyüne gitti. Meyvanlı köyüne giden grup henüz köye girmişken Tımağı arazisinden patlama sesleri duyuldu.

Grup, Tımağı köyüne girmek üzereyken yakınlardaki karakoldan termal kamera destekli tank atışları yapıldı. Gerçekleşen tank saldırısında Parti Üyesi ve KÖK (Konferans Örgütlenme Komitesi) Sekreter Yardımcısı **Halil Çakıroğlu**, Parti Üyesi ve Halk Ordusu Dersim Bölge Komutanı **Munzur Keskin**, TKP/ML Üyesi **Süheyla**

Dağdeviren ölümsüzleştiler.

Kemal Şahin (Parti Militanı): Kemal Şahin, Almanya'da yakalandığı kanser hastalığı sonucu 11 Nisan 1998'de yaşamını yitirdi. Kan kanseri tanısı konduktan sonra da yaşamla olan bağlarını hiç kesmedi, faaliyetlerini sürdürdü. Proletarya Partisine olan bağlılığını hiçbir zaman yitirmedi.

Elif Külekçi (Parti Taraftarı): Proletarya Partisi şehidi Seyit Külekçi'nin annesi Elif Külekçi, 12 Nisan 1998'de Elbistan'da yaşamını yitirdi. Yaşlı bedeni ile eylemlerin hep önünde olan, kendini hiçbir şeyden sakınmayan Elif Külekçi, baskı ve zulümle örülü ülkemizde hapishane kapılarında, açlık grevlerinde, mitinglerde, yürüyüşlerde, şehit cenazelerinde, kayıplara karşı eylemlerde hep en öndeydi.

ARHOĞ ŞEHİTLERİ

14 Nisan 1999'da Tokat'ın Turhal ilçesine bağlı Arhoğ (Yeşilalan) köyünde TC askerleriyle Halk Ordusu gerillaları arasında çıkan çatışmada Parti Üyesi **Seyit Külekçi** ve Parti Militanı **Doğan Altun** ölümsüzleşti.

Nergiz Gülmez (Parti Üyesi): 1970 yılında İstanbul'un Maltepe ilçesinde doğdu. Daha çocuk yaşta Proletarya Partisinin düşünceleriyle tanıştı. Çocukluğundan yetişkinliğine kendisine verilen her görevi yerine getirdi. Bu süreçte birçok kez gözetim altına alındı ve tutuklandı. 19 Aralık Hapishaneler Katliamı sürecinde 4 gün süren Ümraniye direnişinde yerini alan Nergiz Gülmez devrimci dayanışmanın en nadide örneklerinden birini sergiledi. Götürüldüğü Kartal Özel Tıp Hapishanesinde ölüm orucu direnişine başladı. Sağlık durumunun kötüleşmesi sonucu 17 Mart 2001'de Kartal Devlet Hastanesine götürülür. Alınan karar doğrultusunda hastaneye kaldırılmayı protesto ederek su içmemeye başlar. 23 gün boyunca su içmeyen Nergiz Gülmez, ölüm orucunun 123. gününde, 11 Nisan 2001 tarihinde Proletarya Partisinin ilk Ölüm Orucu Şehidi oldu.

RABAT ŞEHİTLERİ

13 Nisan 2004 tarihinde görev için gittikleri Dersim'in Merkez ilçesine bağlı Rabat köyünde, TC askerleri almış olduğu istihbarat sonucu Ahmet Laço ve Sevda Yıldız'ın uğradıkları evin çevresine pusu attı. Hareketliliği fark

eden Ahmet Laço ve Sevda Yıldız fazla zaman kaybetmeden evden çıktı ancak evden henüz çıktıkları anda askerler kapı önünü yoğun bir şekilde vurmaya başladı. İlk vuruşlarda Parti İleri Militanı **Sevda Yıldız** ölümsüzleşti. Yaralanan Parti İleri Militanı **Ahmet Laço** ise yaralı bir vaziyette bir süre daha çatışmaya devam etti; fakat çemberi aşamadı ve ölümsüzleşti.

Hasret Tanrıverdi (Parti İleri Militanı): 1993 yılında Erzincan'da doğan Hasret Tanrıverdi henüz 14 yaşındayken Erzincan'da Proletarya Partisinin düşünceleri ile tanışmış, üniversite okumak için gittiği Ankara'da ise Komsomol saflarında örgütlenmiştir. Henüz genç ve deneyimsiz olmasına rağmen politik ve ideolojik olarak kendisini sürekli yenileme ve geliştirme çabası içindeydi. Tanrıverdi 2011 yılında düzenle olan tüm bağlarını kopararak Beşler'den boşalan mevzilerin ilk kadın yüzlerinden biri oldu. 2011 Temmuz'unda Halk Ordusu saflarına katıldı. Kısa sürede kendini askerî olarak da geliştirerek komutanlaştı. 23 Nisan 2018 tarihinde Dersim Aliboğazı'nda 4 taburluk bir güçle operasyon başlatan TC güçleri tarafından Hasret Tanrıverdi ve Gül Kaya'nın da içinde bulunduğu grubun kaldıkları nokta kuşatıldı. Grubun komutanı olan Hasret Tanrıverdi, bir an bile tereddüt etmeden Gül Kaya ile beraber, "teslim olun" çağrılarına; kendilerini kuşatmaya çalışan düşman güçlerini mermi yağmuruna tutarak yanıt verdiler. Hasret Tanrıverdi yoldaşı Gül Kaya ile birlikte son mermisine kadar çatışarak ölümsüzleşti.

Gül Kaya (Parti İleri Militanı): 1993 yılında Antep'in Nizip ilçesine bağlı Köşeler köyünde doğan Gül Kaya, 2007 yılında Ankara'da gençlik faaliyeti ile aktif mücadele yaşamına adım attı. Kısa zamanda demokratik mücadelenin çeperlerini aşarak ilerleme göstermiş ve Komsomol içinde örgütlendi. Genç yaşında gösterdiği ilerleme ile 2012'de Komsomol Merkez Komitesinde görev aldı. Genç yaşında önderleşen Gül Kaya teoriye yatkınlığı, Proletarya Partisine bağlılığı ve özverisi ile örnek bir devrimciydi. Gül Kaya Komsomolda üstlendiği görevi devrederek 2014 yılında gerillanın Nergiz'i oldu. 23 Nisan 2018'de Dersim Aliboğazı'na, TC ordusunun 4 taburluk bir güçle yaptığı operasyonda yoldaşı Hasret Tanrıverdi ile beraber çatışarak ölümsüzleşti.

TRANS KADINLARIN ÇIKMAZLARI... TÜM MÜMKÜNLERİN KIYISINDA

Yıkılmak her gün biraz daha ezildiğini; kimliğinin, varlığının gittikçe daha fazla yok sayıldığını hissetmektir. Bir insan olarak kimliğine, varlığına, özüne sürekli saldırılan bir dünyada her adımda biraz daha geriye çekilmek zorunda olmanın çıkmazından bahsediyorum. Kürt olmak, trans olmak, işçi olmak, ateist olmak... sahip olduğum bu kimlikler üzerimdeki toplumsal baskıyı daha fazla derinleştiriyor ve her birinde daha fazla kırılıyorum. Her seferinde bu çelişkilerin beni nereye götürdüğünü bilmeden kocaman bir boşluğa düşmemek için bir kurtuluş yolu arıyorum.

Babamdan yediğim dayak sadece bedensel değil aynı zamanda psikolojik bir şiddetti. İçimdeki kadını, kimliğimi savunmak zorunda kalırken hormonlarımın sonuçlarını gizleme çabalarım beni kimliğime yabancılaştırıyor. Annenin seni bir kadın olarak anlamaması, kendini gizlenmeye zorlamak kimliğine barışı olanaksızlaştırıyor. Kendimi olduğum gibi kabul etmek her gün daha zor hale geliyor.

İş bulamamak benim gibi trans kadınlar için sadece ekonomik bir engel değil, feodal toplumsal cinsiyet rolleri kapsamında sosyal varlığımın reddedilmesidir de. Çalıştığım yerlerdeki diğer işçilerin zorbalığı, sosyal varlığımı küçümsemeleri beni her gün eziyor. Bir yerde iş bulsam da kimliğime dair her fırsatta yaşadığım şiddet, hakaret her şeyin

altını oymaya devam ediyor.

Ve belki de beni en çok kıran şey, kendi halkım içerisinde zorbalığa uğramam oluyor. Benim gibi varlığını savunmaya çalışan bir insan ezilen ulustan kendi halkı tarafından dışlanıyor. Yaşlılarımdan çok daha rezil bir konumda olmak, beni daha fazla yabancılaştırıyor. İntiharın eşiğine gelmemek, hayatta kalmak için verdiğim mücadele her geçen gün biraz daha zorlaşıyor. Kendimi mücadele etmek dışında hiçbir çıkış yolunda bulamıyorum; çünkü attığım başka her adımda kayboluyorum.

Ve işte burada trans kadın olmanın getirdiği en büyük korkulardan biri başlıyor, öldürülme ya da fuhuşa düşme korkusu. Kürdistan gibi feodalizmin ağır etkilerinin hissedildiği bir coğrafyada, hayatta kalmanın bedelinin ölüm ya da fuhuş olması, içindeki en derin çelişkileri ortaya çıkarıyor. Çoğunlukla fuhuş trans kadınlar için hayatta kalmanın “tek yolu.” Bu bir seçenek değil, bir zorunluluk haline geliyor. Fuhuşa düşmek trans kadınları sadece bedensel olarak değil, sınıfsal ve sosyal olarak da metalaştırıyor ama önlerinde mücadele gibi bir alternatif olmadığında başka bir çıkış yolu bulamıyorlar. Aksi takdirde feodalizmin perçinlediği homofobinin bir sonucu olarak öldürülme her zaman ihtimal dahilindedir. Kimliğinden dolayı dışlanmak sadece toplumsal değil, ekonomik ve fiziksel bir ölüm tehlikesiyle de karşı karşıya

birakıyor. Bir tarafta onurun, diğer tarafta hayatta kalma mücadelesi... Her trans kadın bir gün bu korkutan çelişkiyi yaşamakla hükümlü gibidir. Trans kadınlar için hayatta kalmanın “tek yolu” gibi görünen fuhuş onları yalnızlaştıran, metalaştıran, sistemle bağlarını güçlendiren bir bataklıktır esasında. Bu her ne kadar “hayatta kalmanın bedeli” gibi görünse de sadece hayatta kalmak için geçici bir fırsattan ibarettir. Oysa başka bir dünyanın mümkün olduğunu, mücadeleye adım atarak “bütün mümkünlerin kıyısında” olabileceğimizi görmemiz gerekiyor.

Bununla birlikte, hayata tutunma arzumuz ve içimizdeki neşe kuvvetli. Çoğu zaman bir yerlerde kaybolmuş, çökmüş hissetsek de o tutunma arzusu ve hayata bağlayan neşemiz hep var. Bir gülmüsem, anlık özgürlükler bizi ayakta tutabiliyor. İntiharın eşiğinde olsak da kurtuluş yolu her gün güneş gibi yeniden doğuyor. Varlığımızı savunma arzusu bir şekilde hayatta kalmamızı sağlıyor. En karanlık zamanlarda bu güneş bize ışık olur, tutunacak dalımız olur. Bazen o arzu, neşe olmuyor, o anlarda yıkılma hissi yayılıyor. Çelişkiler, zorluklar, baskılar artıkça motivasyonumuz kayboluyor. Hayata tutunma arzumuzun, neşemin yıkıldığı zamanlar aslında yeniden doğmak için bir fırsattır, mümkünlerin bilincinde olarak.

Sanal medyada görünürlüğümüz artsa da hepimizin yıkıntılardan yaşamları

olduğunu unutmamak gerek. Görünürlük, bazen sadece bir yansıma; ama gerçekte ne kadar çok çelişki ve mücadele olduğunu gösteren bir arka plan. Trans kadınların, ezilen halkların her biri yıkıntılardan çıkıyor. Her birimizdeki direniş görünenden çok daha derindir.

İşte tam burada ortak bir gerçeklik var: direnişin, karanlık zamanlarda bile tekrar tekrar doğan o gücün temeli hayatta kalmak için verdiğimiz mücadele. Her gün, her an biraz daha ezildiğimi hissetsem de o içsel güç sonunda devrimci bir tutkuya dönüşüyor. İçimdeki direnişi keşfetmek, beni yeniden inşa etmeye götürüyor. İçinde olduğum yıkım ve ezilme hali bir tür devrimsel bir güce yol açıyor. Yaşadığım her zorluk, her çelişki beni daha dirençli kılıyor. Ve en nihayetinde, bu çelişkilerle kurduğum yeni benlik, sisteme karşı verilen gerçek bir direnişin temelini atıyor.

Yıkılmak bir başlangıçtır. Hiçbir ezilen kimlik, zorluklardan ötürü vazgeçmemeli, yok olmamalıdır. Hayatta kalmak, varlığını savunmak ancak sistemi hedef alan toplumsal altüst oluşların geliştirilmesini her şeyin önünde tutmakla mümkün. Sistemin karşısında güçlü kalmak, bir gün bu zinciri kırmak için şarttır. Benim yaşadığım her çelişki, bu yıkımın içindeki gerçek gücü bulmamı sağlıyor.

Bir YDK Okuru

Alışın, buradayız!
nefrete karşı
MİLYONLARIZ!

OKULDA, GÖZALTINDA VE HAPİSHANEDE İŞKENCE VE TEHDİT SÜRÜYOR

Halk eylemlerinin ardından tutuklanan öğrencilere yönelik işkence devam ediyor. Eylemlerde polis saldırısıyla ve ev baskınlarıyla gözaltına alınan, aralarında çok sayıda öğrencinin de bulunduğu yüzlerce kişi tutuklandı. Şu an aralarında Partizan okurlarının da olduğu 298 kişi tutsak.

Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) de üniversitelere gönderdiği yazıda akademik boykota katılan öğrenciler, akademisyenler hakkında “adli ve idari” işlem başlatacağını bildirdi. Ankara’da üniversiteliler YÖK önüne yürüyerek “Üniversiteleri iktidarın ve YÖK’ün boyunduruğundan kurtaracağız” dedi.

CİNSEL TACİZ, İŞKENCE VE TEHDİT

Gözaltında kadınlara yönelik polis işkencesi de ülke gündeme oturdu. Genç kadının ifadesinde erkek bir polisin “senin göğüslerin mi var” diyerek cinsel işkencede bulunduğunu ve kadın polislerle durumu anlattığında ise “o kadar kadın varken sana mı yapacaklar bunu” diyerek işkenceye ortak olduğunu ve “sakın o toplara girme” diyerek şikâyetçi olmaması konusunda tehdit ettiğini söyledi.

Birçok kadının çıplak arama işkencesiyle karakolda ve hapisanede cinsel tacize maruz kaldığı, bunun üzerine sorumlu polislerden şikâyetçi olduğu öğrenildi.

Kocaeli’nde gözaltına alınan bir kadın ise yaşadıklarını şu sözlerle aktardı: “Avukatlar bize kıyafet, ped yollamış. Ancak vermediler. Gözaltına alındığımız ilk gece battaniye bile vermediler. 4 kadındık nezarette. 2 tane tahta oturma yeri vardı. 2 kişi orada yattı, 2 kişi yerde yattı. Migreni olan arkadaşımız için ilaç istedik, vermediler. Üstüne bir polis, ‘Ahlaksızsınız’ dedi. Gerginlikten dolayı bir arkadaşımız ağladı. Ona ise ‘sen insan bile değilsin, neye ağlıyorsun’ dedi. Tepki gösterdiğimiz için ‘işlemlerinizi en son yapacağız’ dediler. Gözaltına alındığımda regl dönemindeydim. Yanımda ped yoktu. Pede ihtiyacım vardı. Polislere bunu ilettim. ‘Ped falan yok, idare edin ne yapalım’ dediler. Oysaki avukatlar bize ped yollamıştı. Vermediler. İlk gün güvenlik şubenin nezaretindeydik. İkinci gün TEM’in nezaretine aldılar. Görevli polis gelip ‘Susarsanız tuvaletten için. Su yok’ dedi. Tuvalet kâğıdı, sabun, su hiçbir şey yoktu. Hiçbir temel ihtiyacımıza erişemedik. Adliyeye götürül-

düğümüz gün ise polislerden biri yine tehdit etti: ‘Sesiniz çıkarsa, slogan atmaya kalkarsanız kafanızı kaldırma yapıştırır ayağımla ezerim.’”

UYKUSUNDA BOĞMAYA ÇALIŞTI

Metris Hapishanesinden Marmara (Silivri) Hapishanesine götürülen tutsak gençler 3 ve 5 Nolu Hapishaneye konuldu. Burada adli tutuklularla kalan gençler psikolojik ve fiziksel işkencelere maruz kaldılar.

Tutsak öğrencilerden biri Marmara 3 Nolu Hapishanesinde kaldığı koğuştaki adli tutuklunun saldırısına uğradı. “Siz teröristsiniz” diyerek tutsak öğrencilere önce sözlü saldırıda bulunan adli tutuklu bir öğrenciyi uykusundayken boğmaya çalıştı.

Tutsakları ziyaret eden Avukat Ahmet Ergin “Hapishane idaresi bir nevi öğrencileri ‘örgütlü’ ve ‘örgütsüz’ diye ayırmış. Ev baskınında alınan ve siyasî olan öğrencileri başka koğuşa, Saraçhane’de alınan ve siyasî olmayanları başka koğuşlara koymuşlar” dedi.

Ergin, öğrencilerin aktarımını şö-

le paylaştı: “Kamuoyuna yansıyan uygulamaların benzerinden bize de bahsettiler. İlk günlerde uygulamaların kötü olduğunu ancak daha sonra biraz olsun düzeldiğini söylediler. İlk gün mümessil diye adlandırılan koğuş ağası gençlerin saçlarını tıraş etmeleri için baskı yapmış. Bu koğuş düzeniymiş ve her yeni geleni aynı uygulamaya tabi tutuyorlarmış. Öğrencilere de gelir gelmez aynı uygulama dayatılmış. Yine zorla temizlik yaptırmışlar öğrencilere. Bu tabii ki hapishanelerdeki içler acısı durumu gösteriyor.”

Koğuştaki ranzaların yeterli olmadığını belirtilirken bir koğuştaki yaklaşık 58 kişinin kaldığı ve yerde yatan gençler olduğu öğrenildi.

SİYASÎ YASAK İSTENDİ

İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı, tutsak 139 genç hakkında hazırladığı iddianamede “siyasî yasak” talebinde bulundu.

15 Mart’ta tutuklanan 139 öğrenci hakkında iddianame hazırlandı. İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının hazırladığı iddianame İstanbul 49. Asliye Ceza Mahkemesi tarafından kabul edildi.

YENİ DEMOKRASİ
MÜCADELESİNİN GÜR SESİ!
OKU. OKUT!

Özgür Gelecek için Yeni Demokrasi Gazetesi

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü: Tuba Apaydın Yayın Türü: Yaygın Süreli

Yönetim Yeri: Kamer Hatun Mah. Al Hatun Sok. No: 6 Daire: 3 Beyoğlu/İstanbul İletişim: 0212 534 54 76- yenedemokrasi@gmail.com

Baskı: Alesta Ajans Basım Medya ve Bilgi Teknolojileri San. Tic. Ltd. Şti Davutpaşa Cad. Güven İş Merkezi BBlok, 1. Kat, No:349 Zeytinburnu/İst.- 0212 501 21 20

yenedemokrasi1

yeni_demokrasi3

yenedemokrasi35.net

yeni_demokrasi

YeniDemokrasiGazetesi

yenedemokrasi35@gmail.com